

TARTU ÜLIKOOL

Sotsiaalteaduste valdkond

Ühiskonnateaduste instituut

Info- ja dokumendihalduse õppekava

Jaana Vatsar

**Noorte täiskasvanute suhtumine muuseumisse ja nende
külastusmotivatsiooni mõjutavad faktorid**

Lõputöö (15 EAP)

Juhendaja: Agnes Aljas, MA

Lubatud kaitsmisele:

Tartu 2016

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. MÕISTED JA TEOREETILISED LÄHTEKOHAD	7
1.1. Kaasaegse muuseumi rollid	7
1.2. Vaba aeg ja motivatsioonid	8
1.3. Muuseumikülastuse lähtekohad	10
1.4. Muuseumi mittekülastamise põhjused	13
1.5. Kliendikogemus ja emotsioonid	16
2. UURIMISKÜSIMUSED, MEETODID JA VALIM	19
2.1. Uurimisküsimused	19
2.2. Meetodid ja valim	19
3. UURIMISTULEMUSED	23
3.1. Vaba aja tegevused ja nende olulisus	23
3.2. Vaba aja lemmiktegevusele iseloomulikud tunnused	26
3.3. Kultuuri roll vaba aja tegevustes	26
3.4. Muuseumide külastamine ja populaarsus vaba aja veetmise kohana	28
3.5. Muuseumide külastamist ja mittekülastamist mõjutavad faktorid	32
3.6. Muuseumikülastaja tüübid	34
3.7. Kuvand muuseumist ja muuseumikülastajast	35
3.8. Muuseumikülastusest saadud kogemus	36
3.9. Noorte ootused muuseumile	38
4. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON	41
KOKKUVÕTE	51
SUMMARY	54
KASUTATUD KIRJANDUS	56
LISAD	59
Lisa 1. Vaba aja tegevuste sagedus	59

Lisa 2. Vaba aja tegevuste sagedus rahvuste lõikes	60
Lisa 3. Vaba aja tegevuste olulisus rahvuste lõikes.....	61
Lisa 4. Eestikeelne ankeet	62
Lisa 5. Venekeelne ankeet	67
Lisa 6. Intervjuukava	72
Lisa 7. Intervjuude transkriptsioonid.....	74

SISSEJUHATUS

Statistikaameti andmetel käidi Eesti muuseumides 2014. aastal 3,8 miljonit korda, s.o 15% rohkem külastuskordi kui aasta varem. Muuseumikülastuste arv jätkab tõusutrendi – kui tuhande elaniku kohta oli 2013. aastal Eestis 2522 muuseumiskäiku, siis 2014. aastal juba 2919 muuseumikülastust (Eesti statistika aastaraamat 2015: 87).

Viimasel kümnendil on muuseumi roll ühiskonnas märkimisväärselt muutunud. Tänapäeva turumajanduses on piiratud eelarvega muuseumidel mitu eesmärki – hoida ja koguda kultuuri-pärandit, harida ja meelt lahetada ning ennast ära majandada. Tihedat konkurentsi ei paku mitte ainult muuseumid, vaid ka teised meelelahutust pakkuvad ettevõtted. Konkurentsisis ellujäämiseks ja jätkusuutlikkuse saavutamiseks tuleb meelitada juurde rohkem külastajaid, pakkudes neile meeldejäävaid elamusi, mis innustaks inimesi muuseumi korduvalt külastama.

Selleks, et laiendada muuseumi külastajate ringi, on lisaks sihtrühma tundmisele vaja teada ka, kes ei käi muuseumis või käivad harva ning uurida põhjusi, miks nad eelistavad muuseumi külastamisele teisi vaba aja veetmise viise.

Muuseumid on hakanud uurima oma sihtrühmi, mõõtes külastajate rahulolu, ootusi ja muuseumi tuntust, näiteks Eesti Rahva Muuseumi 2008., 2010. ja 2016. aasta elanikkonnaküsitlused. Kultuuritarbijate uuringute järgi on teada kultuuri tarbiva elanikkonna sotsiaalne koosseis ja nende eelistused. Erinevad uuringud on näidanud, et tüüpiline muuseumikülastaja on kõrgema haridusega naisterahvas ning et noored ja mitte-eestlased tunnevad vähem huvi muuseumide vastu (Lauristin ja Vihalemm, 2015).

Muuseumiteadlased (Falk, 2009 ja Hood, 1983) leiavad, et külastajast täiusliku pildi saamiseks ainult demograafilistest näitajatest ei piisa, sest külastusest saadud kogemust ja motivatsiooni nende põhjal analüüsida ei saa. Inimeste eelistusi kujundavad rohkem tema elustiilivalikud kui sugu või vanus. Konkreetse muuseumi kohta on vaja teada, kes käivad muuseumis, mis eesmärgil ja millise kogemuse nad said. Üldises plaanis on oluline teada, millist rolli muuseum üldse inimeste elus mängib ja milline on muuseumi kuvand. See aitab mõista miks osad inimesed muuseumi ei külasta või teevad seda väga harva. Kiire elutempo sunnib inimesi tegema valikuid ning kultuuriürituse külastamiseks peab olema väga motiveeritud (Kolb, 2005).

Kultuuritarbimine kuulub samamoodi vaba aja tegevuste hulka nagu puhkamine ja sportimine. Seetõttu on uurijad hakanud tähelepanu pöörama ka sellele, kuidas inimesed teevad vaba ajaga seotud otsuseid.

Tänapäeva tarbimisühiskonna ja turumajanduse tingimustes on kultuuri roll palju muutunud. Marju Lauristini järgi tõrjutakse kultuur järjest enam ühiskonnaelu keskmest „vaba aja sisustamise“ valdkonda (Eesti inimarengu... 2014/2015: 237). Mõiste „kultuuritarbimine“ ise juba viitab sellele, et kultuur on muutunud tarbitavaks kaubaks ja sel juhul saab kultuuri tarbimisele rakendada ka majandusteaduse mõisteid nagu klient, kliendikogemus ja kliendirahulolu. Vaba aja ja meelelahutuse kontekstis on muuseumi kui majandusliku institutsiooni roll järjest kasvamas.

Tulenevalt muuseumide muutunud rollist on viimastel aastatel Eesti muuseumid olnud uurijate huviorbiidis. Näiteks Triin Visnapuu uuris 2010. aastal oma magistritöös Eesti Rahva Muuseumi sihtrühmi, nende kaasamist, kaasamispraktikaid ning kommunikatsiooni rolli sihtrühmade kaasamisel. Kaja Visnapuu uuris 2011. aastal magistritöö raames muuseumikeskkonna mõju täiskasvanu kogemustele ja õppimisele. Kätlyn Metsmaa 2015. aasta magistritöö eesmärgiks oli uurida erinevaid kaasamiskogemusi Eesti muuseumides ning takistusi kaasamismeetodite elluviimisel. Anna-Kristina Rätsep uuris 2015. aastal muuseumi ja kogukonna suhteid Saatsese muuseumi näitel.

Käesoleva lõputöö eesmärk on uurida noorte täiskasvanute kui potentsiaalsete muuseumiküllastajate külustusmotivatsiooni mõjutavaid faktoreid ja nende suhtumist muuseumisse. Selle eesmärgi saavutamiseks küsin, kuidas noored oma vaba aega veedavad ja mida nad sealjuures oluliseks peavad, millised emotsioonid neil tekivad seoses muuseumi kui vaba aja veetmise kohaga, mis neid ajendab muuseumi küllastama ning mis mõjutab neid muuseumi kasuks mitte otsustama. Samuti küsin millised on nende muuseumikogemused ja millised on noorte ootused muuseumile kui vaba aja veetmise kohale. Noorte täiskasvanutena käsitlen 18-29-aastasi noori, kes on väljunud üldhariduskooli õppekavasse kuuluvast muuseumi küllastamise ringist ning teevad iseseisvalt oma otsuseid. Uurimisküsimustele vastuse leidmiseks kombineerin kvantitatiivset ja kvalitatiivset analüüsimeetodit. Lõputöös kasutan oma seminaritöök (Vatsar, 2016) kogutud andmeid, mille põhjal uurisin muuseumi mitte küllastavat auditooriumi ja nende külustusmotivatsiooni mõjutavaid faktoreid venekeelsete noorte näitel.

Minu hinnangul on muuseumi noorte vaba aja veetmise kontekstis Eestis vähe uuritud, seetõttu püüan käesoleva tööga kaardistada noorte vaba aja eelistusi ning nende suhtumist muuseumisse vaba aja veetmise kohana.

Lõputöö jaguneb neljaks peatükiks. Esimeses peatükis annan ülevaate töös kasutatud teoreetilistest lähtekohtadest ning muuseumi, vaba aja ja kliendikogemuse mõistest. Teises peatükis tutvustan uurimisküsimusi ning uurimismeetodit ja valimit. Kolmandas peatükis esitlen uurimistulemusi.

Neljandas peatükis analüüsin uurimistulemusi ja teen ülevaate peamistest järeldustest. Töö lõpetan kokkuvõttega eesti ja inglise keeles. Töös on seitse lisa, mis näitavad vaba aja tegevuste sagedust, tegevuste olulisust rahvuste lõikes ning tutvustavad küsitlusel kasutatud ankeete eesti ja vene keeles, intervjuukava ning intervjuude transkriptsioone.

1. MÕISTED JA TEOREETILISED LÄHTEKOHAD

Käesolevas peatükis vaatlen kaasaegse muuseumi rolle, erinevate uurijate poolt defineeritud vaba aja tähendust ning motivatsioone vaba aja veetmiseks. Teen ülevaate muuseumikülastuse lähtekohtadest, sealhulgas muuseumikülastaja motivatsioonist tulenevatest rollidest ja külastajatüüpidest. Seejärel vaatlen muuseumi mittekülastamise põhjusi ja emotsioonide tähtsust kliendikogemuse kujunemisel.

1.1. Kaasaegse muuseumi rollid

2014. aastal oli Eestis 256 tegutsevat muuseumi – 83 koduloomuuseumi, 45 ajaloo- ja arheoloogiamuuseumi, 20 kunstimuuseumi, 6 etnograafia- ja antropoloogiamuuseumi, 3 loodusmuuseumi ja 99 muud muuseumi (Eesti statistika ..., 2015: 87). Kõik nad käsitlevad erinevaid teemavaldkondi ja annavad oma tegevusega panuse ühiskondlikku ellu ja haridusse, pakkudes inimestele võimalusi enese arendamiseks ning enamasti kultuurseks meelelahutuseks.

Kultuuriministeeriumi koostatud dokument „21. sajandi Eesti muuseumid. Arengu põhisuunad 2006-2015“ sõnastab muuseumide tulevikunägemuse: 2015. aastal on Eesti muuseumid usaldusväärsed ja tänapäevased mäluasutused, emotsionaalset kogemust pakkuvad haridusasutused, atraktiivsed ja kvaliteetset teenust pakkuvad kultuuriturismi asutused, tänapäeva nõuetele vastavad teadusasutused, harivad meelelahutusasutused ning elustiili kujundajad (21. sajandi Eesti... 2006: 7). Sellest lähtuvalt on muuseumi roll vaba aja sisustamise sfääris kasvanud. Ka sotsiaalteadlane Marju Lauristin nendib, et kultuur liigub järjest enam ühiskonnaelu keskpunktist „vaba aja sisustamise“ valdkonda (Eesti inimarengu aruanne 2014/2015: 237).

Rahvusvaheline Muuseumide Nõukogu ICOM on defineerinud muuseumi järgmiselt: Muuseum on ühiskonna ja selle arengu teenistuses olev üldsusele avatud alalise iseloomuga mittetulunduslik asutus, mis kogub, konserveerib, uurib, vahendab ja eksponeerib inimese ja tema elukeskkonnaga seotud materiaalselt ja immateriaalselt pärandit õppimise, hariduse ja elamuse saamise eesmärgil (Eesti Muuseumiühingu... 2015). Sarnaselt defineerib muuseumi ka Eesti muuseumide tegevust reguleeriv muuseumiseadus (2013).

Kaasaegne muuseum täidab kolme peamist, üksteisega seotud ja sageli vastuolulist rolli, olles üheaegselt nii kultuuriline, poliitiline kui majanduslik institutsioon. Kultuurilise institutsioonina on muuseumi ülesandeks kõik pärandiga seonduv, näiteks kogumine, säilitamine ja avalikkusele vahendamine. Poliitilise institutsioonina on muuseumi ülesanne demokraatia toetamine läbi kultuuripärandi tõlgendamise. Majandusliku institutsioonina peab muuseum teenusteturul

võistlema klientide vaba aja pärast. Selles rollis on muuseumi ülesanne ahvatleda kliente ja seeläbi tulu teenida (Runnel ja Pruulmann-Vengerfeldt, 2014). Majandusliku rolli täitmisel pööratakse tähelepanu ka inimestega suhtlemisele ja kliendi vajadustele (Runnel ja Pruulmann-Vengerfeldt, 2012).

Lähtudes muuseumidele seatud arengusuundadest 2006-2015, mille järgi peaks muuseum juba tänaseks olema emotsionaalset kogemust pakkuv, atraktiivne ja hariv meelelahutusasutus, keskendun oma töös muuseumile kui majanduslikku rolli täitvale institutsioonile ja vaba aja veetmise kohale. Muuseumina käsitlen erinevaid muuseume (sh kunstimuuseume), näitusi ja teaduskeskusi.

1.2. Vaba aeg ja motivatsioonid

Vaba aja mõistet on püütud erinevate uurijate poolt defineerida ja selle tähendus ei ole alati üheselt mõistetav. Siinkohal teen ülevaate erinevatest lähenemistest. Vaba aega seostatakse põhiliselt kohustustest vaba ajaga, kuid paljud tegevused nagu kodused toimetused, vabatahtlike ja kogukonnaga seotud tegevused, mida tehakse samuti vabast ajast, sisaldavad märkimisväärseid kohustusi. Mõnedele tähendab vaba aeg võimalust lõõgastumiseks, kuid paljud kasutavad vaba aega näiteks õpingutele, enese arendamisele, tugevale treeningule või distsipliinile (Torkildsen, 1999, Meeras, 2010 kaudu).

Katrin Heinsaare (2001) järgi on enamik uurijaist seisukohal, et vaba aeg on aeg, kui inimene on vaba oma vahetutest töö- ja kodukohustustest ning ta võib valida oma tegevusi esteetiliste, vaimsete ja füüsiliste vajaduste rahuldamiseks. Tuginedes Malle Järve ja Jari Järviluoma vaba aja määratlusele, kirjeldab Heinsaar vaba aja tunnustena valikuvabadust, meelepärast ja kohustuste puudumist. Professor Richard G. Krausile viidates väidab Heinsaar, et vaba aeg on suhteline mõiste, mille tähendus võib vastavalt isikule või olukorrale muutuda, sest mis ühele on kohustus, võib teisele olla meeldiv ajaviide.

Sotsioloog Jaanus Heinsar (2013) viitab oma uurimuses Mannelli ja Kleiberi definitsioonile, kes näevad vaba aega nii objektiivse kui subjektiivse nähtusena. Objektiivne vaba aeg on konkreetne tegevus või tegevuste kogum, mida mõõdetakse ajakasutuse kaudu. Objektiivsed näitajad võimaldavad mõõta näiteks inimeste kultuuritarbimist või spordiga tegelemist. Subjektiivset vaba aega hinnatakse indiviidi konkreetsest tegevusest saadud kogemuse ja rahulolu põhjal. Selle järgi mõtestavad inimesed ise vaba aja mõiste ning peavad vabaks ajaks enda valitud tegevusi. Heinsar väidab, et nii objektiivsed kui subjektiivsed näitajad on olulised, et mõista vaba aja tähendust.

Sotsiaalteadlane Gerli Nimmerfeldt (2010) nimetab vabaks ajaks aega, mis on vaba kooli, töö ja perekonnaga seotud kohustustest. Ta jagab vaba aega organiseeritud ja organiseerimata vabaks ajaks. Organiseeritud vaba aja tegevused on enamasti juhendatud, näiteks treeninglaagrid, laulukoorid, malevad või noorteorganisatsioonid. Organiseerimata ehk juhendamata vaba aja tegevusteks võivad olla näiteks sõpradega suhtlemine, sportimine, lugemine, arvutiga seotud tegevused, televiisori või videote vaatamine, hobidega tegelemine, muusika kuulamine ja kultuuritarbimine.

Uuringud on vaadelnud ka noorte enda seisukohta, näiteks Tallinna noorte seas läbi viidud uuringu järgi peavad noored vabaks ajaks kohustustest üle jäävat aega. 17-26-aastased noored peavad vabaks ajaks tasemeõppest või tööst vaba aega. Täiendõpe või huvialadega tegelemine toimub juba vabast ajast (Tallinna noorte... 2006: 27-28).

Aeg mõjutab inimeste igapäevaseid tegevusi ja valikuid. Nimmerfeldti (2010: 80) järgi peegeldab vaba aja veetmise viis noorte väärtushinnanguid ja ka võimalusi. Tihti määratlevad noored end läbi vaba aja tegevuste. Vaba aja tegevused on noorte enesemääratlemise seisukohast väga olulised [...], see on noorte identiteedi lahutamatu osa [...] (Tallinna noorte..., 2006: 55). Vaba aja uurijad Lois Haggard ja Dan Williams on Falk'i (2009: 44) kaudu väljendanud, et vaba aja tegevuste läbi loodud olukorrad kinnitavad inimestele, et nad on need, kelleks nad usuvad end olevat ning mis võimaldavad teistel neid paremini mõista.

Muuseumiteoreetik, professor John H. Falk'i (2009) sõnul kasutab 21. sajandil suur osa inimesi vaba aega enda ja maailma paremaks tundmaõppimiseks, saades uusi ideid ning kogemusi. Vaba aja toode või teenus peab rahuldama tarbija soove ja vajadusi. Vaba aja tegevused peavad pakkuma kogemusi, mis võimaldavad inimesel tunda end õnnelikuna, olla parem partner, lapsevanem või olla üldse targem ja konkurentsivõimelisem. Inimesed otsivad kogemusi, mis rikastaks ja värskendaks vaimu ning pakuks rahulolu. Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži turismigeograafia magister Liis Meeras (2010) kinnitab sama, et vaba aja sisustamise turul edukas olla, peab mõistma tarbija vajadusi ja motivatsioone. Inimene on motiveeritud ostma, tarbima teenust või külastama sihtpunkti ainult juhul, kui ta tajub, et see rahuldab tema vajadusi (Holloway 2002, Meeras 2010: 17 kaudu).

Tänapäeval on piirid töö ja puhkuse vahel kadumas ning koos info- ja kommunikatsioonitehnoloogia arenguga on vaimse iseloomuga töö osakaal tublisti kasvanud. Seetõttu on rohkem hakatud uurima, kuidas inimesed teevad oma vaba ajaga seotud otsuseid.

Vaba aja ja motivatsiooni vahelisi seoseid on uuritud alates 1960. aastate lõpust. Falk (2009: 46) peab oluliseks vaba aja motivatsioonide uurimisel Driver'i ja Ross Tocher'i seisukohta, et vaba aja kogemust peaks vaatlema pigem sellest lähtuvalt, miks tehti, kui et mida tehti ning et vaba aja tegevustega püüavad inimesed rahuldada oma sisemisi vajadusi. Driver koos kolleegidega on defineerinud 15 peamist motivatsiooni kategooriat, mis kirjeldavad, miks inimesed otsustavad ühe või teise vaba aja tegevuse kasuks: 1) saavutus, 2) autonoomia/ juhtimine, 3) riski võtmine, 4) varustus, 5) perekonnaga koosolemine, 6) sarnased inimesed, 7) uued inimesed, 8) õppimine, 9) looduse nautimine, 10) enesevaatlus, 11) loovus, 12) nostalgia, 13) füüsiline vorm, 14) füüsiline puhkus, 15) vabanemine personaalsetest-sotsiaalsetest pingetest.

Muuseumi auditooriumiuuringutele spetsialiseerunud muuseumiteadlane Marilyn G. Hood (1983) nimetas kuus peamist kriteeriumi, mille alusel täiskasvanud teevad valikuid vaba aja sisustamiseks: 1) inimestega suhtlemine, 2) millegi kasulikuga tegelemine, 3) keskkonnas mugavalt ja vabalt tundmine, 4) uute kogemuste saamine, 5) õppimine, 6) aktiivne osalemine.

Oma töös käsitlen vaba aega kui tööst ja õppimisest üle jäänud organiseerimata aega, lastes intervjuude käigus uuritavatel ise mõtestada vaba aja tähendust ehk nimetada tegevused, mida nad vabal ajal meelsasti teevad, mistõttu vaba aja tähendus on väga subjektiivne. Ankeetküsitluses palun uuritavatel märkida, kui sageli nad loetletud tegevusi vabal ajal teevad, näiteks mitu korda nad on käinud muuseumis või näitusel viimase 12 kuu jooksul.

Noorte vaba aja tegevuste sagedusest ja lemmiktegevusi iseloomustavatest näitajatest lähtudes püüan välja selgitada noorte täiskasvanute motivatsiooni.

1.3. Muuseumikülastuse lähtekohad

Muuseumiteadlane Mariana Salgado väitel on muuseum muutunud kollektsioonikesksest asutusest külastajakeskseks (Runnel ja Pruulmann-Vengerfeldt, 2012: 35). Muuseumi auditooriumide kirjeldamiseks kasutatakse erinevaid mõisteid. Triin Visnapuu (2010) kirjeldab oma töös mõisteid „külastaja“, „klient/tarbija“, „kasutaja“, „loovtarbija“ ja „loovkasutaja“, mis tulenevad erinevatest valdkondadest. Näiteks mõiste „klient/tarbija“ tuleneb majandusvaldkonnast ja „kasutaja“ infotehnoloogilisest valdkonnast. Muuseumi kontekstis nimetatakse kasutajateks peamiselt muuseumi veebilehe sirvijaid. Sõltuvalt *online*- või *offline*-keskkonnast võib kaasajal muuseumikülastus olla kas virtuaalne või füüsiline. Lõputöös vaatlen külastust kui füüsilist kokkupuudet muuseumiga.

Muuseumi külastajatele keskendudes on määratletud sihtrühmi, uuritud nende hoiakuid, huvisid, ootusi ja rahulolu. Paljud uurijad on püüdnud välja selgitada, miks ühed inimesed käivad muuseumis ja teised mitte.

Museoloog Ida B. Lundgaardi (2014) järgi nimetasid Falk ja Lynn D. Dierking varasematele teooriatele ja motivatsiooni uuringutele tuginedes kuus uut identiteediga seotud motivatsiooni ja õppimiskäitumise tüüpi ehk rolli, mida muuseum võimaldab külastajatel kehastada. Ükski neist rollidest ei esine puhtal kujul, vaid on alati kombineeritud ning erineval ajal võivad rollid muutuda. Need on: 1) avastaja, 2) kogemuste/elamuste otsija, 3) spetsialist/huviline, 4) lõõgastuja, 5) eestvedaja/vahendaja, 6) kaaslane.

Alljärgnevad Falk'i ja Dierking'i motivatsiooni tüüpide iseloomustused põhinevad Taanis läbiviidud muuseumikülastajate küsitluse tulemustele: (Lundgaard, 2014)

- **Avastajast** muuseumikülastaja motivatsiooni juhib uudishimu, suur soov õppida, saada uusi teadmisi ning silmaringi laiendada. Nad on mõjutatavad inimeste soovitustest, kellel on nendega sarnased huvid. Avastajad on sageli huvitatud erinäitustest või haruldastest ekspositsioonidest.
- **Kogemuste otsijat** motiveerib idee viibida kultuurses kohas. Sageli külastavad nad muuseume põhimõttel, et „olen käinud, olen näinud“ või „seda peab nägema“. Tavaliselt nad ei olegi teemast väga huvitatud, kuid külastavad muuseumit põhjusega, et see tegevus on kultuurne. Sihtrühmana on kogemuste/elamuste otsijad muuseumi suhtes positiivse hoiakuga.
- **Spetsialisti/ huvilist** motiveerib muuseumit külastama teatud professionaalne huvi teema vastu. Sageli külastavad nad muuseumi üksi. Tavaliselt on nad muuseumi töötajatega tihedas kontaktis ning annavad hea meelega tagasisidet, kuid võivad olla ka väga kriitilised väljapaneku detailide suhtes.
- **Lõõgastuja** motivatsiooniks on n-ö enese laadimine meeldivas keskkonnas. Nad vajavad rahu ja aega mõtisklusteks ning otsivad esteetilist kogemust ja inspiratsiooni, mitte ainult muuseumist, vaid ka üleüldiselt. Lõõgastujad naudivad head sööki, jooki, muusikat, kunsti, kirjandust, reisimist jne. Muuseumikülastus on tavaliselt nende jaoks nauditav vahepala stressirikkas igapäevaelus. Nad on muuseumi suhtes positiivselt meelestatud.
- **Eestvedaja** külastusmotivatsiooniks on pakkuda temaga kaasas olevatele inimestele huvitavat kogemust ja õppimisvõimalust. Eestvedaja või vahendaja õpib läbi teiste kogemuse. Nendeks võivad olla õpetajad, vanemad, vanavanemad, abikaasa ja sõbrad. Nad tunnevad külastusest rahulolu, kui kaaslased on rahul ja õnnelikud.

- **Kaaslane** on kellegi poolt muuseumisse kaasa kutsutud, kuid ta ei ole otseselt väljapanekust või muuseumist huvitatud. Selle grupi moodustavad enamasti noored vanuses 14-29 eluaastat. Nad hindavad muuseumist saadud kogemust tavaliselt madalalt, kuid vaatamata sellele on positiivsed.

Olles uurinud muuseumi külastajaskonda, jagas Hood (1983) külastajad ja potentsiaalsed külastajad vastavalt nende vaba aja väärtustele, huvidele ja ootustele kolme segmenti:

- **Sagedased külastajad**, kes külastavad muuseumi vähemalt kolm korda aastas, väärtustavad kõrgelt kõiki kuut kriteeriumi (inimestega suhtlemine, millegi kasulikuga tegelemine, ümbruskonnas mugavalt ja vabalt tundmine, uute kogemuste saamine, õppimine, aktiivne osalemine), kuid eriti tähtsaks peavad õppimist, uute kogemuste saamist ja millegi kasulikuga tegelemist. Muuseum on nende jaoks koht, mis vastab kõigile kuuete kriteeriumile.
- **Juhuslikud külastajad**, kes käivad muuseumis üks või kaks korda aastas. Suhtlemismustrilt ja vaba aja väärtustelt sarnanevad nad pigem mittekülastajatega.
- **Mittekülastajad** tähtsustavad vaba aja kogemuste juures kõige enam inimestega suhtlemist, aktiivset osalemist ning ümbruskonnas mugavalt ja vabalt tundmist. Nad leiavad, et muuseum ei rahulda ühtegi nendest vajadustest või rahuldab väga vähesel määral, ning et muuseumikülastusest saadav hüve ei ole nende jaoks piisavalt motiveeriv.

Hood järeldas, et juhuslike külastajate ja mittekülastajate jaoks on perekesksed tegevused olulisemad kui sagedastele külastajatele ning nende tegevus on orienteeritud rohkem lõõgastusele. Kümme aastat hiljem kordas Falk Hood'i uuringut ning sai tulemuseks, et rohkem kui pooled mittekülastajatest hindasid kõrgelt ka õppimist (Falk, 2009: 49).

Elanikkonna kultuuritarbimist ja selle muutust ajas kajastavad nii Statistikaameti poolt kui Kultuuriministeeriumi poolt tellitavad uuringud. Mõõdetakse ja võrreldakse kultuuritarbimist erinevates rahvusgruppides, et teada saada, mida üks või teine rahvus eelistab. Ajavahemikul 2009-2010 käisid Eestis viimase 12 kuu jooksul muuseumides mõnevõrra sagedamini eestlased ja kunstinäitusel muust rahvusest inimesed. Kultuuritarbimise rahvuslike erinevuste põhjus võib olla keelebarjäär või puudulik informatsiooni kättesaadavus (Heinsar, 2013).

Mitte-eestlaste ja üldse 20-29- aastaste noorte vähest huvi muuseumikülastuse vastu kinnitavad ka Eesti Rahva Muuseumis läbi viidud elanikkonnaküsitluse tulemused (ERM, 2010), mille järgi on ERMi külastanud vaid 7% küsitlusele vastanud mitte-eestlastest ja 19% 20-29-aastastest noortest.

Uuringu „Mina. Maailm. Meedia 2014“ andmete põhjal Marju Lauristini ja Peeter Vihalemma poolt välja töötatud kultuuriaktiivsuse tüpoloogia järgi on 51% 20-29-aastastest noortest mõõdukad arvutikesksed ja väheaktiivsed kultuuritarbijad, kes paistavad silma ükskõiksusega nii ühiskonnaelu kui ka kultuuri suhtes. Arvutikeskne meelelahutus ja suhtlus sotsiaalmeedias jätab kultuurihuvi tagaplaanile. Mitte-eestlastest kuulub 59% traditsiooniliselt passiivsete kultuuritarbijate rühma. Tähelepanu väärib ka see, et 40% tallinlastest kuuluvad traditsiooniliselt passiivsete kultuuritarbijate rühma. (Lauristin ja Vihalemm, 2015: 214-216).

Toetudes Lauristini ja Vihalemma kultuuriaktiivsuse tüpoloogiale käsitlen oma töös samasse vanusegruppi kuuluvaid noori täiskasvanuid kui muuseumi harva- või mittekülastavat auditooriumi.

1.4. Muuseumi mittekülastamise põhjused

Uuringu „Mina. Maailm. Meedia 2011“ andmete järgi 30% 20-29 aasta vanustest vastajatest ei olnud viimase 12 kuu jooksul muuseumi külastanud või olid teinud seda mõned aastad tagasi ning 23% selle vanusegrupi esindajatest polnud muuseumis ammu või üldse käinud. Kunstinäitusel ei olnud viimase 12 kuu jooksul käinud 64% vastanutest (MeeMa, 2011). Neljandas peatükis võrdlen neid andmeid ka oma analüüsi tulemustega.

Muuseumi mittekülastaja mõiste on tekitanud uurijate seas küsimusi. Näiteks Hood (1983) jagab külastajad kolme rühma: 1) sagedased külastajad (käivad muuseumis vähemalt kolm korda aastas); 2) juhuslikud külastajad (käivad muuseumis üks või kaks korda aastas); 3) mittekülastajad. Hood leiab, et juhuslikud külastajad sarnanevad oma eelistuste poolest mittekülastajatele. Manchesteri muuseumi direktor, muuseumiteadlane Nick Merriman (1997) väidab, et külastajate jagamine muuseumikülastajateks ja mittekülastajateks ainult külastuskordade järgi 12 kuu jooksul on ebaadekvaatne ning et tähtis on kindlaks teha, kas mittekülastaja on see, kes pole kunagi muuseumis käinud või lihtsalt külastab muuseumi harvem kui kord aastas. Merriman pakub kolme jaotuse asemel viit: 1) **sagedased külastajad** (vähemalt kolm korda aastas); 2) **regulaarsed külastajad** (üks või kaks korda aastas); 3) **juhuslikud külastajad** (viimati külastanud üks kuni neli aastat tagasi); 4) **harvad külastajad** (viimati külastanud viis või rohkem aastat tagasi); 5) **mittekülastajad** (pole kunagi muuseumis käinud).

Museoloog Theopisti Stylianou-Lambert (2009: 154) väidab samuti oma uuringutulemustele tuginedes, et külastajate segmenteerimine ainuüksi vastavalt külastussagedusele võib olla riskantne, kuna igas kategoorias on individuaalseid erinevusi viisis, kuidas muuseumi tajutakse ja

kasutatakse ning see omakorda mõjutab külastusotsust. Inimesed võivad teha otsuse külastada või mitte külastada muuseumi täiesti erinevatel põhjustel sõltumata sellest, kui sageli ta muuseumis käib.

Mis siis hoiab osasid inimesi muuseumist eemal? Sellele küsimusele on paljud museoloogid vastust otsinud, viies läbi suuremahulisi uuringuprojekte. Muuseumiteadlane Yung-Neng Lin (2006) toob välja Prince'i ja Merrimani poolt määratletud kaks muuseumispetsiifilist barjääri – kultuurilised ja praktilised. Kultuurilised barjäärid tulenevad muuseumi imagost ja avalikkuse hoiakust muuseumi suhtes. Praktilised barjäärid on näiteks piletihind, transpordivõimalused ja ajakulu.

Lin (2006) otsib vastust küsimusele, miks väldivad madala sissetulekuga inimesed muuseumi ning kuidas nad muuseumi tajuvad. Ta väidab, et need, kes käisid muuseumis 5 aastat tagasi, tajuvad muuseumi sarnaselt nendega, kes pole muuseumi külastanud viimase 12 kuu jooksul. Peamiselt tajuti muuseumi haridusliku institutsioonina, et see on koht enese arendamiseks ja õppimiseks ning tähtsustati muuseumi rolli kaasaegses ühiskonnas. Osad uuritavatest leidsid, et muuseum pakub huvi põhiliselt haritlastele, uurijatele või kunstnikele ning tajusid muuseumi igavana, eriti kunstimuuseumi. Enamik uuritavatest tunnistasid muuseumi tähtsust pärandi säilitajana. Leidus ka neid, kes tundsid ajaloo suhtes vastumeelsust ja nägid muuseumi igava, tolmuse ja vanu asju täis kohana. Vaba aja veetmise kohana hinnati muuseumit madalalt, seda seostati peamiselt turismiga. Enamikule mittekülastajatest seostus muuseum õppimisega, aga mitte vaba aja veetmisega, eelistades vabal ajal pigem lõõgastavaid tegevusi.

Professor Roger Vaughan (2001) väidab, et imago kui üldine kuvand võib sageli olla stereotüüp, mis on kujundatud massimeedia poolt kas konkreetse muuseumi kohta või üldiselt. Vaughani järgi võib potentsiaalne külastaja omada kahte tüüpi kuvandit muuseumist: funktsionaalset ja kognitiivset. Funktsionaalsel kuvandil on kaks komponenti. Esiteks arusaam muuseumi rollist ja kasust, mida inimene enda jaoks külastusest näeb. Teiseks inimese enda hinnangul põhinev tunnetus, kas muuseum pakub võimalusi tema vajaduste rahuldamiseks, näiteks lõõgastust, põnevust või enese arendamist. Kognitiivne kuvand tekib hoonest, personalist või eksponaatide esitlusest eraldi või kombineeritult. Ta kirjeldab kognitiivse kuvandi kujunemist ebasõbraliku personali näitel. Kui muuseumi personali tajutakse valvurina ning nende tegevust seega jälgimise või valvamisega, siis tunnetatakse ebasõbralikkust. Selline kuvand personalist on negatiivne ning see ei innusta muuseumi külastama. Selle tulemusena tekib üldine mulje muuseumist kui igavast, ebasõbralikust ja mitteahvatlevast paigast.

See, kuidas muuseumi tajutakse, mõjutab külastusotsust ning peamised kolm põhjust mittekülastamiseks on huvipuudus, ajapuudus ja et pole midagi, mida näha tahaks. Lisaks tuuakse põhjuseks mitteamusaamist, ükskõiksust, muuseumide või galeriide igavust, ebamugavaid transporditingimusi ja kõrget piletihinda. Nimetati ka personali ebasõbralikkust, tõsidust ja vaikust. Huvi on kõige tähtsam külastamist mõjutav faktor just noorte seas. Teine mõjufaktor on aeg, mille puudust tuuakse sageli mittekülastamise põhjuseks, kuid kaudselt viitab see sellele, et nad olid motiveeritud tegevustest, mis pakub rohkem huvi ja vastab vajadustele (Lin, 2006).

Museoloog Roderick Davies (2001) nimetab peamiste külastamist mõjutavate faktorite hulgas ka potentsiaalsete külastajate teadmatust ehk infopuudust, eriti harva ja mittekülastajate seas ning väidab, et informatsioon institutsiooni poolt pakutava kohta on oluline eeltingimus selle külastamiseks.

Üheks oluliseks põhjuseks, miks osad inimesed muuseumis ei käi, on halb varasem kogemus. Sellest tingituna nähakse muuseumi endiselt range ja mittesõbraliku paigana (Trevelyan, 1991, Hooper-Greenhill, 2011: 67 kaudu). Merriman (1997: 158) lisab, et mida positiivsem kogemus ja hoiak muuseumi suhtes on, seda sagedasem muuseumi külaline ollakse. Hoiakud ja harjumused kujundatakse juba varases lapsepõlves perekonna ning sotsiaalse keskkonna poolt ja kui nõ mõjurühmad suhtuvad muuseumi ükskõikselt või negatiivselt, kandub see suhtumine üle ka lapsele. Veel lisab Merriman, et mitte kunagi muuseumis käinud inimese suhtumine muuseumisse saab põhineda ainult perekonna, sõprade ja meedia poolt tekitatud kuvandist, sest tal puudub isiklik kogemus.

Varasema muuseumikogemuse tähtsust rõhutab ka Vaughan (2001: 254) väites, et varasem kogemus võib pärineda ajast, mil muuseum oli võrreldes kaasaegsega väga erinev ning külastuse eesmärk võis olla samuti teine, näiteks kooliga muuseumis käimine. Noored täiskasvanud võivad muuseumikülastust vältida seoses mälestustega lapsepõlveaegsest muuseumikülastusest, mis jättis mulje, et muuseum on igav ja õppimisele orienteeritud (Bock, 2012, Shrapnel, 2012 kaudu).

Tuginedes erinevatele uuringutele keskendub muuseumiteadlane Emma Shrapnel (2012) just noortele täiskasvanutele, tuues välja peamised takistused, mis võivad noori muuseumist eemal hoida:

- Hoiak muuseumi suhtes – väärarusaam, et muuseum on igav, mittekiitav ja pealesuruv;
- Mittevastavus noorte vajadustele ja soovidele – muuseum on liialt keskendunud minevikule, ehkki noored sooviks rohkem teada saada tänapäevast ja tulevikust;

- Varasemad kogemused muuseumist – lapsena kooliajal muuseumist saadud kogemus võib luua seoseid pigem õppimisega, mitte meelelahutuse või vaba aja veetmisega;
- Madal sissetulek – enamik noori täiskasvanuid on kas tudengid või oma karjääri alustanud ning piletihind on neile kallis;
- Mugavustsooni puudus – muuseumis ei tunta end hästi, see pole koht, kus puhata, pigem range.

Kokkuvõtlikult võib muuseumi mittekülastamise põhjusteks nimetada kultuurilisi ja praktilisi barjääre, mis tulenevad muuseumi kuvandist ja avalikkuse hoiakust ning puhtpraktilistest küsimustest nagu näiteks piletihind või transporditingimused. Kuvand võib tekkida inimese enda tunnetusest, kas muuseum vastab tema vajadustele ja sellest, kuidas ta muuseumi rolli enda jaoks mõtestab, samuti enda vahetust kogemusest. Kuvand võib olla ka massimeedia või sotsiaalse keskkonna poolt kujundatud. See kuidas muuseumi tajutakse, mõjutab külastusotsust. Peamised muuseumi mittekülastamise põhjused on huvi- ja ajapuudus, aga ka infopuudus ning varasem negatiivne muuseumikogemus ja muud tegevused, mis on kergemini kättesaadavad. Muuseumi tajutakse pigem haridusinstituutsioonina kui vaba aja veetmise kohana.

1.5. Kliendikogemus ja emotsioonid

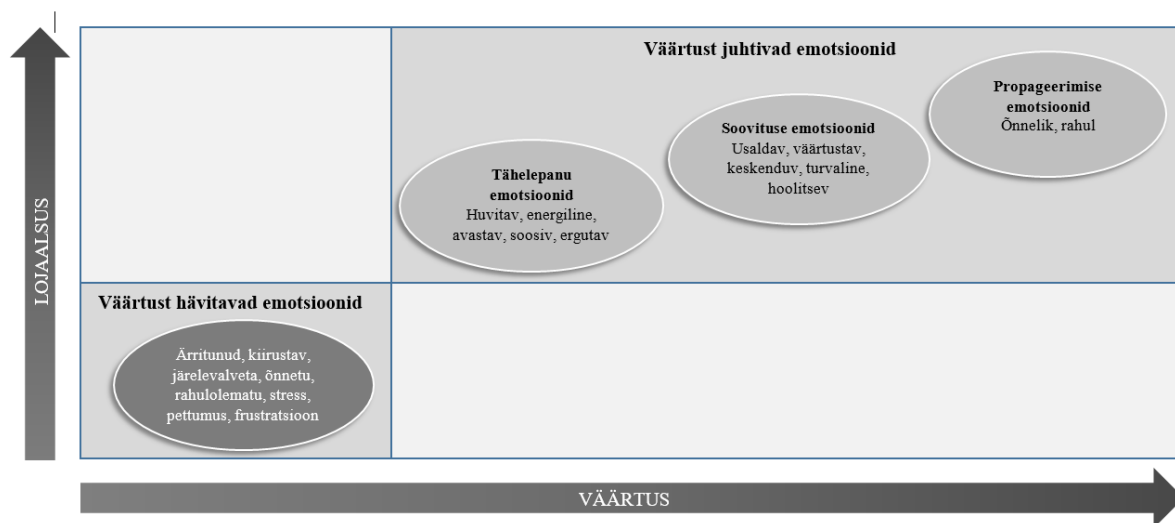
Kliendikogemust defineeritakse majandusteaduses kui segu ettevõtte toimimisest ja tema poolt esile kutsutud emotsioonidest, mida mõõdetakse intuiitselt vastavalt kliendi ootustele kõikides võimalikes kokkupuutepunktides (Shaw, 2002: 21). Teenust pakutakse läbi positiivsete kogemuste, vastates või ületades klientide ootusi.

2015. aasta oktoobris toimunud etnograafia- ja kultuurimuuseumide ühendava ICOMi alakomitee ICME konverentsil Vietnami ütles Rootsi museoloog Ulf Dahre, et muuseumide on hakatud juhtima kui äriettevõtteid, s.t et enda majandamiseks peavad muuseumis korraldatavad üritused, haridus- ja näituseprogrammid olema ka tulutoovad. See aga rõhutab veelkord muuseumide majandusliku instituutsiooni üha suurenevat rolli (Aljas, 2015).

Kui käsitleda muuseumit kui äriettevõtet ja muuseumikülastajat kui klienti, siis turunduslikust vaatenurgast ei piisa tänapäeva konkureerivas maailmas toimetulemiseks enam ainuüksi hinnast (*price*), tootest (*product*), kampaaniast (*promotion*) ja asukohast (*place*), mis on turunduses tuntud kui „neli P-d“ (Kolb, 2005). Lisaks klienditüüpide ja nende vajaduste tundmisele on väga oluline teada, mida klient organisatsioonist arvab, millised on tema eelarvamused, ootused ning milliseid tundeid ja assotsiatsioone organisatsioon temas tekitab.

Falk (2009: 146) väidab, et emotsioon on üks olulistest toetajatest muuseumi külastamisest saadava meeldejäeva kogemuse tekkimisel. Emotsioonid mängivad suurt rolli selles, kas sündmust kogetakse kui tähendusrikast ning kas ja kuidas seda hiljem mäletatakse.

Kogemuspühholoogid uurivad kliendikogemust ning kuidas emotsioonid juhivad inimeste käitumist, pakkudes vahendeid kliendikogemuse mõõtmiseks. Colin Shaw (2007) kirjeldab oma raamatus kogemuspühholoogia uuringu vahendit *Emotional Signature*, milles väärtusi juhtivad ja väärtusi hävitavad emotsioonid on jagatud nelja gruppi (vt Joonis 1):

Joonis 1. Emotsionaalse väärtuse hierarhia (Allikas: Shaw, 2007: 13)

Organisatsiooni seisukohast on esmatähtis keskenduda väärtust hävitavate ehk negatiivsete emotsioonide grupile (*destroying cluster of emotions*). Nende emotsioonide kõrvaldamine annab Shaw järgi üldse võimaluse rääkida klientide juurde meelitamisest. Tähelepanu emotsioonide grupil (*attention cluster of emotions*) on kindel seos sellega, kui palju klient ettevõttesse raha jätab. See grupp toob organisatsioonile esmakliente juurde. Lojaalsete klientide kasvatamiseks ja pikaajaliste kliendisuhete loomiseks peab ettevõtte keskenduma soovitus- ja propageerimise emotsioonide gruppidele. Soovituse emotsioonide grupp (*recommendation cluster of emotions*) tagab ettevõttele kliendid, kes soovivad ettevõtet teistele, kui neilt küsitakse. See on seotud ka NPSi (*Net Promoter Score*) ehk kliendirahulolu indeksiga. Propageerimise emotsioonide grupp (*advocacy cluster of emotions*) sisaldab kahte emotsiooni – õnn ja rahu. Neid emotsioone kogevad kliendid räägivad ettevõttest teistele proaktiivselt (Shaw, 2007).

Oma uuringus küsisin üldiselt, millised tunded vastajatel tekivad, mõeldes muuseumist kui vaba aja veetmise kohast. Kasutasin ankeedis Joonisel 1 toodud 20 emotsioonist ainult kümnet, jälgides, et iga emotsioonide grupp oleks esindatud.

Kaasaegne muuseum on oma mitmekülguses ja vastuolulistes rollides võtnud eesmärgiks olla külastajatele atraktiivne, elamuskogemust pakkuv haridus- ja meelelahutusasutus, mis konkureerib vabaajaturul paljude teiste meelelahutust pakkuvate ettevõtetega. Külastajate ja külastuskordade arvu suurendamiseks peab tundma oma sihtrühma ja potentsiaalseid külastajaid, nende vajadusi ja motivatsioone, mõõtma regulaarselt külastajate rahulolu, teadma, milliste emotsioonidega külastaja muuseumist lahkub ja kas ta soovib muuseumi ka oma sõpradele. Väga tähtis on teada saada, milline on muuseumi kuvand üldse elanikkonna erinevate gruppide seas, millised on külastajate ootused muuseumile ja mis on mittekülastamise põhjused ning seejärel kaaluda võimalikke lahendusi.

Käesolevas töös keskendun muuseumile kui vaba aja veetmise kohale. Muuseumina käsitlen erinevaid muuseume (sh kunstimuuseume), näitusi ja teaduskeskusi. Noorte vaba aja eelistusi uurides lähtun vabast ajast kui organiseerimata, tööst ja õppimisest üle jäävat aega, lastes noortel endil vaba aja tähendust mõtestada läbi meelistegevuste. Kultuuriaktiivsuse tüpoloogiale tuginedes käsitlen oma töös noori täiskasvanuid kui muuseumi üldiselt harva- või mittekülastavat auditooriumi.

2. UURIMISKÜSIMUSED, MEETODID JA VALIM

Alljärgnevas peatükis tutvustan uurimisküsimusi ja annan ülevaate küsimustele vastuste saamiseks valitud meetodist ja valimi moodustamisest.

2.1. Uurimisküsimused

Kvantitatiivse ja kvalitatiivse uuringu eesmärgiks on välja selgitada:

1. Missuguste tegevustega täiskasvanud noored oma vaba aega sisustavad ning milliseid tegevusi väärtustatakse kõige enam?
2. Millised mõtted tekivad noortel muuseumist kui ühest vaba aja veetmise kohast?
3. Mis on muuseumi külastamist ja mittekülastamist mõjutavad faktorid?
4. Milline on noorte täiskasvanute hoiak muuseumi suhtes ja ettekujutus muuseumist?
5. Millised kogemused on noortel muuseumikülastustest ja millised on nende ootused muuseumile vaba aja veetmise kohana?

2.2. Meetodid ja valim

Käesoleva lõputöö üheks allikaks on minu seminaritöö (Vatsar, 2016) jaoks läbiviidud kvantitatiivne uuring. Lõputöös kasutan lisaks kvantitatiivsele ka kvalitatiivset meetodit. Mõlema meetodi kombineerimine võimaldab paremini mõista noorte täiskasvanute suhtumist muuseumisse vaba aja veetmise kohana ja selgitada välja mittekülastamise põhjused ning muuseumiga seotud kogemused ja ootused.

Kvantitatiivne meetod ja valim

Kvantitatiivse uuringu vastusevariantidega ankeetküsitluse kujul viisin läbi 2015. aasta oktoobrikuus, TTÜ Tallinna Kolledži erinevate erialade (teenuste turundus ja juhtimine, ettevõtte majandus, majandusarvestus, kinnisvara hooldus) üliõpilaste seas. Tegemist on mittetöenäosuslik mugavusvalimiga, mille tõttu vastustest väga kaugele ulatuvaid järeldusi teha ei saa, kuid tulemused annavad siiski esialgse ülevaate noorte eelistustest vaba aja veetmisel ja nende suhtumise muuseumisse.

Uurimismaterjali kogumiseks kasutasin kirjalikku neljaleheküljelist (A4 formaadis, horisontaalpaigutusega) küsimustikku, mis sisaldab vastajate andmeid ja 11 küsimust (vt Lisa 3 ja Lisa 4). Ankeedid jagati üliõpilastele loengute alguses. Vastamine võttis aega umbes 10 minutit.

Vaba aja tegevuste sageduse mõõtmiseks kasutasin 5-punktilist hinnanguskaalat, mille skaalapunktid sõnastasin subjektiivsete tähenduste abil („Iga päev“, „Üsna tihti“, „Mõnikord“, „Väga harva“ ja „Üldse mitte“).

Vaba aja tegevuste olulisuse hindamiseks, vaba aja lemmiktegevuse iseloomustamiseks, muuseumi külastamist ja mittekülastamist mõjutavate faktorite hindamiseks, muuseumikülastaja tüübi määramiseks ning muuseumiga seotud mõtete hindamiseks kasutasin 10-punktilist hinnanguskaalat, kus lisatud on ainult skaala algus- ja lõpp-punktide sõnalised tähendused, nt „Üldse ei mõjuta“ ja „Väga mõjutab“. 10-punktilist hinnanguskaalat kasutasin ka küsitluse viimase kahe küsimuse puhul, kus palusin vastajatel hinnata, kui tõenäoliselt nad soovivad sõpradel muuseumit külastada ja kui tõenäoliselt vastaja ise lähemal ajal kavatseb muuseumit külastada.

Skaala koostamisel võtsin eeskujuks kliendirahulolu mõõtvad skaalad, sest 10-punktilist numbrilist skaalat peetakse kõige sobivamaks kliendi rahulolu mõõtmiseks ja jälgimiseks (Hill, Roche ja Allen, 2007: 120). Tustanovskaja (2014: 66) väidab oma magistritöös, et ka mõnede tema uuritavate sõnul annavad pikemad skaalad rohkem valikuvõimalusi ning aitavad täpsemaid hinnanguid anda, eriti erinevate organisatsioonide usalduse puhul.

Ankeedile vastajaid oli kokku 135, neist 83 olid eestlased ja 52 mitte-eestlased. Enamik vastajatest on naised, keskhariusega, väikese sissetulekuga ja elavad Tallinnas. Tabel 1 iseloomustab vastajate profiili.

Tabel 1. Ankeedile vastajate demograafilised andmed (N= vastajate arv)

Sugu	N	Osakaal	Haridus	N	Osakaal
Mees	26	19%	Keskhariidus	118	88%
Naine	109	81%	Keskerihariidus	7	5%
Emakeel	N	Osakaal	Kutsehariidus	1	1%
eesti	83	61%	Rak. kõrghariidus	6	4%
vene	52	39%	Kõrghariidus	3	2%
Vanus	N	Osakaal	Sissetulek, EUR	N	Osakaal
18-19 a.	49	36%	0-399	78	58%
20-22 a.	48	36%	400-599	23	17%
23-25 a.	29	21%	600-799	13	10%
26-29 a.	9	7%	800-999	11	8%
Elukoht	N	Osakaal	1000 või rohkem	7	5%
Tallinn	106	79%	Vastamata	3	2%
Tartu	1	1%			
Muu linn	17	13%			
Alev	6	4%			
Küla	5	3%			

Kvantitatiivse uuringu käigus saadud andmete analüüsimiseks kasutasin Exceli kirjeldava statistika moodulit. Andmestiku loomiseks Exceli tabelisse kirjeldasin esmalt tunnused ning sisestasin vastused. Tulemuste kirjeldamisel kasutan töös sagedustabeleid, keskvaartust, mediaani ja standardhälvet.

Kvalitatiivne meetod ja valim

Lisaks ankeetküsitlusele kasutasin andmete kogumiseks kvalitatiivset meetodit poolstruktureeritud intervjuude kujul, kuna ankeetküsitlused ei andnud vastust minu uurimisküsimusele mittekülastamise põhjuste, hoiakute ja ootuste kohta. Silmast-silma individuaalsed intervjuud 13 üliõpilasega toimusid aprillikuus TTÜ Tallinna Kolledžis, eesti ja osaliselt vene keeles. Intervjueeritavatega mul varem kokkupuudet pole olnud ja nad ei olnud teemast teadlikud. Ettepaneku osaleda uuringus intervjuu vormis tegin koolis viibivatele üliõpilastele juhuslikult. Juhuvallim moodustasin noortest, kes olid intervjuuga nõus. Intervjuud viisin läbi vabas auditooriumis, kus oli vaikne ja sai segamatult rääkida ning vestlust salvestada. Intervjuud kestsid keskmiselt 20 minutit, venekeelsed intervjuud kauem, kuna keelest tingituna tuli osasid küsimusi rohkem lahti rääkida. Parema jälgitavuse nimel jätsin keeleoskusest tingitud küsimuste kordamised ja selgitamised transkriptsioonidest välja. Intervjuude läbiviimisel lähtusin intervjuukavas olevatest küsimustest (vt Lisa 6), vältides teadlikult vihjete või vastusevariantide etteütlemist, saamaks teada noorte tegelikke mõtteid. Intervjueeritavate andmed on nähtavad Tabelis 2. Ehkki kõik intervjueeritavad vastasid, et elavad Tallinnas, on neli pärit Saaremaalt, Narvast, Sillamäelt ja Valgast.

Tabel 2. Intervjueeritavate andmed

Intervjueeritava tähis	Intervjuu	Sugu	Vanus	Emakeel	Elukoht	Õpib/töötab
1N27E	1.	naine	27 a	eesti	Tallinn	õpib
2N20E	2.	naine	20 a	eesti	Tallinn	õpib
3M20V	3.	mees	20 a	vene	Tallinn	õpib
4N20E	4.	naine	20 a	eesti	Tallinn	õpib ja töötab
5N20E	5.	naine	20 a	eesti	Tallinn	õpib
6N21E	6.	naine	21 a	eesti	Tallinn	õpib
7N25V	7.	naine	25 a	vene	Tallinn	õpib ja töötab
8N24E	8.	naine	24 a	eesti	Tallinn	õpib ja töötab
9N19V	9.	naine	19 a	vene	Tallinn	õpib
10N19V	10.	naine	19 a	vene	Tallinn	õpib
11N20V	11.	naine	20 a	vene	Tallinn	õpib
12N20V	12.	naine	20 a	vene	Tallinn	õpib
13N20V	13.	naine	20 a	vene	Tallinn	õpib

Transkribeeritud teksti kodeerimiseks kasutasin programmi MAXQDA 12 prooviversiooni. Intervjuud kodeerisin vastavalt uurimisküsimustele ehk kasutasin suunatud kodeerimist. Teemaatilise analüüsi käigus rühmitasin vastavad tekstiosad teemaatiliste kategooriate alla, näiteks: ettekujutus muuseumist, muuseumikogemus jt. Vastuste analüüsimisel võtsin arvesse manifestse sisu ehk otsesed tsitaadid intervjuudest. Intervjueeritavate tähistamisel kasutan viidet, nt (1N27E), kus 1 on intervjuu nr, N või M on sugu, 27 on vanus ja E või V tähistab emakeelt (eesti või vene keel). Intervjuude transkriptsioonid on nähtavad Lisas 7.

Uuritavate homogeenused tunnused on sotsiaalne positsioon (kõik on üliõpilased), vanus (noored täiskasvanud), elukoht (kõigil elukohaks Tallinn). Valimi heterogeensed tunnused on sugu, emakeel, õpitav eriala ja kuusissetulek.

Nii kvantitatiivse kui kvalitatiivse uuringu puhul ma ei pööra tähelepanu soolisele, vanuselisele ja rahvuslikele eripäradele, kui need ei tõuse analüüsis just silmapaistvalt esile. Kui vastustes esineb märkimisväärseid erinevusi rahvuste lõikes, siis lisan erisused sulgudesse.

3. UURIMISTULEMUSED

Käesolevas peatükis annan ülevaate uurimistulemustest noorte täiskasvanute eelistatud tegevustest vabal ajal, muuseumide külastamisest, kultuuritarbimisest, muuseumi külastamist ja mittekülastamist mõjutavatest faktoritest, muuseumi kuvandist, kogemusest ja ootustest muuseumile.

3.1. Vaba aja tegevused ja nende olulisus

Ankeetküsitluse vastustest selgus, et **igapäevaselt** sisustavad 18-29-aastased Tallinnas õppivad noored täiskasvanud vaba aega kõige rohkem internetis (67%) ja muusika kuulamisega (55%).

Üsna tihti kohtutakse sõpradega (58%), vaadatakse filme või seriaale (56%), tegeletakse hobide (46%) ja spordiga (44%) ning veedetakse aega koos perega (39%).

Mõnikord käiakse kinos, teatris või kontserdil (52%), loetakse raamatut (50%), käiakse kaubanduskeskuses (47%), matkamas või reisimas (46%) ja lõõgastutakse klubis, restoranis või kohvikus (44%).

Väga harva käiakse muuseumis või näitustel (58%) ja osaletakse mõne organisatsiooni üritusel (33%).

Üldse ei mängi vabal ajal arvutimänge (54%) ega tööta vabal ajal vabatahtlikuna 53% vastajatest.

Olulist erinevust on märgata eestlaste ja mitte-eestlaste vaba aja tegevuste sageduse osas iga päev perega koos aja veetmise (22% eestlastest ja 44% mitte-eestlastest), lemmiklooma eest hoolitsemise (23% eestlastest ja 50% mitte-eestlastest), filmide ja seriaalide vaatamise (8% eestlastest ja 25% mitte-eestlastest), sportimise (20% eestlastest ja 13% mitte-eestlastest) ja raamatu lugemise osas (5% eestlastest ja 13% mitte-eestlastest).

Suur erinevus on märgatav ka üsna tihti tehtavate tegevuste puhul, näiteks kaubanduskeskuses käimine (14% eestlastest ja 44% mitte-eestlastest), hobidega tegelemine (57% eestlastest ja 29% mitte-eestlastest) ja matkamine või reisimine (28% eestlastest ja 15% mitte-eestlastest).

Kogu ülevaadet ankeedis küsitud vaba aja tegevuste sageduse kohta vt Lisa 1 ja vaba aja tegevuste sagedust rahvuste lõikes vt Lisa 2.

Intervjueeritavatel palusin kirjeldada oma kohustustest vaba aega ning nimetada kolm tegevust, mida nad teeksid tõeliselt heal päeval ja kolm tegevust, mida tõenäoliselt teeks igaval päeval. Noored nimetasid kõige enam vabal ajal sõpradega kohtumist, väljas jalutamist, filmide vaatamist

ja sportimist. Hea päeva juurde kuuluvad sportimine, sõpradega koos olemine, kinos käimine ja vahel ka lugemine. Igaval päeval ei tehta enamasti midagi, ollakse kodus, vaadatakse televiisorit või filme ja ollakse internetis. Väljavõtet mõnedest intervjuudest vt Tabel 3.

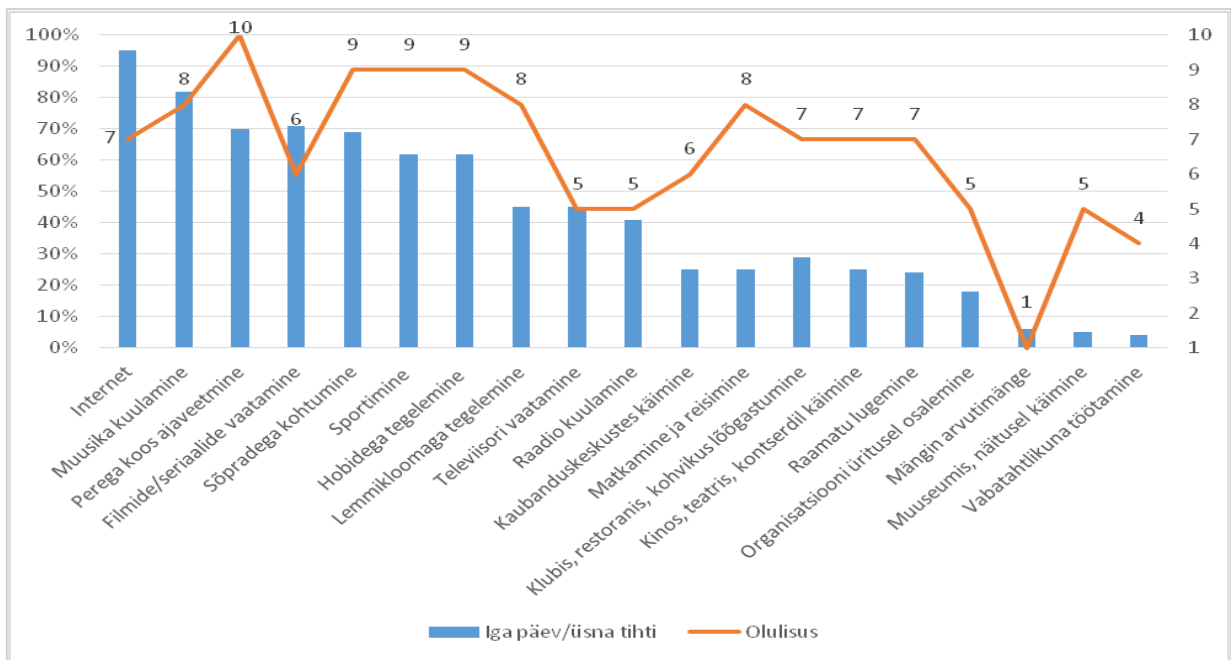
Tabel 3. Intervjueeritavate vastused vaba aja kohta

Palun kirjelda oma vaba päeva	<i>trenni teen palju, igal vabal hetkel, kui saan</i>	4N20E
	<i>istuks arvatavasti teleka ees ja sööks midagi, mida ma süüa ei peaks</i>	6N21E
	<i>internetis veedan põhiliselt aega, kas suhtlen inimestega fesaris või vaatan filme ja seriaale</i>	5N20E
	<i>puhkaks ennast välja, ei läheks mitte kuskile</i>	1N27E
	<i>mul ei olegi sellist täiesti kohustustevaba päeva</i>	12N20V
	<i>veedan aega sõpradega väljas</i>	13N20V
Hea päeva tegevused	<i>teeks sporti või läheks kõndima</i>	6N21E
	<i>sõpradega niisama koosolemine</i>	8N24E
	<i>läheks sõpradega kinno</i>	2N20E
Igava päeva tegevused	<i>laisklen niisama</i>	11N20V
	<i>teleka vaatamine ja midagi, mis mingit tulemust ei anna</i>	6N21E
	<i>panen kõrvaklapid pähe, kuulan muusikat, istun arvuti taga, mängin midagi</i>	3M20V

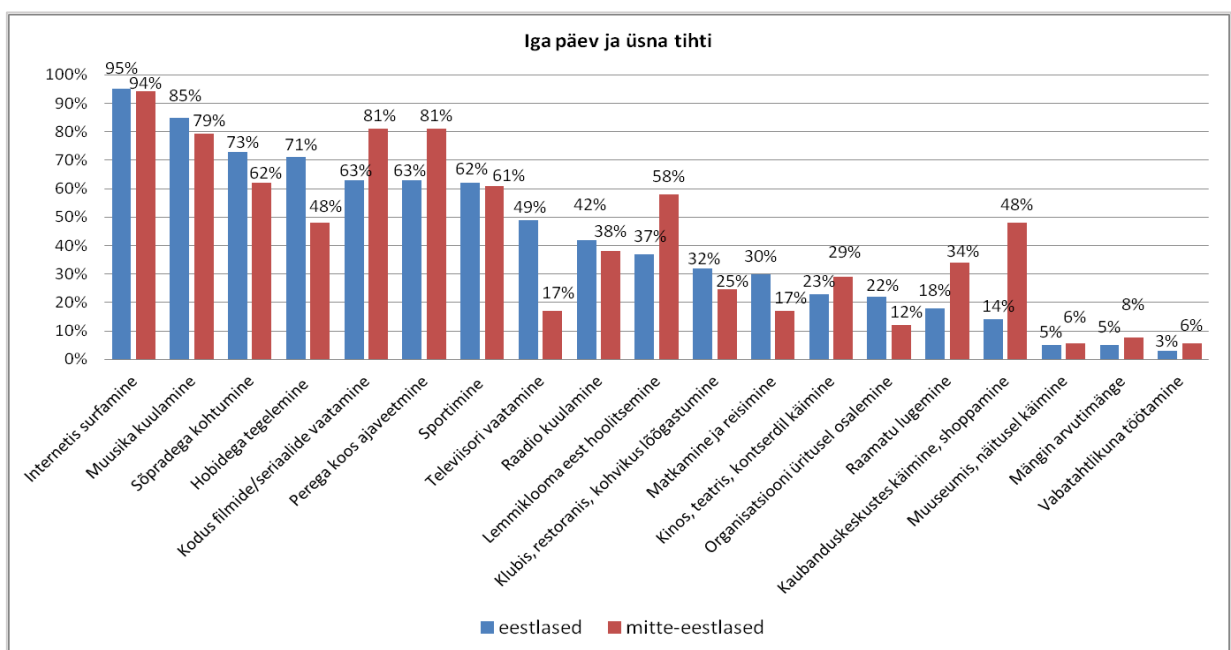
Muudeks vaba aja tegevusteks nimetati muusika tegemist, magamist, autoga ringi sõitmist, küpsetamist, kodu korrastamist, võõrkeele õppimist, oma veebilehe tegemist, piljardi mängimist.

Joonis 2 iseloomustab, kui oluliseks vastajad eespool nimetatud vaba aja tegevusi enda jaoks hindasid. Kõrgemalt väärtustatakse perega koos ajaveetmist, sõpradega kohtumist, hobidega tegelemist ja sportimist. Küllaltki oluliseks peeti ka lemmiklooma eest hoolitsemist, muusika kuulamist ja matkamist, reisimist või looduses viibimist. Vaba aja tegevustest kõige vähem oluliseks hinnati arvutimängude mängimist ja vabatahtlikuna töötamist.

Erinevalt eestlastest hindasid mitte-eestlased kõige kõrgemalt lisaks perega koos ajaveetmisele ka tegelemist lemmikloomaga (m=10). Vaba aja tegevuste olulisust rahvuste lõikes vt Lisa 3.

Joonis 2. Vaba aja tegevuste (iga päev/üsna tihti) olulisus

Joonis 3. Vaba aja tegevused (iga päev/üsna tihti) rahvuste lõikes

Kokkuvõtvalt võib vaba aja tegevuste kohta öelda, et iga päev ja üsna tihti sisustavad Tallinnas elavad ja ülikoolis õppivad noored oma vaba aega internetis, kuulavad muusikat, vaatavad filme või seriale, veedavad vaba aega koos perega, kohtuvad sõpradega, teevad sporti ja tegelevad hobidega (vt Joonis 3). Pere ja sõpradega koosolemist väärtustatakse kõige rohkem. Intervjuudest selgus ka, et mõnel uuritaval ei olegi kohustustest vaba aega, sest sageli tegeletakse vabal ajal ka koolitöödega ning et vabal ajal soovivad noored täiskasvanud enamasti lõõgastuda.

3.2. Vaba aja lemmiktegevusele iseloomulikud tunnused

Vaba aja lemmiktegevust iseloomustasid uuritavad kõige enam selliste tunnustega, mis on seotud sõprade, perekonna ja suhtlemisega. On näha, et naudingut, enese arendamist ja uusi kogemusi seostatakse samuti vaba aja lemmiktegevustega üksmeelselt kõrgelt. Vaba aja tegevused on seotud ka tervislikkuse, enese tundma õppimise, põnevuse, füüsilise puhkuse ja vabadusega. Keskmiselt hinnati riski võtmist ja omaette olemist. Madalama punktiarvuga hinnati nostalgiat (vt Tabel 4). Mitte-eestlased hindasid suhtlemist (m=10; sh=1,6) ja perekonda (m=10; sh=1,4) kõrgemalt kui eestlased (suhtlemine: m=8; sh=1,6 ja perekond: m=9; sh=1,8). Võrreldes eestlastega hindasid mitte-eestlased kõrgemalt ka enese arendamist ja tervislikkust. Intervjuudes nimetasid noored seoses vaba ajaga tihti lisaks sõpradega koosolemisele ka spordiga tegelemist.

Tabel 4. Vaba aja lemmiktegevusele iseloomulikud tunnused

	Keskmine	Mediaan	Standardhälve
Seltskond/ sõbrad	8,6	9	1,2
Perekond	8,6	9	1,7
Suhtlemine	8,4	9	1,7
Nauding	8,1	8	1,6
Enese arendamine	8,2	8	1,5
Uued kogemused, ideed	7,9	8	1,5
Enese tundma õppimine, proovilepanek	7,7	8	1,9
Tervislik	7,7	8	2,2
Seiklus/põnevus	7,4	8	1,9
Füüsiline puhkus	7,4	8	2,2
Vabadus/sõltumatus	7,4	8	2,1
Loomingulisus	6,5	7	2,4
Omaette olemine	6,2	6	2,6
Riski võtmine	5,5	6	2,2
Nostalgia	5,5	5	2,4

3.3. Kultuuri roll vaba aja tegevustes

Kultuuri rolli oma elus hindasid intervjuueeritavad (kümme kolmeteistkümnest) enamasti oluliseks ning nenditi, et võiks leida rohkem aega kultuurseteks tegevusteks. Ankeetküsitluses hinnati soovi kultuurselt aega veeta kui muuseumikülastamist ajendavat faktorit küllaltki kõrgelt (m=7; sh=2,1), mitte-eestlased kõrgemalt kui eestlased. Intervjuud kinnitasid, et noored teadvustavad endale kultuuri rolli, kuid muud tegevused on tähtsamad, näiteks õppimine on prioriteet. Mitte-eestlased paistsid intervjuul silma põhjendusega, miks on kultuur oluline ja rõhutasid, et erinevate rahvuste kultuuri peab tundma:

Kultuur, väga suurt, sest igal maal ja rahval on oma kultuur – erinevad toidud, tantsud, suhtlemisviis jne. Kultuur on kujunenud ajaga ja seda on vaja austada. Kõik, kes siia meilegi tulevad, peavad austama meie kultuuri ja vastupidi, meie peame austama teiste rahvaste kultuuri. Minnes teise riiki, tuleb kindlasti külastada muuseumi, proovida nende rahvustoitu, tutvuda traditsioonidega, pühade kommetega, vot siis sa alles tunnetad seda rahvast. Nii laieneb ka silmaring. Nii et kultuur on väga tähtis (9N19V).

Leidus ka neid, kes kultuuri rolli oma elus väga ei tähtsusta, kuid kinnitasid, et päris ilma selleta ei saa:

Mitte eriti kahjuks, kuna teatris ja muuseumides ma väga ei käi. Kirjandust veel kuidagi, ütleme, et natuke meeldib lugeda. Kinos käin rohkem. No aga oma kultuuri peab rohkem tundma, samuti teiste maade kultuuri (13N20V).

Ma ei tunne, et ma vajaks iga päev mingit annust kultuuri. Ma naudin seda, aga alles siis, kui kõik muu mu elus on korras. Samas aga midagi peab kindlasti olema. Päris ilma selleta ei kujutaks ka elu ette (1N27E).

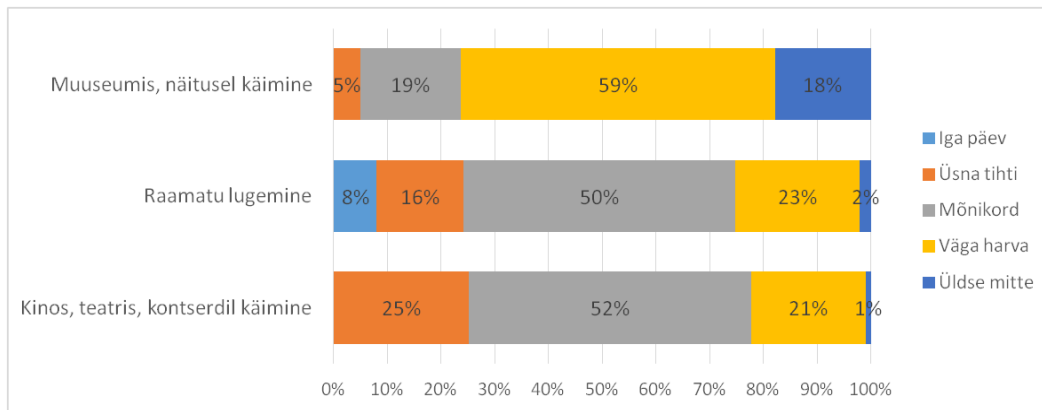
Raamatuid loeb mõnikord 50% vastajatest ja 23% vastajatest loeb väga harva (vt Joonis 4). Rahvuste lõikes on näha, et iga päev ja üsna tihti loevad rohkem mitte-eestlased (34%) kui eestlased (18%). Loetakse peamiselt fantastikat, ulmet, väliskirjandust, kuid mainiti ka erialakirjandust, enese arendamise ja eesmärkide saavutamise seotud kirjandust:

Ma eelistan lugeda seda, mis on seotud inimeste eesmärkidega, äri seotud raamatuid, kuidas ennast arendada tööalaselt jne. Klassikat ma ei armasta, näiteks Tšehhovit või Puškinit ma ei loe. Peaks proovima veelkord, sest neid pidi koolis lugema, aga ei meeldinud. Võib-olla hiljem, kui vanemaks saan. Inimene peab lugema seda, mis on talle arenguks vaja (3M20V).

[...] Mulle meeldib rohkem lugeda välismaa kirjandust, kuna see on rohkem kaasaegselt elust, aga vene kirjandus on ajalooline. Shakespeare on ka ajalooline, aga ikkagi meeldib rohkem kui vene kirjandus (9N19V).

Eestlased mainisid rohkem kooli ja erialaga seotud raamatuid, näiteks veebidisain ja turundus.

Joonis 4 näitab, et kinos, teatris või kontserdil käib mõnikord 52% noortest ja 25% käib üsna tihti. Väga harva käib kinos, teatris või kontserdil 21% noortest (24% eestlastest ja 17% mitte-eestlastest).

Joonis 4. Kultuuritarbimise sagedus

Intervjueeritavate seas oli ka neid, kes ei ole kunagi teatris käinud või käis kooliajal ja siis ei meeldinud ning nüüd uues olukorras sooviks uuesti proovida:

Ma pole kordagi teatris käinud, aga väga tahaks minna. Kooliajal ma ei tahtnud, aga nüüd olen juba vanem ja targem (11N20V).

[...] Teatrites ma tahaks käia. Palju aastaid tagasi käisin, aga siis mul polnud huvitav. Ma tahaks veel üks kord proovida, äkki siis meeldib. Aeg on edasi läinud ja minu arvamus teatri osas on võibolla muutunud (3M20V).

On ka neid, kes sooviks käia teatris, aga pole kaaslasi kellega minna:

Teatris mulle meeldiks rohkem käia kui ma praegu käin, aga mul pole praegu kellegagi käia. Muusikale käin alati vaatamas. Muusika meeldib, ma olen seitse aastat käinud muusikakoolis. Võin vabalt käia ka klassikalist muusikat kuulamas. Ballett ja ooper meeldib ka. Kahjuks ei ole jah hetkel huvilisi tuttavaid, kes minuga käiks sellistes kohtades (2N20E).

Raamatute lugemist (m=7; sh=2) ja kinos, teatris või kontserdil käimist hindasid noored küllaltki oluliseks (m=7; sh=1,8). Intervjuude käigus tõdeti, et raamatute lugemine on kõige lihtsam kultuurne ajaviide, see ei nõua mingit ettevalmistamist, kuhugi minemist ega organiseerimist.

Kokkuvõtteks võib öelda, et noored peavad kultuuri oma elus üldiselt oluliseks, kuid õppimine on hetkel prioriteet. Rohkem käiakse kinos, teatris või kontserdil ja loetakse raamatuid. Neid tegevusi hindasid noored ka olulisemaks kui muuseumis käimist.

3.4. Muuseumide külastamine ja populaarsus vaba aja veetmise kohana

Seoses muuseumi külastamisega moodustavad kõige suurema vastajate grupi ehk 59% need, kes käivad vabal ajal muuseumis või näitusel väga harva (63% eestlastest ja 52% mitte-eestlastest).

Mõnikord käib 19% (11% eestlastest ja 30% mitte-eestlastest) ning üldse ei käi muuseumis 18% (21% eestlastest ja 12% mitte-eestlastest). Vaid 5% uuringus osalenutest käib muuseumis üsna tihti (vt Joonis 4). Vabal ajal muuseumis käimist hindasid noored enda jaoks veidi alla keskmise oluliseks ($m=5$, $sh=2,3$).

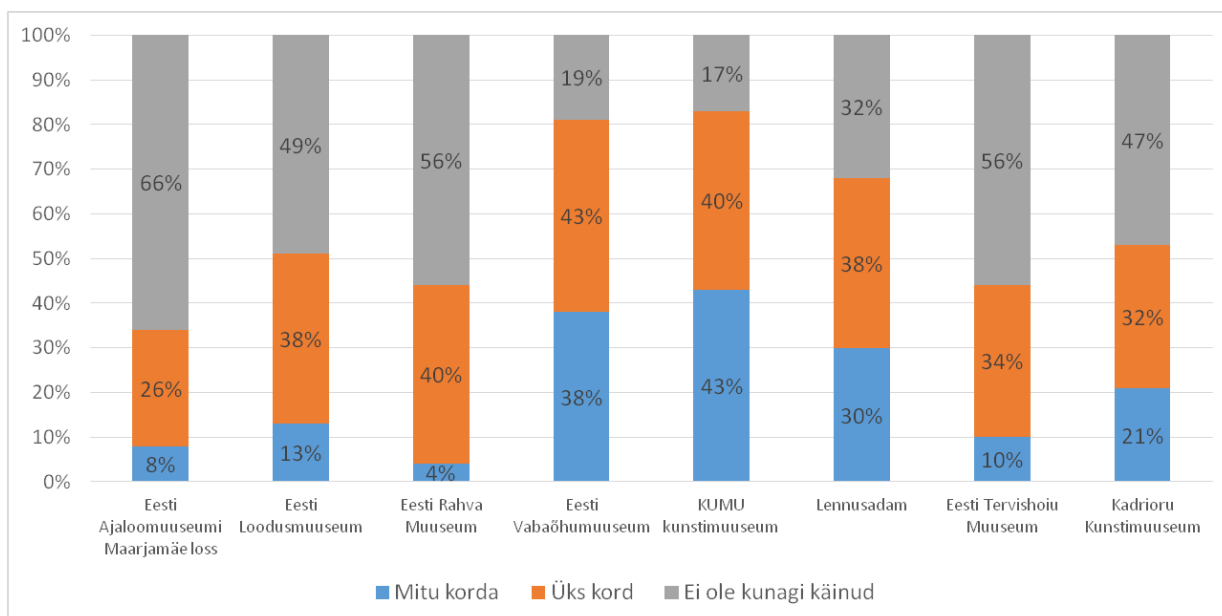
Tabel 5 andmed näitavad vastajate muuseumi külastamist viimase 12 kuu jooksul rahvuste lõikes. 44% kõikidest vastajatest on käinud muuseumis ühel või kahel korral. 19% vastajatest külastas muuseumi kolm kuni viis korda. Aasta jooksul ei ole käinud 16% ja mõni aasta tagasi käis muuseumis 13% vastajatest. Viis vastajat on käinud muuseumis 6 või enam korda.

Tabel 5. Muuseumi külastamine viimase 12 kuu jooksul

	Eestlased		Mitte-eestlased		Üldkokkuvõte
Vastamata	4	5%	2	4%	4%
6 korda või rohkem	4	5%	1	2%	4%
3-5 korda	18	22%	8	15%	19%
1-2 korda	33	39%	26	51%	44%
Aasta jooksul ei ole käinud	11	13%	10	19%	16%
Käisin mõni aasta tagasi	13	16%	5	9%	13%
Kokku	83	100%	52	100%	100%

Intervjuueritavatest viis käis muuseumis umbes aasta tagasi, neli inimest käis kaks aastat tagasi ja neli käis viimati muuseumis kuni pool aastat tagasi.

Joonis 5 näitab, kas ja milliseid muuseume vastajad on külastanud. Kõige rohkem vastajaid ehk 83% noortest on käinud KUMU kunstimuuseumis ja Eesti Vabaõhumuuseumis (81%) üks või mitu korda.

Joonis 5. Eesti muuseumide külastamise sagedus

Lisaks mainisid ankeedile vastajad kolmel korral Eesti Meremuuseumi, kahel korral Valga Muuseumi, KGB muuseumi, Tallinna Automuuseumi, Energia Avastuskeskust Tallinnas, Okupatsioonide muuseumi, Saaremaa muuseumi, Tartu Ülikooli muuseumi, Lennundusmuuseumi, Spordimuuseumi Tartus, Viinistu kunstimuuseumi, A. H. Tammsaare Muuseumi Kadriorus ja koopamuuseumi Šveitsis.

Intervjueeritavad on viimati käinud järgmistes muuseumides seoses turismi- või õppereisiga, paariaastatagused külastused on olnud seoses kooliga: Kohtla-Nõmme kaevandusmuuseum, Kumu kunstimuuseum, AHHA keskus Tartus, Lennusadam, Meremuuseum, Okupatsioonide muuseum, Euroopa Parlamentaarium Brüsselis, Kenti linnamuuseum, Metropolitani kunstimuuseum New Yorgis ning muuseumid Lätis, Ungaris ja Aserbaidžaanis.

Seega, muuseumis käivad noored väga harva, kuigi 44% uuritavatest on viimase 12 kuu jooksul muuseumis käinud ühel või kahel korral. Kõige rohkem on noored käinud KUMU kunstimuuseumis ja Eesti Vabaõhumuuseumis.

Tabel 6 näitab tulemusi selle kohta, kuidas tajuvad noored täiskasvanud muuseumi vaba aja veetmise kohana. Hindamisskaala äärepunkte tähistasid 1 ja 10, kus 1 on „Pole kunagi tundnud“ ja 10 on „Tunnen alati“. Kõige enam tajusid noored, et muuseum on huvitav, uudishimu tekitav ja usaldusväärne koht (m=7; sh=2,1).

Alla keskmise tundi end muuseumis rõõmsana (m=5; sh=2,1), muuseumipoolset külastaja väärtustamist (m=5; sh=2,1) ja hoolimist (m=4; sh=2), kusjuures mitte-estlased tunnevad võrreldes eestlastega (m=5, sh=2,1) muuseumipoolset väärtustamist vähem (m=4; sh=2,1) ja muuseumipoolset ükskõikset suhtumist rohkem (m=4; sh=2,6).

Tabel 6. Muuseumist tekkivad tunded

	Keskmine	Mediaan	Standardhälve
Muuseumis on <i>huvitav</i>	7,2	7	2
Muuseum tekitab minus <i>uudishimu</i>	7,1	7	2,2
Muuseum on <i>usaldusväärne</i>	6,7	7	2,1
Muuseumis tunnen end <i>rahulolevana</i>	6	6	2,1
Muuseum <i>inspireerib</i> mind	6,1	6	2,4
Muuseumis tunnen end <i>rõõmsana</i>	5,4	5	2,1
Muuseumis tunnen, et mind <i>väärtustatakse</i>	4,6	5	2,1
Tunnen, et muuseumis <i>hoolitakse</i> minust	4,1	4	2
Muuseumis suhtutakse minusse <i>ükskõikselt</i>	3,7	4	2,2
Muuseum on tekitanud minus <i>pettumust</i>	3,8	3	2,4

Intervjueeritavatel küsiti „Kui populaarne on sinu arvates muuseum noorte seas vaba aja veetmise kohana?“ Eranditult kõik vastasid, et muuseum ei ole populaarne koht, kus vaba aega veeta, kuna muuseumi peetakse igavaks, varasemad kogemused ei ole nii head, ei ole piisavalt atraktiivne, ei viitsi või ei ole huvi:

Oi, ma arvan, et eriti ei ole, sest noored peavad seda igavaks ja noh, pigem läheks välja, peole, hängiks niisama kuskil (2N20E).

Ei ole üldse. [...] Mina ei tea, võib-olla on neil ka varasemad kogemused mitte nii positiivsed, et kooliga on kohustuslik olnud ja nad ei tunne, et sellega võiks oma vaba aega sisustada. Eelarvamused on ja nad pole saanud ka uut kogemust või midagi sellist (8N24E).

Küsimus „Kui tõenäoliselt Sa soovitad sõpradele muuseumit või näitust külastada?“ sai keskmiseks punktide arvuks 6,3 (m=6; sh=2,4) (vt Tabel 7).

Tabel 7. Muuseumi soovitamine sõpradele (N= arv)

Punktid	Eestlased (N)	%	Mitte-eestlased (N)	%	Kokku	Üldine %
1	4	5%	1	2%	5	4%
2	7	8%	1	2%	8	6%
3	3	4%	1	2%	4	3%
4	7	8%	4	8%	11	8%
5	13	16%	12	23%	25	19%
6	10	12%	8	14%	18	13%
7	18	22%	3	6%	21	15%
8	10	12%	6	12%	16	12%
9	6	7%	4	8%	10	7%
10	5	6%	12	23%	17	13%
Kokku	83	100%	52	100%	135	100%

Küsimusele „Kas oled kunagi soovitanud sõpradel muuseumisse minna või kutsunud kedagi kaasa?“ vastasid intervjueeritavad kaheksal juhul, et nad on kutsunud sõpru muuseumisse või soovitanud:

Jah, ma olen kutsunud küll, aga enamasti nad keelduvad, sest nad peavad seda igavaks (13N20V).

Oo jaa, ma olen küll Kumusse kutsunud sõbrannat, aga siiani pole sinna jõudnud (12N20V).

Küsimusele „Kui tõenäoliselt Sa ise lähemal ajal mõnda muuseumi või näitust külastad?“ anti keskmiselt 5,2 punkti (m=5; sh=2,6).

Intervjuu küsimuse „Kuidas su sõbrad ja pere muuseumisse minekusse suhtuvad“ vastustest selgus, et pooltel juhtudel sõbrad ja pere ei toeta:

Mu tutvusringkond ja pere ei käi üldse muuseumides, sellepärast ma ise ka ilmselt vabatahtlikult ei käi. [...] Ega ei tea jah, ma arvan, et aja nappusest ja kogu aeg on midagi põnevamat teha (5N20E).

Perega käime muuseumis siis, kui me kusagile sõidame puhkama näiteks. Aga niisama küll ei käi, lihtsalt aega ei jätku. Sõpradele see ei tundu olevat huvitav (13N20V).

Kokkuvõtteks võib öelda, et muuseumis ei tunne noored end rõõmsana, samuti tuntakse vähe muuseumipoolset külastaja väärtustamist ja hoolimist ning muuseumipoolset ükskõiksust tuntakse veidi rohkem kui võiks. Noored ei pea muuseumi populaarseks vaba aja veetmise kohaks ning väga ei soovita muuseumi ka sõpradele.

3.5. Muuseumide külastamist ja mittekülastamist mõjutavad faktorid

Muuseumide mittekülastamist mõjutavatest faktoritest said kõrgema keskmise punktide arvu ajapuudus. Keskmiselt mõjutavad muuseumikülastust huvipuudus ja üksinda ei taha muuseumisse minna. Alla keskmise mõjutavad piletihind ja reklaamipuudus, kuid standardhälve näitab, et vastajad on olnud pigem erimeelsed (vt Tabel 8).

Tabel 8. Muuseumide mittekülastamist mõjutavad faktorid

	Keskmine	Mediaan	Standardhälve
Aega ei ole	7,5	8	2,6
Huvi ei ole	6	6	2,9
Üksinda ei taha minna	5,9	6	3
Pilet on kallid	5	5	2,6
Ei ole reklaamitud	4,7	5	2,7
Keskkond ei meeldi	4,6	4	2,7
Muuseumis on igav ja vanamoodne	3,9	3	2,5
Seal on tavaliselt palju rahvast	3,7	3	2,5
Liiga palju infot	3,5	3	2,4
Sõbrad ei soovita	3,4	3	2,6
Ei saa sõpradega vabalt suhelda	3,1	3	2,2
Seal on väga vaikne	2,9	2	2,2

Intervjuude käigus esitatud küsimusele „Mis on peamine põhjus, miks noored vabal ajal muuseumis ei käi?“ vastasid noored kõige enam muuseumi mittekülastamise peamiseks põhjuseks, et muud tegevused (filmid ja raamatud) on kergemini kättesaadavad, mida pole vaja organiseerida, nt transpordi korraldamine, et kuhugi minna:

Kindlasti see, et vaba aja veetmiseks ja meelelahutuseks on nii palju muid lihtsamaid võimalusi, sest kui sa lähed muuseumi, siis leia see transport jne. Kergem on kodus olla ja teha midagi muud selles mõttes (5N20E).

Teisena nimetati huvipuudust. Järgnesid ajapuudus, infopuudus, igav koht, ei viitsi end arendada ja rahapuudus. Mittekülastamise põhjuseks toodi paaril korral ka keeleprobleemi, et sõbrad ei toeta ja üksi ei taha minna ning lapsepõlves saadud viletsat muuseumikogemust:

Ühesõnaga võin öelda, et neil ei ole huvitav, neid ei huvita. Paljud noormehed isegi ei loe, nad ei mõtle enesearendamise peale. Paljudel ei ole ka võimalusi, nad peavad mõtlema sellele, kuidas raha teenida (3M20V).

Peamiselt aeg ja raha, ausalt, ma ei hakka valetama. Nagu ma ka ütlesin, et kõik muu oluline praegu nagu kool võtab praegu oma aja ja muud asjad nagu head filmid ja raamatud tulevad kergemini koju kätte. Üritustel käimine nõuab raha ja seal ma valin, kuhu minna ja mida selle raha eest saab (1N27E).

Tegelikult on need näitused ju kõik huvitavad ja õpetlikud, aga paraku ei tea ja ei ole nagu informatsiooni piisavalt, et kus midagi toimub. Ei jää silma, vähemalt mina pole näinud, võib olla mingile väga väikesele sihtrühmale tehakse reklaami, aga noored ei saa ligi ja ise nad ei hakka otsima midagi sellist. See võiks olla kuidagi rohkem nähtav, tudengiteni toodud, ülikoolideski reklaami teha (5N20E).

Faktorid, mis motiveerivad muuseumi külastama, on kellegi kutse minna muuseumisse, võimalus saada uusi kogemusi ja põnevaid elamusi, ennast arendada, pere või sõpradega aega veeta ning kui keegi soovitab. Keskmiseks mõjutajaks hinnati soovi avastada midagi uut ja veeta kultuurselt aega, lõõgastuda meeldivas keskkonnas ning inimestega suhelda (vt Tabel 9).

Lisaks mainiti külastamist soosivaks faktoriks võimalust muuseumieksponaate katsuda ja põnevaid näitusi.

Tabel 9. Muuseumide külastamist ajendavad faktorid

	Keskmine	Mediaan	Standardhälve
Kutse kaasa minna	7,6	8	1,8
Võimalus saada uusi kogemusi/ põnevaid elamusi	7,4	8	2,2
Võimalus ennast arendada	7,4	8	2
Võimalus pere/ sõpradega koos aega veeta	7,4	8	2,2
Kellegi soovitus	7,2	8	2,1
Soov avastada midagi uut	7	7	2,1
Soov veeta kultuurselt aega	7	7	2,1
Võimalus lõõgastuda meeldivas keskkonnas	6,1	6	2,4
Võimalus suhelda inimestega	5,9	6	2,5
Reklaam/ eripakkumine	5,6	5	2,3
Osalemine muuseumiüritusel	5,2	5	2,3

Kokkuvõtlikult võib öelda, et muuseumi mittekülastamise peamisteks põhjusteks hindasid noored aja- ja huvipuudust, aga ka seda, et muuseum on igav ning vaba aja veetmiseks on palju teisi ja lihtsamaid võimalusi. Lisaks mainiti infopuudust, sõbrad ei toeta ning kellegagi pole muuseumi minna. Mitte-eestlased nimetasid põhjuseks ka keelebarjääri. Praktilistest põhjustest toodi välja rahapuudust ja transpordiga seotud probleeme.

Muuseumi minnakse enamasti siis, kui keegi kaasa kutsub, samuti ajendab muuseumi külastama võimalus saada uusi kogemusi ja põnevaid elamusi, soov ennast arendada ja võimalus pere ja sõpradega aega veeta. Lisaks mainiti võimalus eksponaatide katsuda ja põnevaid näituseid, aga ka kellegi soovitus. Soov veeta kultuurselt aega ja avastada midagi uut on samuti külastamist soosiva faktorina üsna kõrgelt hinnatud.

3.6. Muuseumikülastaja tüübid

Falk'i motivatsiooni ja õppimiskäitumise tüüpide järgi (vt eespool lk 10-11) peavad uuringus osalenud end muuseumikülastajatena kõige rohkem kaaslasteks, kogemuste/elamuste otsijateks ja avastajateks. Kõige vähem hinnati end eestvedajateks ja lõõgastujateks (vt Tabel 10). Erinevalt on hinnanud end eestlased ja mitte-eestlased lõõgastujate ja kaaslaste osas, nimelt mitte-eestlased peavad end rohkem lõõgastujateks (m=7 vs m=5) ning eestlased peavad end rohkem kaaslasteks (m=8 vs m=6).

Tabel 10. Muuseumikülastaja tüübid

	Keskmine	Mediaan	Standardhälve
Kaaslane	6,7	7	2,3
Kogemuste/elamuste otsija	6,5	7	2,3
Avastaja	6,2	7	2,6
Lõõgastuja	5,3	5	2,8
Spetsialist/ huviline	3,8	4	2,3
Eestvedaja/ vahendaja	3,1	2	2,4

3.7. Kuvand muuseumist ja muuseumikülastajast

Rohkem kui pooltele intervjueeritavatest tähendab muuseum kohta, kus saab uusi teadmisi, ideid või kogemusi ning kohta, kus saab ennast arendada ja ka lõõgastuda. Teiseks tähendab muuseum kohta, kus hoitakse vanu asju, ajaloolisi väärisesemeid ning näidatakse, kuidas vanasti elati:

Koht, kus on väärisesemed, vanaaegsed asjad, mis on seotud meie ajalooga (13N20V).

Esimese asjana, mis seoses muuseumiga meenus, nimetati kõige rohkem kunsti ja maale. Seejärel seostati muuseumi vanade asjade ja vaikusega:

Vaikus, nagu raamatukogus, kõik vaikselt omaette uurivad midagi ja süvenedes teksti, siis tekib selline vaikus ja muidugi austad ka teisi inimesi enda ümber. Üle saali kõva häälega rääkides segab keskendumist (6N21E).

Kolmel korral seostati muuseumi ka igavusega:

Kui ma kuulen sõna „muuseum“, siis see seostub mulle kahjuks sõnaga igav, kahjuks. Aga samas, muuseume on väga erinevaid, näiteks vahakujude muuseum on väga põnev ja lahe. Ei tea, ma olen elus suhteliselt vähe muuseumides käinud, ma olen käinud mingis loodusmuuseumis ja see jäi ka pigem igavaks. Aga see AHHA keskus oli põnev, mis ei ole ju otseselt muuseum (8N24E).

See, et mul ei ole huvitav, selline tunne, et igav on. Võib-olla sellepärast, et ma pole veel sattunud sellisesse muuseumisse, kus mul on huvitav, vähemalt ma ei tea, et Eestis oleks selline huvitav muuseum, kuhu ma minna tahaks. Ma ei tea, keegi pole öelnud ka, ma ei tea (3M20V).

Paaril korral mainiti, et asju ei tohi katsuda: *Vana ja huvitav, vaikne, midagi ei tohi puutuda (13N20V).*

Tüüpilise muuseumikülastajana nähti peamiselt inimesi, kes on huvitatud mingist teemast:

Kindlasti õpilased, pigem keskkooliõpilased, lapsed ka kindlasti ja rohkem väga ei tootski välja. Täiskasvanud kui lähevad, siis peavad kindlasti ise olema väga huvitatud sellest teemast või soovitakse uut informatsiooni, aga niisama ei minda vist sinna aega veetma (6N21E).

Enamus intervjueritavaid arvas, et muuseumi külastavad peamiselt õpilased, turistid ja vanemad inimesed:

Kõige rohkem käivad muuseumis ilmselt õpilased, kuna neid viiakse sinna. Turistid ka. Jah, põhiliselt õpilased ja turistid. Kohalikud ma arvan muuseumis palju ei käi, nad on enamasti hõivatud igapäevaste asjadega (13N20V).

Pigem sellised vanemad inimesed, nt neljakümnesed ja üle. Lapsed ka, kes kooliga muuseumis käivad (5N20E).

Lisaks kirjeldasid intervjueritavad tüüpilist muuseumikülastajat kui kultuuri- ja ajaloo huvilist, kunstiga seotud inimest, kes vajab inspiratsiooni, kõrgema haridusega ja kultuurset inimest:

Siis nad võib-olla on seotud kunstiga või neil on piisavalt palju vaba aega ja üldse on huvitatud inimesed, haritud (13N20V).

See on kultuurne inimene, kes soovib areneda, oma silmaringi avardada ja midagi uut teada saada (7N25V).

Kokkuvõttes tähendab muuseum noorte täiskasvanute jaoks enamasti kohta, kus saab uusi teadmisi, kogemusi ja ideid. Lisaks on muuseum noorte silmis koht, kus säilitakse vanu asju, väärisesemeid ning näidatakse, kuidas vanasti elati. Muuseumiga seostati peamiselt kunstiga. Mainiti ka vaikust, igavust ja et asju ei tohi puutuda. Tüüpilise muuseumikülastajana nähti peamiselt õpilasi, turiste ja vanemaid inimesi, kuid lisaks kirjeldati külastajaid ka kui kultuuri- ja ajaloo huvilisi või kunstiga seotud inimesi, kõrgema haridusega kultuurseid inimesi.

3.8. Muuseumikülastusest saadud kogemus

Esimene kontakt muuseumiga on olnud kaheksal juhul kolmeteistkümnest kooliajal, kolmel juhul lapsepõlves koos perega ja kahel juhul lasteaias. Esimest muuseumikülastust meenutavad intervjueritavad peamiselt positiivse kogemusena, kui nad olid kaasatud erinevatesse tegevustesse ja õppimine muudeti õpetaja poolt mänguliseks:

Ma mäletan, et õpetaja tegi meile sellised ülesanded, mida me muuseumis lahendada pidime, midagi üles otsima, ära arvama mida mingi esemega kunagi tehti, leidma muuseumist küsimustele

vastused ja midagi sellist, võistkonnad moodustati jne. See oli põnev, sest see oli midagi teistsugust kui tavaline klassis õppimine (5N20E).

Neljal juhul meenutati esimest kogemust pigem negatiivsena. Mainiti, et oli igav, midagi ei selgitatud, asju ei tohtinud katsuda, rääkida ei tohtinud, valvuri ja õpetaja käest saadi riielda ja teema ei olnud põnev:

Aga see on hästi meeles, et midagi ei lubatud katsuda ja ei tohtinud rääkida. Ma ei saanud sellest aru, miks neid asju ei tohi katsuda, ei räägitud ka, et need on väärtuslikud. Ja siis me saime palju riielda õpetaja ja valvuri käest (13N20V).

Me lihtsalt käisime selle muuseumi läbi, vaatasime asju, ei tehtud põnevaks ja ei jäänud midagi erilist meelde. Ei midagi erilist, ma arvan, et see on jätnud mingi sellise jälje, et muuseumid on kaugeks jäänud. Eks on mingid eelarvamused tekkinud (8N24E).

Viimasest muuseumiskäigust saadud kogemust hinnati peamiselt positiivselt seetõttu, et väljapanekute esitlemiseks kasutati tehnoloogiat, sai ise asju katsetada, jagada emotsioone, suhelda ja olla kaasatud tegevustesse:

Seal oli midagi sõjaga seotud ja mulle meeldis see, et me saime õega juttu ajada, rääkida, ei pidanud vaikselt kuulama. Me saime kohe muljeid jagada omavahel ja arutada asjade üle. Tekkis tunne, et sa mitte niisama ei istunud kodus arvuti taga, vaid said midagi uut teada, veetsid hästi aega ja said neid emotsioone kohe jagada. Tundsin ennast väärikalt kohe, eneseväärikus nagu tõusis. Olin enda üle uhke, et ma ei läinud poodidesse, vaid arendasin ennast (9N19V).

Meremuuseumis olin viimati, no mina olin üllatunud, sest sai käia laevades sees. See oli väga huvitav, kuna ma pole kunagi laevaga sõitnud ja laevas enne olnud. Minu jaoks oli see uus ja huvitav kogemus (11N20V).

See oligi siis see Euroopa Parlamentaarium, see oli väga vinge. Ma ootasin sellist traditsioonilist muuseumi, aga olin väga üllatunud, et selline kaasaegne. Seal sai näha, kuulata, katsuda, maitsta, ise otsida, leida. Kõik oli selline hi-tech (6N21E).

Negatiivsena kogeti viimast muuseumiskäiku kolmel juhul. Põhjuseks mainiti huvipuudust, keeleprobleemi ja et midagi ei selgitatud juurde:

Viimati käisin Tallinnas Okupatsioonide muuseumis. See oli huvitav, aga ka küllaltki igav, sest midagi erilist seal ei olnud, tavalised asjad, näiteks inimeste kohvrid. Ma muidugi saan aru, see iseloomustab ühte ajaloo etappi, aga mulle see ei olnud huvipakkuv. [...] Õpetajaga käisime ringi ja tema ei rääkinud midagi taustaks (13N20V).

Näiteks Valgas giidid ei saa aru vene keelest ja kui miski huvitav tundub, küsid, siis nad ei vasta üldse. Keeleprobleem on. Sellepärast ka ei taha minna (11N20V).

Seega, muuseumikülastust peetakse positiivseks kogemuseks, kui saab ise midagi teha, katsetada, otsida ja mõistatada, kui saab omavahel suhelda ning kasutada interaktiivseid lahendusi. Negatiivseks kogemuseks peetakse seda, kui asju ei tohi puutuda, ei tohi rääkida, aga ka siis, kui giid räägib palju ja igavalt, teema ei kõneta noori, käiakse lihtsalt muuseum läbi ja midagi ei selgitata. Negatiivse kogemusena tõid mitte-eestlased välja ka keeleprobleemi.

3.9. Noorte ootused muuseumile

Kõige enam mainiti intervjuueeritavate poolt esiteks, et muuseumis peaks saama asju ise katsuda ja katsetada ning teiseks, et giidid või asjatundjad räägiksid tausta juurde. Lisaks oodatakse muuseumilt, et pakutaks uusi kogemusi, vahetuvaid näitusi, rohkem tegevusi ja põnevust, tekitaks huvi teema vastu ning et saaks tunda end selles ajastus. Veel soovitakse muuseumi näha mitmekülgsemana, interaktiivsemana, ilusa ja tänapäevasena. Alljärgnevalt toon mõned näited:

Vaba aja veetmise kohana peaks muuseum olema siis natuke mitmekülgsem, et ei oleks ainult väljapanek mingist kindlast asjast, vaid mitmelt alalt. Ja et saaks aega mitut moodi sisustada, et saaks maha istuda, puhata, kohvi juua, süüa ja siis jälle edasi käia. Võiks olla mingi vaikne nurk, siis ma ei tea, mingi arvutite nurk, mängu nurk ja siis jälle näituse osa jne, et oleks vaheldust (8N24E).

Ma arvan, et see olekski, et kui muuseumid rohkem kasutaksid tehnoloogiat ja pakuks huvitavaid interaktiivseid lahendusi, siis oleks see noortele põnevam kui niisama jalutada ja lugeda (6N21E).

Näiteks lauljad, muusiküritused, või näitlejad, kes loeks kellegi vanu kirju. Selline äge asi, mis tekitaks sellise õhkkonna, et tunneks ennast ka justkui selles ajas (2N20E).

Teemadest pakuti välja näiteks: õppida midagi ise tegema, kunstnike elulood, väljasurnud loomad-linnud, põnevad inimesed, haruldased ja antikvaarsed asjad, mood, kuninglikud perekonnad, maagia, nõiad ja müstika:

Jah, näiteks riided, õppida, kuidas rahvariideid tehakse või sokki kuduma, mulle meeldiks ka niisama rahvariideid selga proovida ja fotot teha, näha milline ma neis välja näeks (9N19V).

Muuseumiürituste kohta vastasid pooled intervjuueeritavatest, et üritus neid muuseumi ei meelitaks:

Kursused on tavaliselt mahukad ja nõuavad ajaplaneerimist. Ma arvan, et see ei meelitaks. Ja midagi kätega ise teha, see mind ei huvita (7N25V).

Et kui muuseum korraldab üritusi? Üritustega minu jaoks muuseum ei seostugi väga. Minu jaoks seostub see ikka väljapanekutega ja teadmistega, mis ma sealt saan. Mul ei ole vaja seda ekstra tõmbeüritust, et ma sinna läheks. Kui see teema mind huvitab, ma lähen nagunii sinna (1N27E).

Võimalike üritustena, mida muuseum võiks korraldada ja millest huvitatud ollakse, nimetati kontserte, muusikaüritusi, näitemänge, huvitavaid loenguid, giidiga tuure:

Võib-olla ülikooliga midagi seotud, siis võiks olla huvitav. Ma arvan, et kuulata kedagi, kes ei tööta iga päev muuseumis, võiks olla huvitav, ta räägiks oma kogemusest ja tavaliselt räägivad nad huvitavalt. Ma ei ütle, et muuseumitöötajad räägivad kõik igavalt, aga mõne muu alaga seotud proff oleks huvitavam (3M20V).

Käesoleva peatüki kokkuvõtteks võib öelda, et enamasti internetis vaba aega veetvad noored täiskasvanud kuulavad ka palju muusikat, vaatavad filme ja suhtlevad sõpradega. Pere ja sõpradega koosolemist peetakse väga oluliseks ning vaba aja tegevused ongi seotud enamasti pere, sõprade ja suhtlemisega. Kultuuritarbimist peavad noored üldiselt tähtsaks, kuid õppimine ja töö on prioriteedid. Kinos ja kontserdil käiakse rohkem kui muuseumis. Üle poole noortest käib muuseumis väga harva, kuigi 44% uuritavatest on viimase 12 kuu jooksul muuseumis käinud üks kuni kaks korda. Muuseum vaba aja veetmise kohana on noorte seas ebapopulaarne. Noored ei tunne end muuseumis rõõmsana, lisaks tuntakse vähe muuseumipoolset väärtustamist ja hoolimist. Muuseumipoolset ükskõiksust tajutakse rohkem kui võiks. Muuseumi mitteküllastamist mõjutavateks faktoriteks on enamasti aja- ja huvipuudus ning intervjueeritavate hinnangul on aja veetmiseks ja meelelahutuseks palju lihtsamaid võimalusi. Lisaks nimetati infopuudust, rahapuudust, varasemat muuseumikogemust ning mitte-eestlaste puhul keelebarjääri. Muuseumi küllastamist ajendavateks faktoriteks on kellegi kutse muuseumi minna, võimalus saada uusi kogemusi ja ennast arendada. Muuseumi peetakse kohaks, kus saab uusi teadmisi, säilitatakse vanu ja väärtuslikke esemeid ning näidatakse kuidas vanasti elati, s.o ajalooa seotud paik. Muuseumiga seostatakse kunsti, vanu asju, vaikust, igavust ning et esemeid ei tohi puutada. Muuseumiküllastajatena nähakse peamiselt õpilasi, turiste ja vanemaid inimesi, kellel on palju vaba aega või kunsti-, ajaloo- ja kultuurihuvilisi inimesi. Muuseumi peetakse pigem õppimise kohaks kui vaba aja veetmisega seotud paigaks. Positiivseks muuseumikogemuseks peetakse interaktiivseid võimalusi, tegevustesse kaasamist, võimalust vabalt suhelda ja emotsioone jagada ning midagi ise teha. Negatiivseks peetakse kogemust, kui muuseum käiakse läbi ilma nähtut selgitamata, teemat ei esitleta põnevalt ja keelebarjäärist tingituna ei saa millestki aru. Vaba aja veetmise kohana oodatakse muuseumilt rohkem mitmekülgset, huvitavatel teemadel näitust, puhkamisvõimalusi, rohkem interaktiivseid väljapanekuid, suhtlemisvõimalusi, tegutsemist,

põnevust ning et giidid räägiksid rohkem tausta juurde. Lisaks soovitakse saada uusi kogemusi, esemeid proovida ja katsuda, tunda end vastavas ajastus või kanda ajastukohaseid rõivaid ning muuseum võiks olla tänapäevasem, avar ja valgusküllane.

4. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON

Tuginedes eelmises peatükis tutvustatud analüüsi tulemustele annan alljärgnevalt vastused uurimisküsimustele.

1. Missuguste tegevustega noored oma vaba aega sisustavad ning milliseid tegevusi nad ise kõige enam väärtustavad?

Analüüsidest ankeetide vastuseid vaba aja tegevuste kohta selgus, et ootuspäraselt kõige enam sisustavad noored iga päev vaba aega **internetis**, kuid kõige tähtsamaks vaba aja tegevuseks seda ei hinnatud ($m=7$). Kui vaadelda tulemusi veidi nooremas vanusegrupis, siis Tallinna noorte vaba aja eelistuste uuringus mainivad 17-27-aastased arvutikasutamist vaba aja sisustamise kontekstis kõige vähem (Tallinna noorte... 2006). Ka käesoleva uuringu intervjuudes mainiti internetis ajaveetmist vaid nelja inimese poolt ja seda igava päeva kontekstis. Põhjus võib olla selles, et kuna tegevusena seda ei väärtustata, siis ei peeta oluliseks või ei taheta vestluse käigus seda mainida. Teine põhjus võib olla see, et arvutikesksed tegevused on loomulik osa argipäevast, niiet seda ei loetagi enam väga oluliseks mainida. Huvitav aspekt, mida intervjuude juures märkasin, on see, et enamik intervjuueeritavatest rääkis arvutikesksetest ja internetist sõltuvatest noortest kolmandas isikus, ennast sellest grupist distantseerides. See teema võiks ehk huvi pakkuda psühholoogidele, kas anonüümses ankeedis vastatakse ausalt ja intervjuu käigus tahetakse näidata enda paremat poolt.

Üksmeelselt hinnati kõige olulisemaks vabal ajal **perega koos ajaveetmist**, mida tehakse iga päev ja üsna tihti ning millest võib järeldada, et noored väärtustavad perega ühiselt veedetud aega. Märkimisväärselt rohkem veedavad koos perega aega mitte-eestlastest noored, mis võib tuleneda rahvuslikust eripärasest.

Muusikat kuulatakse iga päev ja on suhteliselt oluline tegevus vabal ajal, mida ilmestavad kõrvaklappidega noored ka linnapildis. Seejärel vaadatakse **kodus filme või seriaale**, kuid see on keskmiselt oluline.

Perega koosolemise järel teisena kõige olulisemaks hinnati **sõpradega kohtumist**. Sõbrad on olulised nii eestlastele kui mitte-eestlastele, kuid igapäevaselt ja üsna tihti kohtuvad sõpradega rohkem eestlased kui mitte-eestlased (70% vs 48%). Suurem osa mitte-eestlastest kohtuvad sõpradega mõnikord. Põhjus võib olla selles, et sõpradega suheldakse sotsiaalmeedia vahendusel. Seda, kui palju kellelgi vaba aega on ja kui palju sõpradega arvuti vahendusel suheldakse, käesolevas töös ei uuritud. Tallinna noorte vaba aja eelistuste uuringus (2006) öeldakse: „Mida sotsiaalselt madalamal tasemel noor on, seda olulisema osa moodustavad sõpradega koos

viibimine vabast ajast.“ Töötaval noorel võib sõpradega veedetud aeg olla ainuke lõõgastumisvahend. Käesoleva töö vaatlusalusteks on üliõpilased, kellest igakuist sissetulekut omab 44% vastanutest. Sellest aga ei saa järeldada, et kõik sissetulekuga noored õppimise kõrvalt ka töötavad ning otseselt töötamise kohta ankeedis küsimust ei olnud. Intervjueeritavatest töötas õppimise kõrvalt 13-st kolm inimest. Seega võib oletada, et sõpradega kohtumist asendab tegelikult arvutikeskne sõpradega suhtlemine.

Kolmandana oluliseks hinnati **hobidega tegelemist** ja **sportimist**. „Selles vanuses noored mõtestavad oma huvialategevust sageli enesetäiendusena. See võib olla kehaline või vaimne. [...] Sportimises nähakse võimalust lõõgastumiseks“ (Tallinna noorte... 2006). Käesoleva uuringu järgi on näha, et igapäevaselt ja üsna tihti tegelevad hobidega rohkem eesti noored kui venekeelsed noored. Spordi osas suuri erinevusi ei ole, vaid iga päev teevad sporti rohkem eestlased kui mitte-eestlased (21% vs 13%). Muudes kategooriates on tulemused suhteliselt sarnased. Intervjuude käigus mainiti sportimist vaba aja tegevusena väga palju. Üsna kõrgelt noorte poolt hinnatud tervislikkus, kui vaba aja lemmiktegevust iseloomustav tunnus on samuti spordiga tugevalt seotud.

Matkamist, reisimist või looduses viibimist hinnati ka oluliseks, ehkki seda tehakse mõnikord või väga harva. Põhjuseks võivad olla aja ja rahaliste ressursside puudus. Vastajate profiilist on näha, et suurema osa moodustavad eelkõige madala sissetulekuga üliõpilased.

Oluliseks hinnati ka **lemmiklooma eest hoolitsemist**, ehkki selles osas ei olnud vastajad kõige üksmeelsemad, kuid see on seletatav sellega, et kõigil ei pruugi lemmiklooma olla. Siiski üle poole vastanutest hoolitsevad vabal ajal lemmiklooma eest iga päev või üsna tihti. Igapäevaselt hoolitsevad lemmiklooma eest rohkem mitte-eestlased. Ankeedis lemmiklooma olemasolu kohta ei küsitud, kuid võib järeldada, et mitte-eestlaste seas on rohkem lemmikloomade omanikke.

Muuseumis või näitustel käiakse enamasti väga harva ning vaba aja tegevusena hinnati seda alla keskmise oluliseks. Kinos või kontserdil käiakse rohkem, samuti loetakse raamatuid. Neid tegevusi hinnati muuseumis käimisest ka olulisemaks.

Tuginedes Lauristini ja Vihalemma (2015: 216) kultuuriaktiivsuse tüüpide levikule vanuserühmade kaupa, moodustab 51% 20-29-aastastest noortest passiivsete arvutikesksete ja kultuurikaugete tarbijate rühma. Käesoleva uuringu intervjueeritavad peavad kultuuri rolli oma elus enamasti oluliseks ja teadvustavad endale, et kultuursete tegevustega võiks rohkem tegeleda, kuid õppimine ja töö on prioriteedid.

Käesolev uuring näitab, et 51% venekeelsetest ja 39% eestikeelsetest (kokku 44%) vastajatest on viimase 12 kuu jooksul käinud muuseumis või näitusel üks või kaks korda, s.h kunstimuuseumis.

MeeMa 2011 andmetel külastas aasta jooksul ühel või kahel korral muuseumi 29% ja kunstinäitusi 26% 20-29-aastastest noortest. Kui need kokku arvata, siis on MeeMa 2011 andmete järgi aasta jooksul ühel-kahel korral külastanud muuseumi ja kunstinäitusi 55% noortest, mis on veidi rohkem kui käesolev uuring näitab.

MeeMa 2011 andmete põhjal ligi 30% 20-29-aastastest noortest ei ole käinud viimasel aastal muuseumis või käisid seal mõned aastad tagasi ning 64% ei ole 12 kuu jooksul käinud kunstinäitustel. Käesolev uuring näitab, et kokku 29% vastajatest ei ole viimase aasta jooksul muuseumis või näitusel käinud (16%) või käisid seal mõni aasta tagasi (13%).

Merrimani (1997) külastuskategooriaid eeskujuks võttes on käesolevas uuringus osalenud noorte täiskasvanute puhul tegemist regulaarsete (44%, kes käivad muuseumis kuni kaks korda aastas) ja juhuslike muuseumikülastajatega (29%, külastasid muuseumi viimati üks kuni neli aastat tagasi). Sagedasi muuseumikülastajaid, kes on käinud vähemalt kolm korda aastas, on 24%. Kuigi veidi alla poole uuringus osalenutest on Merrimani järgi regulaarsed muuseumikülastajad, ei ole muuseum vaba aja veetmise kohana noorte seas populaarne.

Üsna ebaoluliseks peeti nii eestlaste kui mitte-eestlaste poolt **vabatahtlikuna töötamist** (m=4; sh=2,6) ja üle poole vastajatest ei tee seda üldse. Heinsare (2013) järgi on vabatahtlik töö sotsiaalsete kontaktide kontekstis üks elukvaliteedi näitajatest. See võimaldab noortel saada uusi kogemusi, silmaringi laiendada, õppida praktilisi tööoskusi, kohtuda uute inimestega ja arendada vastutustunnet. Uuringu tulemustest võib järeldada, et noored kas ei ole teadlikud vabatahtlikuna töötamise võimalustest, nad ei teadvusta endale selle väärtust või ei soovi selleks panustada oma aega ja jõudu. Kõige vähemtähtsamaks tegevuseks hinnati **arvutimängude mängimine** ja enamik vastajaid ei tee seda vabal ajal üldse või mängivad väga harva.

Vaba aja lemmiktegevust seostati kõige rohkem **sõprade, perekonna ja suhtlemisega**, mis on üsna ootuspärane, sest perega koos ajaveetmist ning sõpradega kohtumist pidasid noored ka kõige olulisemateks vaba aja tegevusteks. Hästi veedetud päeva juurde kuuluvad veel sportimine, kinos käimine ja lugemine. Lemmiktegevust iseloomustab ka **tervislikkus**, mis on seotud sportimisega. Seda võib põhjendada rohke meediakajastusega tervislike eluviiside teemal. Mitte-eestlased on võrreldes eestlastega tervislikkust kõrgemini hinnanud (m=9; sh=1,8 vs m=7; sh=2,1). **Nauding ja enese arendamine** kuuluvad samuti n-ö esiviisikusse, mis lemmiktegevust suuresti iseloomustavad. Uued kogemused, enese tundaõppimine, füüsiline puhkus ja seiklus/põnevus iseloomustavad samuti vaba aja lemmiktegevust. Omaette olemist, riskimist ja nostalgiat noored vaba aja lemmiktegevusega väga ei seosta (vt eespool Tabel 6).

2. Millised mõtted tekivad noortel muuseumist kui ühest vabaaja veetmise kohast?

Muuseumile kui vaba aja veetmise kohale mõeldes tunnevad noored kõige rohkem, et muuseum on huvitav ja tekitab uudishimu, kusjuures mitte-eestlased hindasid neid emotsioone võrreldes eestlastega kõrgemalt. Kliendikogemuse eksperdi Shaw (2007) järgi kuuluvad need emotsioonid tähelepanu grupp, s.t et tekitades külastajates neid emotsioone, võib muuseum meelitada enda juurde rohkem esmakülastajaid.

Üle keskmise tulemusega hinnati ka muuseumi usaldusväärust (soovituse grupp). Muuseumist saadavat rahulolu tunnet (propageerimise grupp) ja inspiratsiooni (tähelepanu grupp) hinnati keskmiselt. Lojaalsete külastajate ja pikaajaliste suhete loomiseks tuleb muuseumi töötajatel pöörata tähelepanu soovitus ja propageerimise grupi emotsioonide tekitamisele. Kogedes neid emotsioone soovitatakse ettevõtet ka teistele.

Alla keskmise tuntakse muuseumis end rõõmsana (propageerimise grupp), mis viitab sellele, et noored tajuvad muuseumi range ja tõsisena. Tunded, et muuseumis neid väärtustatakse (soovituse grupp) ja neist hoolitakse (soovituse grupp), said keskmisest vähem punkte ehk kalduvad skaala „pole kunagi tundnud“ otsa. Mitte-eestlased tunnevad end muuseumis vähem rõõmsana kui eestlased, sama on ka muuseumipoolse väärtustamise ja hoolimisega. Seetõttu vajavad need näitajad kindlasti muuseumitöötajate tähelepanu, et noori täiskasvanuid rohkem muuseumi meelitada ja et nad soovitaks muuseumi vaba aja veetmise kohana ka oma sõpradele.

Kõige vähem on muuseumis tuntud pettumust (hävitav grupp) ($m=3$; $sh=2,4$), siiski on eestlased muuseumis rohkem pettumust tundnud kui mitte-eestlased. Tähelepanu vajab aga muuseumipoolne ükskõikne suhtumine (hävitav grupp) ($m=4$, $sh=2,2$), mille keskmine hinnang võiks olla veelgi madalam ehk pole kunagi tundnud. Ükskõikseks suhtumiseks võib pidada otseselt näiteks külastajale tähelepanu mitteosutamist või lahkudes ei tunta huvi, kuidas väljapanek meeldis. Kui arvestada seda, et mitte-eestlased tunnevad eestlastest rohkem muuseumipoolset ükskõikset suhtumist, siis siin võib mõjutajaks olla ka keelebarjäär, kui informatsioon on ainult eesti keeles. Muuseumipoolse ükskõikse suhtumisena võivad noored tajuda ka seda, kui nende vajadustega ei arvestata ja ei pakuta neile huvipakkuvaid teemasid või ei tutvustata muuseumi noorte poolt kasutatavates meediakanalites. Võib jääda mulje, et muuseum suhtub sellesse sihtrühma ükskõikselt. Sellega seoses tuleb muuseumidel väärtust hävitavate ehk negatiivsete emotsioonide analüüsimise ja kõrvaldamisega tegeleda esmajärjekorras.

Sõpradele muuseumi/näituse soovitamist hinnati keskmine skooriga ($m=6$; $sh=2,4$). NPS (*Net Promoter Score*) teooria järgi annavad neutraalsed kliendid hindeks 7-8. Nad on küll rahul, kuid

avatud konkureerivatele pakkumistele. Analüüs näitab, et uuritavatest on 27% passiivsed või neutraalsed (34% eestlastest ja 18% mitte-eestlastest). Kliendid, kes annavad hindeks 0-6, on mittesoovitajad. Nad on rahulolematud ja ettevõtte suhtes negatiivselt meelestatud. Selle teooria järgi on uuritavate seas mittesoovitajaid 53%. Soovitajaid (andsid hindeks 9-10) on uuritavate seas 20% (13% eestlasi ja 31% mitte-eestlasi). Seega, eestlaste seas on rohkem neutraalseid ja mitte-eestlaste seas on rohkem soovitajaid. Arvestada tuleb seda, et vastajatel paluti anda üldine hinnang. Ühtegi konkreetset muuseumikogemust hinnata ei palutud, kuid see näitab siiski, et muuseum ei ole noorte seas vaba aja veetmise kohana populaarne ning seda kinnitasid ka intervjuueeritavad. Noorte keskmisest madalam hinnang soovitusel ja propageerimise grupi emotsioonidele kinnitasid seda samuti.

3. Mis on muuseumi külastamist või mittekülastamist mõjutavad faktorid?

Käesolevast uuringust selgus, et kõrgharidust omandavad noored peavad **muuseumi külastamist ajendavateks faktoriteks** kõige enam seda, kui keegi kutsub kaasa. Samuti motiveerib muuseumi külastama võimalus saada uusi kogemusi/põnevaid elamusi, soov ennast arendada, võimalus pere või sõpradega koos aega veeta ning kellegi soovitus. Soov veeta aega kultuuriselt ja avastada enda jaoks midagi uut on samuti oluliseks motivaatoriks. Vähem külastatakse muuseumi eesmärgiga suhelda, lõõgastuda meeldivas keskkonnas või et osaleda muuseumiüritusel, millest võib järeldada, et muuseumi ei peeta kohaks, kus saab vabalt suhelda ja mõnusalt aega veeta. Intervjuudest selgus samuti, et noored täiskasvanud ei oska muuseumi üritustega üldse seostada.

Falk'i (2009: 64) identiteediga seotud muuseumi külastajatüüpe aluseks võttes, hindasid uuringus osalejad end külastajadena kõige rohkem kaaslasteks, kogemuste/elamuste otsijaks ja avastajaks. Kutset minna muuseumi on ka muuseumikülastamist ajendava faktorina noorte poolt kõrgemini hinnatud, kuid intervjuudest selgus, et noortel pole kellega muuseumisse minna, sest sõbrad ei ole huvitatud. Kaaslasest muuseumikülastaja ei ole teemast väga huvitatud. Lundgaard'i (2014) järgi moodustavad selle grupi tavaliselt 14-29-aastased noored. Mitte-eestlased määratlesid end muuseumikülastajana rohkem lõõgastujateks kui kaaslasteks. Lõõgastujate külastusmotivatsiooniks on veeta aega esteetiliselt kaunis ja rahulik keskkonnas ning nautida igapäevaelust eemalolekut. Naudingut kui vaba aja lemmiktegevusele iseloomulikku hinnati ka käesolevas uuringus vastajate poolt kõrgelt. Kogemuste või elamuste otsijad soovivad veeta aega kultuuriselt, mida hinnati mitte-eestlaste poolt kõrgemalt. Avastajast muuseumikülastajat juhib uudishimu ja nad on huvitatud erinäitustest. Kõiki neid külastajatüüpe arvestades on noortel täiskasvanutel muuseumikülastusele väga erinevad ootused.

Driver'i (Falk, 2009: 47) motivatsiooni kategooriaid aluseks võttes võib järeldada, et uuringus osalenud noorte vaba aja tegevuste peamiseks motivatsioonideks on vajadus perekonnaga koos olla, suhelda vaadetelt sarnaste inimestega, ennast arendada, puhata ja end füüsiliselt heas vormis hoida.

Muuseumi mittekülastamist mõjutavatest faktoritest hindasid ankeetküsitlusele vastajad kõige kõrgemalt ajapuudust. Ajapuuduse saab alati ükskõik millise tegevuse juures ettekäändeks tuua, kuid kaudselt viitab see vabandus siiski sellele, et oldi motiveeritud tegevustest, mis tundusid ahvatlevamad. See selgus ka intervjuudest, kus peamiseks muuseumi mittekülastamise põhjuseks öeldi, et vaba aja veetmiseks on teisi lihtsamaid võimalusi, mis ei nõua erilist korraldamist.

Esikolmikusse kuuluvad veel huvipuudus ja üksinda ei taha muuseumi minna, kuigi nende faktorite keskmised jäävad skaala keskossa ning vastajad olid erimeelsed. Lin (2006) järgi on huvi noorte seas kõige tähtsam külastamist mõjutav faktor. Huvipuudust väljendasid väga ilmekalt ka intervjuueeritavad, mis näitab, et muuseumid ei käsitle noortele huvipakkuvaid teemasid. Shrapnel (2012) järgi ei vasta muuseumid noorte vajadustele ja on näiteks liialt keskendunud minevikule, mis tuli välja ka intervjuudest, kui muuseumi seostati ajaloo ja eluga vanasti. Seega peaksid muuseumid rohkem arvestama noorte vajadustega.

Tudengitena toodi mittekülastamise põhjuseks ka rahapuudust, aga kui jutt läks tasuta sissepääsuga muuseumidele, siis väljendati pigem huvipuudust.

Põhjus, et pole kedagi, kellega muuseumi minna ja üksinda ei taha, viitab sellele, et pere või sõbrad ei ole huvitatud. Noored on aga sõprade arvamusest sageli mõjutatud. Merrimani (1997) järgi kujundavad perekonna hoiakud ja harjumused ning sotsiaalne keskkond last juba väga varases lapsepõlves. Seega, isegi kui noorel on huvi minna muuseumisse, ei pruugi ta ise selleks ettepanekut teha ega võtta eestvedaja rolli, kartes olla sõprade seas ebapopulaarne. Seetõttu hindasid noored end ka ise muuseumikülastajana pigem kaaslaseks.

Intervjuudes mainiti ka põhjust, et kooliaegne muuseumikülastus oli igav ning seetõttu ei taheta enam vabatahtlikult muuseumis aega veeta. Seda kinnitab ka (Vaughan, 2001 ja Bock, 2012, Shrapnel, 2012 kaudu) teooria, mille järgi noored täiskasvanud võivad muuseumikülastust vältida seoses varasema muuseumikogemusega ning seostavad muuseumi pigem õppimisega, eriti, kui seda pole osatud õpilastele huvitavaks ja põnevaks teha.

Lisaks mainiti intervjuudes mittekülastamise põhjuseks infoapuudust, mida Davies (2001) peab eriti harva- ja mittekülastajate seas üheks peamiseks külastamist mõjutavaks faktoriks. Noored väidavad, et nendeni muuseumidega seotud info ei jõua. Intervjuudes mainiti mitmel korral

paariaastatagust Titanicu teemalist näitust Tallinna Lennusadamas, mida reklaamiti väga palju. Seetõttu peaksid turundajad paremini valima noorte poolt kasutatavaid meediakanaleid, et olla noortele nähtav ja tekitada neis huvi näituste ja muuseumis toimuva vastu.

Hood'i (1983) külastajatüüpide kirjeldust aluseks võttes on uuringus osalenute näol tegemist pigem juhuslike külastajatega, kes käivad muuseumis või näitusel üks või kaks korda aastas ning vaba aja väärtustamise poolest sarnanevad mittekülastajatega. Perekeskne ja lõõgastusele orienteeritud tegevus on nende jaoks oluline. Kogemuse juures väärtustavad nad suhtlemist ning mugavat ja vaba äraolemist. Falk'i (2009: 49) järgi väärtustavad mittekülastajad ka õppimist. Käesoleva töö uurimistulemustest võib samuti järeldada, et perekond, suhtlemine ja enese arendamine iseloomustavad noorte vaba aja lemmiktegevusi kõige rohkem.

4. Milline on noorte täiskasvanute hoiak muuseumi suhtes ja ettekujutus muuseumist?

Sellele küsimusele püüdsin leida vastust intervjuude käigus. Shrapnel (2012) väidab, et noorte täiskasvanute üheks peamiseks takistuseks, miks muuseumi välditakse vaba aja veetmise kohana, on negatiivne hoiak muuseumi suhtes ehk väärarusaam, et muuseum on igav ja teemade poolest pealesuruv. Küsisin intervjuueeritavatelt, et mida üldse tähendab nende jaoks muuseum, mis esimesena seoses muuseumiga meenub ja kes on nende arvates tüüpiline muuseumikülastaja. Kokkuvõtvalt võib öelda, et enamasti tähendab muuseum noorte jaoks kohta, kus saab uusi teadmisi, kogemusi, ideid ja ennast arendada. Teiseks mainiti, et see on koht, kus säilitatakse vanu asju ja näidatakse, kuidas vanasti elati. Muuseumiga seostati kõige rohkem kunsti, maale ja ajalugu. Kunsti ja maalidega seostasid muuseumi enamasti venekeelsed noored, mida võib seletada sellega, et Heinsare (2013) järgi külastavad mitte-eestlased rohkem kunstimuuseume. Lisaks seostati muuseumiga vaikust, igavust ning et asju ei tohi puutuda.

Muuseumikülastajatena nägid noored peamiselt inimesi, kes on teemast väga huvitatud, näiteks kultuuri- ja ajaloo huvilised, kunstiga seotud inimesed, haritud ja kultuursed inimesed. Lisaks arvati, et muuseumi külastavad tavaliselt õpilased, turistid ja vanemad inimesed, kellel on rohkem aega. Arvati, et niisama ei minda muuseumisse aega veetma.

Lin'i (2006) uuringutulemuste järgi tajuvad inimesed muuseumi haridusliku institutsioonina, s.o koht enese arendamiseks ja õppimiseks ning et muuseum pakub huvi põhiliselt haritud inimestele või kunstnikele ning muuseumi tajuti igavana. Käesoleva uuringu tulemused kinnitavad Lin'i järeldusi. Noored täiskasvanud ei pea muuseumi vaba aja veetmise kohana populaarseks ja nad ei näe muuseumi meelelahutuse ja suhtlemispaigana, vaid pigem seostatakse seda õppimise ja uute

teadmiste omandamisega, kuna kooliaegsed külastused on olnud kohustuslikud ja õppimisele suunatud.

5. Millised kogemused on noortel muuseumikülastusest ja millised on nende ootused muuseumile?

Esimene kontakt muuseumiga on kõigil intervjueeritavatel olnud lapsepõlves, peamiselt kooliajal ja enamik hindas esimest kogemust pigem positiivseks, kuid oli ka negatiivseid näiteid. Muuseumikogemusega jäädi rahule, kui muuseum pakkus tegevust ja põnevust või kui koolitund toimus muuseumis, mis oli tavapärasest koolikeskkonnast väljas ning õppimine toimus mänguliselt, otsides, avastades või mõistatades. Ebameeldivaks kogemuseks peeti igavust, kui giid pikalt rääkis või kui käidi muuseum lihtsalt läbi ilma, et keegi oleks midagi selgitanud. Negatiivse kogemusena meenutati ka riidlemist, kui taheti esemeid katsuda või omavahel suhelda. Et museaale kaitsta ja külastajatele paremat kogemust anda, saavad muuseumid kasutada abikogusid, mille abil saavad külastajad katsetada töövõtteid ja esemeid. Seega on muuseumidel potentsiaalne võimalus lahendada museaalide katsumise küsimus kui üks mittekülastamise barjääridest.

Viimased muuseumist saadud kogemused olid samuti intervjueeritavatel peamiselt positiivsed. Meeldivat kogemust iseloomustati sõnadega: põnev, huvitav, üllatav, interaktiivne, sai asju proovida ja katsetada, asjatundjad tutvustasid ja selgitasid tausta, sai suhelda ja kohe emotsioone jagada. Negatiivset kogemust kirjeldati järgmiselt: igav, ei olnud huvitav, tavalised asjad, reklaamitud interaktiivseks, kuid tegelikult paljud asjad ei töötanud, midagi ei selgitatud. Mitteeestlased mainisid ka keelebarjäärist tingitud negatiivset kogemust, näiteks giid ei räägi või ei saa vene keelest aru.

Ehkki intervjueeritavad kirjeldasid enamasti oma muuseumikogemusi positiivseks, saab negatiivsetest kogemustest järeldada, millised on noorte ootused muuseumile, et see vastaks nende vajadustele vaba aja veetmise kohana. Lin (2006) väidab, et tema uuringus osalenud inimesed soovitasid muuseumil esitleda oma kogusid interaktiivsel viisil, kasutades atraktiivseid multimeedia vorme. Sooviti, et asju saaks katsuda, et püsinäitust vahetataks tihedamini, et muuseumis oleks igas vanuses pereliikmetele midagi ning et korraldataks üritusi. Veel oodatakse, et muuseumis töötaksid sõbralikud inimesed ja oleks hea atmosfäär lõõgastumiseks, teemakohased restoranid ja isegi kaubanduskeskus.

Lisaks Lin'i uuringus esitatud ootustele soovivad käesoleva uuringu intervjueeritavad, et asjatundjad räägiks rohkem tausta juurde. Et külastajad mõistaksid muuseumis käsitletavat teemat paremini, vajavad nad uute teadmiste sidumist näiteks tänapäevaga. Lisaks oodatakse muuseumilt rohkem põnevust ja tegevust, eksponaatide esitlemist nii, et tunneks end justkui selles ajastus või teemas. Üritustega noored muuseumi väga ei seosta ja leiavad, et üritusega neid muuseumi ei

meelitaks. See võib tuleneda ka sellest, et neil puudub selline kogemus. Võimalikud üritused, mis huvi pakuks, oleksid kontserdid, ajastukohased lühinäidendid, huvitavad loengud. Huvitavate teemadena pakuti välja antikvaarsete ja haruldaste esemete tutvustamist, moodi, kuninglike perekondade ajalugu ja tänapäev, maagia, nõiad ja müstika. Mitmest intervjuust jäi kõlama ka see, et oma kogemust või emotsiooni saaks kohe jagada, näiteks teha fotosid endast. Vaba aja veetmise vaatenurgast nõutakse muuseumilt ka mitmekülgset ehk lisaks sisukale väljapanekule ja huvitavatele atraktsioonidele peab olema võimalus vahepeal puhata, mõistliku hinna eest süüa-juua, istuda ja niisama suhelda. Muuseumi tahetakse näha kaasaegse, avara ja valgusküllasena. Samuti leidsid intervjuueeritavad, et muuseumidest võiks rohkem rääkida, neid tutvustada, isegi ülikoolides, sest noored ei tea, kus midagi põnevat on, eriti situatsioonis, kui nad kooliaegsest kohustuslikust muuseumikülastuse ringist on väljunud ja initsiatiiv muuseumi külastamiseks peab olema neil endil.

KOKKUVÕTE

Käesoleva lõputöö eesmärgiks oli uurida noorte täiskasvanute hoiakuid muuseumide suhtes ning nende külastusmotivatsiooni mõjutavaid faktoreid. Noorteks täiskasvanuteks defineerin Tallinnas elavaid ja õppivaid, 18-29-aastasi üliõpilastest noori. Valimi moodustamisel lähtusin sellest, et erinevate uuringute järgi on noored väheaktiivsed kultuuritarbijad ning selle põhjuseid on vähe uuritud. Uurimismeetodina kasutasin kvantitatiivse ja kvalitatiivse analüüsi kombinatsiooni, kirjaliku valikvastustega ankeedi ning poolstruktureeritud intervjuude kujul.

Kaasaegne muuseum on oma mitmekülguses, täites samaaegselt nii kultuurilist, poliitilist kui majanduslikku rolli, võtnud eesmärgiks olla külastajatele usaldusväärne, atraktiivne, kvaliteetset ja meeldejäädavat elamuskogemust pakkuv haridus- ja meelelahutusasutus, mis konkureerib vabaajaturul paljude teiste meelelahutust pakkuvate ettevõtetega. Majandusliku institutsioonina peab muuseum tundma oma sihtrühmi ning nende vajadusi ja huvisid. Külastajate ja külastuskordade arvu suurendamiseks ning kliendisuhete arendamiseks peab muuseum regulaarselt mõõtma külastajate rahulolu ning teadma, milliste emotsioonidega külastajad nende juurest lahkuvad, sest emotsioonid mõjutavad inimese motivatsiooni ja see omakorda külastusotsust. Lisaks sihtrühmale peab muuseum tundma ka potentsiaalseid külastajaid, uurima nende suhtumist muuseumisse, huvisid, eelistusi ja mittekülastamise põhjusi.

Majandusteaduse kontekstis otsustab tarbija toote või teenuse üle lähtuvalt sellest, kuidas see vastab tema elustiilile ja vajadustele. Vaba aeg toetab inimese identiteetidega seotud vajaduste rahuldamist ning viis, kuidas seda veedetakse, näitab ka noorte väärtushinnanguid.

Käesolevas töös analüüsisin noorte täiskasvanute vaba aja eelistusi ning uurisin kui oluliseks nad erinevaid vaba aja tegevusi hindavad. Lisaks uurisin kuidas suhtuvad noored muuseumi kui vaba aja veetmise kohta, milline on muuseumi kuvand noorte seas, mis on muuseumi külastamist või mittekülastamist mõjutavad faktorid, millised kogemused neil muuseumikülastusest on ning millised on noorte ootused muuseumile.

Uuringust selgus, et tööst ja õppimisest vabal ajal, enamasti internetis aega veetvad noored täiskasvanud kuulavad iga päev ja üsna tihti muusikat, veedavad aega koos perega ning vaatavad filme või seriaale. Pere ja sõpradega vabal ajal koosolemist väärtustatakse kõige enam, samuti hobidega tegelemist ja sportimist. Kui muuseumid soovivad saada juurde regulaarseid külastajaid noorte täiskasvanute seast, peaksid nad oma tegevuste planeerimisel arvestama sellega, et noorte täiskasvanute vaba aja lemmiktegevused on seotud sõprade, perekonna, suhtlemise, enesearendamise ja naudinguga.

Kultuuritarbimist peavad noored üldiselt tähtsaks, kuid õppimine ja töö on prioriteedid. Kinol, teatris ja kontsertidel käiakse rohkem kui muuseumis. Üle poole valimisse sattunud noortest käivad muuseumis või näitustel väga harva või üldse mitte ning hindavad seda tegevust alla keskmise oluliseks. Vaid 5% uuritavatest käivad muuseumis üsna tihti. 29% ankeedile vastanutest ei ole käinud muuseumis viimase 12 kuu jooksul või käis viimati muuseumis mõni aasta tagasi. Vastavalt töös kasutatud külastuskategooriatele on tegemist peamiselt juhuslike külastajatega. 44% noortest on regulaarsed muuseumikülastajad, kes käisid muuseumis viimase 12 kuu jooksul ühel või kahel korral. Kui kultuuriaktiivsuse tüpoloogiat arvesse võttes on 51% 20-29-aastastest noortest arvutikesksed ja passiivsed kultuuritarbijad, siis käesoleva uuringu tulemus on pigem üllatav, kuid see võib olla seletatav sellega, et uuritavate näol on tegemist kõrgharidust omandavate noortega.

Mõeldes muuseumist kui vaba aja veetmise kohast, tundsid noored, et muuseumis on huvitav, muuseum tekitab uudishimu ja muuseum on usaldusväärne. Keskmiselt hinnati rahulolutunnet ja muuseumist saadavat inspiratsiooni. Vähem tundsid noored end muuseumis rõõmsana, millest võib järeldada, et noored tajuvad muuseumi range ja tõsise kohana. Muuseumipoolset külastaja väärtustamist ja hoolimist tunti samuti vähe. Mitte-estlased tunnevad end muuseumis vähem rõõmsana kui eestlased, sama on ka muuseumipoolse külastaja väärtustamise ja hoolimisega. Põhjus võib olla tingitud keelebarjäärist. Muuseumipoolset ükskõikset suhtumist külastajasse on aga noored tajunud rohkem kui võiks. Nendele emotsioonidele peavad muuseumitöötajad erilist tähelepanu pöörama, et parendada noorte hoiakuid ja ettekujutust muuseumist kui meeldivast vaba aja veetmise kohast, sest noored täiskasvanud on tulevased lapsevanemad, kes hakkavad kujundama oma laste väärtushinnanguid.

Muuseumi külastamist ajendavaks faktoriks hindasid noored kõige enam kellegi kutset koos muuseumi või näitusele minna, mida kinnitas ka tulemus, et muuseumi külastajatena hindasid noored end kõige rohkem kaaslasteks. Järgmisteks muuseumi külastamist soodustavateks faktoriteks hinnati võimalust saada uusi kogemusi ja põnevaid elamusi, ennast arendada ja pere või sõpradega koos aega veeta.

Muuseumi mittekülastamist mõjutavate faktorite esikolmikusse kuuluvad aja- ja huvipuudus ning põhjus, et pole kaaslast, kellega koos muuseumisse minna. Huvipuudus viitab selgelt sellele, et muuseumid ei käsitle piisavalt noortele huvipakkuvaid teemasid ja ei vasta noorte vajadustele, olles liialt keskendunud minevikule. Põhjus, et noortel pole kellegagi muuseumisse minna näitab, et sõbrad või pere ei ole muuseumisse minekust huvitatud. Intervjuude käigus mainiti kõige rohkem, et tänapäeval on vaba aja veetmiseks väga palju teisi põnevamaid ja lihtsamaid võimalusi,

mis ei vaja mingit korraldamist ning et muuseum on igav. Tudengitena ja enamasti väikest sissetulekut omavatena mainiti mittekülastamise põhjuseks rahapuudust. Lisaks mainiti infopuudust, kuna teave muuseumide kohta ei jõua noorteni. Mittekülastamise põhjusena nimetati ka varasemaid negatiivseid muuseumikogemusi ja kooliaegseid muuseumikülastusi, mida seostatakse igavusega. Kõigele lisaks on mitte-eestlaste puhul mittekülastamist mõjutavaks faktoriks keelebarjäär.

Vaatamata sellele, et 44% uuritavatest on regulaarsed muuseumikülastajad, selgus uuringust, et muuseumide külastamine ei ole noorte seas populaarne ajaviide ning nad ei näe muuseumi vaba aja veetmise kohana, pigem seostatakse muuseumi õppimisega. Muuseum tähendab noorte jaoks peamiselt kohta, kus saab uusi teadmisi, kogemusi ja ennast arendada. Muuseumikülastajatena näevad noored eelkõige haritud kultuuri-, ajaloo- ja kunstihuvilisi inimesi ning õpilasi, turiste ja vanemaid inimesi, kellel on palju vaba aega.

29% juhuslikke külastajaid on suhteliselt suur osa, kelle pärast võiksid muuseumid teha jõupingutusi muutmaks nad regulaarseteks külastajateks. Eriti tuleks aga muuseumidel tähelepanu pöörata laste ja kooliõpilaste muuseumikogemusele, et nad tahaksid muuseumi edaspidi ka vabal ajal külastada.

Uurimismeetodite kombineerimine andis võrdlusmaterjali noorte vaba aja tegevustest, muuseumi külastamist või mittekülastamist mõjutavatest faktoritest ja noorte täiskasvanute suhtumisest muuseumisse ning näitas, millised on nende ootused muuseumile. Kuna tegemist oli mittetõenäosuslik mugavusvalimiga, siis uuringutulemustest väga kaugele ulatuvaid järeldusi teha ei saa.

SUMMARY

The aim of this thesis, entitled "The attitudes of young adults regarding museums and factors that influence a motivation to visit" was to study the young adults, their attitudes and their motivation to visit museums. University students between the ages of 18 and 29 who live in Tallinn and whom I define as young adults were considered the non-attending museum audience. The selection of research group was based on the many studies that show that young people are not active consumers of culture and the fact that the causes of this have not been widely studied. A combination of quantitative and qualitative analysis, a written multiple-choice questionnaire and for deeper understanding of causes and motivations of visits the semi-structured interviews were used as methods of study.

The gratification of needs deriving from a person's identity is supported by free time. In economics, the consumer decides about a product or service based on their lifestyle and needs.

A museum – which is a cultural, political and economic institution – must offer visitors a positive and memorable experience for sustain the relationships with audiences. To create customer relationships, a museum must know what its customers think of the company, what their expectations are and what emotions visitors leave with, since emotions affect people's motivation and this in turn affects their decision to visit.

In this thesis I analysed young adults' preferences in terms of free time and asked how highly they value different free-time activities. I also studied how young adults view museums as an option for spending their free time, what factors affect visiting or not visiting a museum, what their experiences are with museums and what their expectations are in regard to museums.

The study showed that the free time left after work and studying is used daily and is very often spent surfing online, listening to music, with family and watching movies and/or TV shows. Spending time with family, meeting friends, pursuing hobbies and sport are considered to be the most important free-time activities. Therefore, if museums wish to gain more young adult visitors, they should take into account when planning their activities that the favourite past time activities of young adults are linked to friends, family, communication, entertainment and self-development.

More than half of the young adults who were studied visit museums and/or exhibitions very rarely or even not at all and place less than average value on the importance of these activities. 29% of all respondents had not visited a museum in the preceding 12 months or had last done so a few years previously. According to the visitation categories used in the study, they are mostly occasional visitors. 44% of the young adults who had visited a museum once or twice in the

preceding 12 months were regular visitors to a museum. Considering that according to the typology of cultural activeness 51% of young adults in the 20-29 age bracket are computer-oriented and passive cultural consumers, the results of this study are surprising, but they could be explained by the young people obtaining higher education.

When thinking of a museum as an option for spending leisure time, the young adults felt that museums are interesting, arouse curiosity and are trustworthy. Inspiration and the feeling of satisfaction were rated as average. A museum was less thought of as a happy location and customer appreciation and care on the part of the museum were rated below average. Disinterest on the part of a museum has been observed more than it ought to be. These are the emotions that museum employees should pay special attention to in order to improve attitudes towards and the perception of museums as a pleasant place to spend free time among young adults, because they are future parents who will shape the values of their children.

The main reason of young adults to visit museums is an invitation from someone to visit a museum or an exhibition, the possibility to gain new and exciting experiences, self-development and to spend time with friends or family. The top three reasons why not to visit museums are lack of time and interest and not having anyone to go to a museum with. Lack of interest is a clear indicator that museums do not deal with topics that interest young adults. The fact that young adults do not have anyone to go with to a museum shows that friends and family are not interested in going either. During the interviews, the fact that there are a lot more exciting and easier ways to spend one's free time was mostly mentioned. Also, a lack of information and money, previous negative experiences and language barriers were noted as hindering factors.

Despite the fact that according to the study 44% of young adults are regular museum visitors, it became clear that museums are not popular among young people as places to spend their free time and that museums are more associated with learning than leisure. 29% being occasional visitors represents a fairly large group of people whom museums could make an effort to turn into regular visitors. To ensure sustainability, museums must take the needs of young adults into greater account by offering them interesting subjects and by being more visible to young adults.

Combining research methods produced comparative material regarding young adults' free-time activities, factors that influence decisions to visit museums and the attitudes of young adults towards museums, and revealed what their expectations are of museums.

KASUTATUD KIRJANDUS

21. sajandi Eesti muuseumid. Arengu põhisuunad 2006-2015. (2006). Kasutatud 25.11.2015
<https://valitsus.ee/sites/default/files/content->

[editors/arengukavad/21_sajandi_muuseumid_arengu_pohisuunad.pdf](https://valitsus.ee/sites/default/files/content-editors/arengukavad/21_sajandi_muuseumid_arengu_pohisuunad.pdf)

Aljas, A. (2015). Maailma etnograafiamuuseumid kogunesid Hanois. Eesti Rahvamuuseumi ajaveeb. Kasutatud 14.12.2015 <http://blog.erm.ee/?p=7194>

Davies, R. (2001). Overcoming Barriers to Visiting: Raising Awareness of, and Providing Orientation and Navigation to, A Museum and its Collections Through New Technologies. *Museum Management and Curatorship*, 19:3, lk 283-295. Kasutatud 23.03.2016
<http://dx.doi.org/10.1080/09647770100501903>

Eesti Muuseumiühingu kodulehekülj. Kasutatud 25.11.2015

http://www.muuseum.ee/et/organisatsioonid/icom_rahvusvahelin/icom_muuseumi_defin

Eesti Rahva Muuseum. (2010). Elanikkonnaküsitlus. Tallinn: Turu-uuringute AS.

Eesti statistika aastaraamat 2015. (2015). Tallinn: Statistikaamet.

Falk, J. H. (2009). Identity and the Museum Visitor Experience. Walnut Creek, California: Left Coast Press, Inc.

Falk, J. H. (2011). Reconceptualizing the Museum Visitor Experience. Who visits, why and to what affect? *ICOFOM Annual Meeting*. Taiwan, 22-26. oktoober. Kasutatud 25.10.2015
<http://network.icom.museum/icofom/meetings/icofom-annual-meeting-2011>

Heinsaar, K. (2001). *Rekreatsioon – selle korraldus ja koolitus*. Magistritöö. Tallinna Pedagoogikaülikool, kehakultuuriteaduskond.

Heinsar, J. (2013). Vaba aeg ja sotsiaalsed suhted elukvaliteedi näitajatena. K. Põder (Toim.). *Sotsiaaltrendid 6 (lk 106-119)*. Tallinn: Statistikaamet. Kasutatud 24.11.2015
<http://www.stat.ee/65393>

Hill, N., Roche, G. ja Allen, R. (2007). Customer Satisfaction. The customer experience through the customer's eyes. London: Cogent.

Hood, M. G. (1983). Staying Away. Why People Choose Not To Visit Museums. Kasutatud 10.10.2015

http://www.randikorn.com/library/Hood_Staying_Away_Why_People_Choose_not_to_Visit_Museums.pdf

- Hooper-Greenhill, E.** (2011). *Museums and their Visitors*. London: Routledge
- Kolb, B. M.** (2005). *Kultuuriturundus*. Tartu: AS Atlex.
- Lauristin, M. ja Vihalemm, P.** (2015). Kultuuritarbimine kultuuriruumi elujõulisuse näitajana. M. Lauristin (Toim.). *Eesti Inimarengu Aruanne 2014/2015 „Lõksudest välja?“* (lk 205-237). Kasutatud 12.10.2015 <http://www.kogu.ee/tegevus/olemus-ja-roll/eesti-inimarengu-aruanne/>
- Lin, Y.-N.** (2006). Leisure- A function of museums? The Taiwan perspective. *Museum Management and Curatorship*, 21:4, lk 302-316, DOI: 10.1080/09647770600602104. Kasutatud 23.03.2016 <http://dx.doi.org/10.1080/09647770600602104>
- Lundgaard, I. B.** (2014). Social and Professional Learning in Museums. I. B. Lundgaard ja J. T. Jensen (Toim.). *Museums – Knowledge, Democracy and Transformation* (lk 68-99). Kasutatud 12.10.2015 http://www.kulturstyrelsen.dk/fileadmin/publikationer/Kulturarv/Museums_Knowledge_democracy_transformation.pdf
- MeeMa 2011.** TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudi sotsioloogilise uuringu „Mina. Maailm. Meedia“ vastused.
- Meeras, L.** (2010). *Leisure and Recreation*. University of Tartu Pärnu College, Department of tourism studies. E-õppe programm.
- Merriman, N.** (1997). Museum Visiting as a Cultural Phenomenon. P.Vergo (Toim.). *The New Museology* (lk 149-171).
- Muuseumiseadus** (19.06.2013). RT I, 10.07.2013, 1. Kasutatud 23.11.2015 <https://www.riigiteataja.ee/akt/115032014016?leiaKehtiv>
- Nimmerfeldt, G.** (2010). Noorte vaba aeg. V.Parts (Toim.). *Noortemonitor 2009* (lk 80-89). Tallinn: Eesti Noorsoo Instituut. Kasutatud 23.12.2015 <https://dspace.ut.ee/handle/10062/41068>
- Runnel, P. ja Pruulmann-Vengerfeldt, P.** (2014). Sissejuhatus. P. Runnel (Toim.). *Osalus muuseumides* (lk 8-9). Tartu: Eesti Rahva Muuseum.
- Runnel, P. ja Pruulmann-Vengerfeldt, P.** (2012). Kui muuseumist saab sõnum osalevatele auditooriumidele. P.Runnel (Toim.). *ERMi aastaraamat 55*. (lk 32-51). Tartu: Eest Rahva Muuseum.
- Shaw, C. ja Ivens, J.** (2002). *Building Great Customer Experiences*. Houndmills: Palgrave Macmillan.

Shaw, C. (2007). *The DNA of Customer Experience: How Emotions Drive Value*. New York: Palgrave Macmillan.

Shrapnel, E. (2012). *Engaging Young Adults in Museums. An Audience Research Study*. Kasutatud 28.03.2016 <http://australianmuseum.net.au/document/engaging-young-adults-in-museums>

Stylianou-Lambert, T. (2009). Perceiving the art museum. *Museum Management and Curatorship*, 24:2, lk 139-158. Kasutatud 23.03.2016 <http://dx.doi.org/10.1080/09647770902731783>

Tallinna noorte vaba aja sisustamise tavade ja eelistuste ning sotsiaalse ja poliitilise aktiivsuse uuring. (2006). TLÜ Rahvusvaheliste ja Sotsiaaluuringute Instituut. Kasutatud 6.11.2015 <http://www.tallinn.ee/est/Tallinna-Spordi-ja-Noorsooameti-noorsootoo-valdkonna-uuringud>

Tustanovskaja, J. (2014). *Kvantitatiivsed meediauuringud: Mina. Maailm. Meedia uuringu skaalade tõlgendamine eesti- ja venekeelsete noorte hulgas*. Magistritöö. Tartu Ülikool, Ühiskonnateaduste instituut.

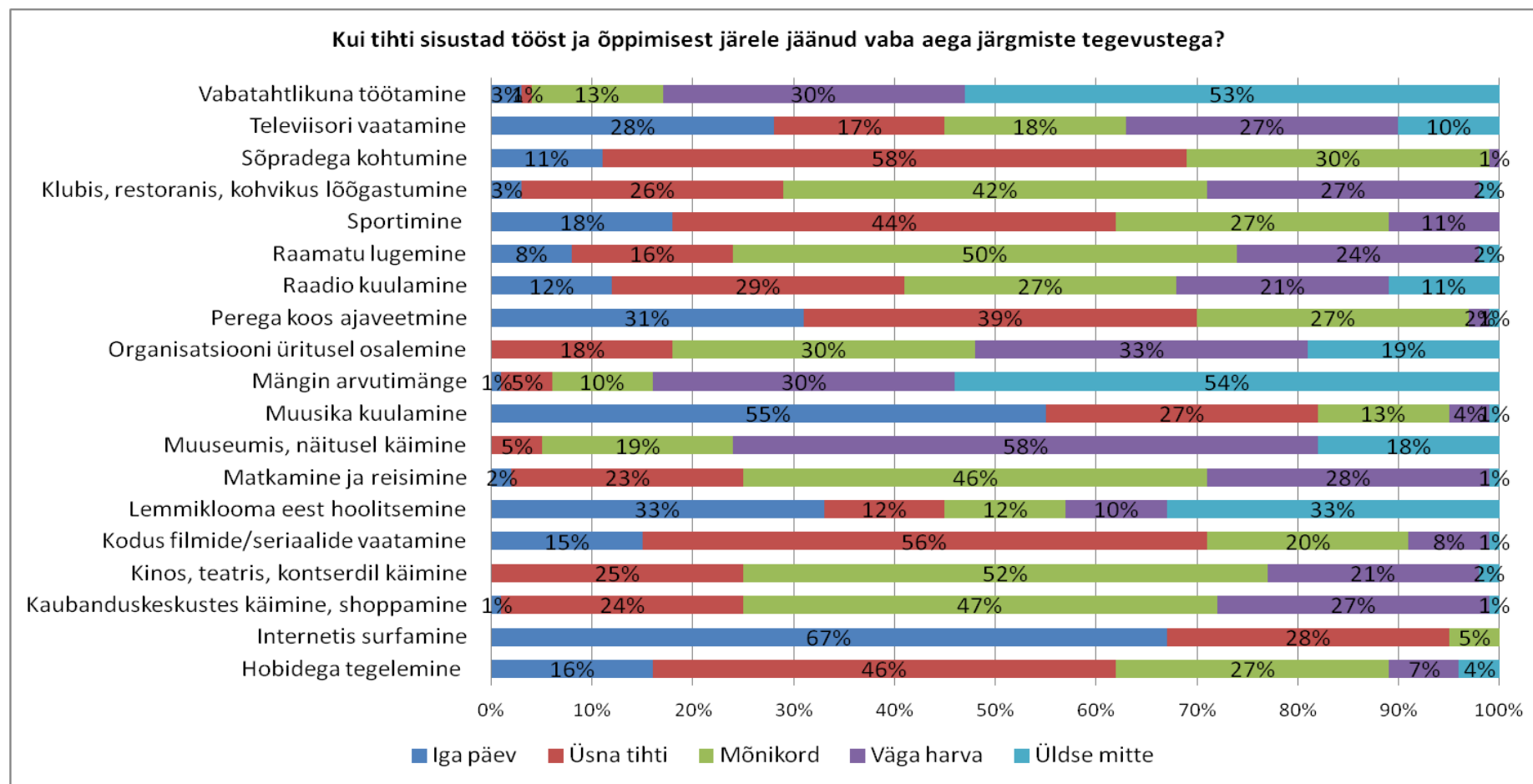
Vatsar, J. (2016). *Muuseumi mittekülastavad auditooriumid ja nende motivatsiooni mõjutavad faktorid vene noorte näitel*. Seminaritöö. Tartu Ülikool, Ühiskonnateaduste instituut.

Vaughan, R. (2001). Images of a Museum. *Museum Management and Curatorship*, 19:3, lk 253-268. Kasutatud 23.03.2016 <http://dx.doi.org/10.1080/09647770100301903>

Visnapuu, T. (2010). *Integreeritud kommunikatsiooni roll sihtrühmade kaasamisel Eesti Rahva Muuseumis*. Magistritöö. Tartu Ülikool, Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.

LISAD

Lisa 1. Vaba aja tegevuste sagedus

Lisa 2. Vaba aja tegevuste sagedus rahvuste lõikes

Kui tihti sisustad vaba aega järgmiste tegevustega?	Iga päev		Üsna tihti		Mõnikord		Väga harva		Üldse mitte	
	eesti	vene	eesti	vene	eesti	vene	eesti	vene	eesti	vene
Hobidega tegelemine	14%	19%	57%	29%	23%	35%	4%	13%	2%	4%
Internetis surfamine	66%	67%	29%	27%	5%	6%				
Kaubanduskeskustes käimine		4%	14%	44%	52%	36%	32%	16%	2%	
Kinos, teatris, kontserdil käimine			23%	29%	53%	50%	24%	17%		4%
Kodus filmide/serialide vaatamine	8%	25%	55%	56%	23%	15%	11%	4%	3%	
Lemmiklooma eest hoolitsemine	23%	50%	14%	8%	11%	13%	13%	4%	39%	25%
Matkamine ja reisimine	2%	2%	28%	15%	40%	56%	29%	25%	1%	2%
Muuseumis, näitusel käimine			5%	6%	11%	30%	63%	52%	21%	12%
Muusika kuulamine	51%	62%	34%	17%	13%	13%	1%	8%	1%	
Mängin arvutimänge	1%		4%	8%	8%	12%	25%	38%	61%	42%
Organisatsiooni üritusel osalemine			21%	12%	28%	35%	29%	38%	22%	15%
Perega koos ajaveetmine	22%	44%	41%	37%	31%	19%	4%		2%	
Raadio kuulamine	8%	17%	34%	21%	29%	23%	20%	23%	9%	16%
Raamatu lugemine	5%	13%	13%	21%	52%	48%	28%	16%	2%	2%
Sportimine	20%	13%	42%	48%	28%	25%	10%	14%		
Klubis, restoranis, kohvikus lõõgastumine	4%		27%	25%	40%	46%	27%	27%	2%	2%
Sõpradega kohtumine	12%	10%	61%	52%	27%	35%		3%		
Televiisori vaatamine	31%	23%	18%	15%	19%	15%	23%	35%	9%	12%
Vabatahtlikuna töötamine	2%	4%	1%	2%	15%	12%	30%	30%	52%	52%

Lisa 3. Vaba aja tegevuste olulisus rahvaste lõikes

	kv	m	sh	Keskväärtns (kv)		Mediaan (m)		Standardhälve (sh)	
	Kokku			eestlased	mitte-eestlased	eestlase	mitte-eestlased	eestlased	mitte-eestlased
Perega koos ajaveetmine	9	10	1,5	8,7	9,4	9	10	1,7	1
Sõpradega kohtumine	8,3	9	1,7	8,3	8,3	9	9	1,7	1,9
Hobidega tegelemine	8,2	9	1,9	8,4	7,8	9	8	1,6	2,3
Sportimine	8,1	9	1,9	8,4	7,7	9	8	1,7	2,3
Muusika kuulamine	7,7	8	2	7,6	7,8	8	8	2,1	2,2
Matkamine, reisimine, looduses viibimine	7,6	8	2	7,7	7,6	8	8	1,9	2
Lemmikloomade eest hoolitsemine	6,8	8	3,5	6,2	7,9	7	10	3,5	3,2
Kinos, teatris, kontserdil käimine	7,1	7	1,8	7,1	6,9	7	7	1,8	1,9
Raamatu lugemine	6,7	7	2	6,6	6,9	7	7	1,9	2,3
Internetis surfamine	6,5	7	2,1	6,1	7,1	6	7	2,1	2,2
Klubis, restoranis, kohvikus lõõgastumine	6,2	7	2,2	6,5	5,7	7	5	2,1	2,3
Filmide/seriaalide vaatamine	6,2	6	2	6	6,7	6	7	2	2
Kaubanduskeskuses käimine	5,8	6	2,2	5	7,2	5	7	2	2,2
Muuseumis, näitusel käimine	5,3	5	2,3	5	5,7	5	5	2,4	2,2
Organisatsiooni üritusel osalemine	4,9	5	2,6	5,1	4,6	5	5	2,6	2,5
Raadio kuulamine	4,8	5	2,5	5	4,6	5	4	2,3	2,8
Televiisori vaatamine	4,4	5	2,2	4,7	3,9	5	4	2	2,6
Vabatahtlikuna töötamine	4	4	2,6	4,2	3,8	4	4	2,6	2,6
Arvutis mängimine	2,5	1	2,2	2,3	2,7	1	2	2,2	2

Lisa 4. Eestikeelne ankeet

KÜSIMUSTIK

1. Küsimused Sinu kohta (palun tee märges vastavasse lahtrisse):

- Sugu: mees; naine
- Vanus: 18-19; 20-22; 23-25; 26-29; 30 või rohkem
- Emakeel: eesti; vene; muu
- Elukoht: Tallinn; Tartu; Pärnu; muu linn; alev; küla
- Haridustase: keskharidus; kesk-eriharidus; kutseharidus; rakenduslik kõrgharidus; kõrgharidus
- Kuuissetulek (neto): 0 - 399 €; 400 – 599 €; 600 – 799 €; 800 – 999 €; 1000 või rohkem eurot

2. Kui tihti sisustad tööst ja õppimisest järele jäänud vaba aega järgmiste tegevustega? Palun tee märges vastavasse lahtrisse.

Tegevused		Iga päev	Üsna tihti	Mõnikord	Väga harva	Üldse mitte	Tegevused		Iga päev	Üsna tihti	Mõnikord	Väga harva	Üldse mitte
1	Hobidega tegelemine						11	Organisatsiooni üritusel osalemine					
2	Internetis surfamine						12	Perega koos ajaveetmine					
3	Kaubanduskeskustes käimine						13	Raadio kuulamine					
4	Kinos, teatris, kontserdil käimine						14	Raamatu lugemine					
5	Kodus filmide/seriaalide vaatamine						15	Sportimine					
6	Lemmiklooma eest hoolitsemine						16	Klubis, restoranis, kohvikus lõõgastumine					
7	Matkamine, reisimine, looduses viibimine						17	Sõpradega kohtumine					
8	Muuseumis, näitusel käimine						18	Televisori vaatamine					
9	Muusika kuulamine						19	Vabatahtlikuna töötamine					
10	Mängin arvutimänge						20	Muu tegevus (palun täpsusta) _____					

3. Palun hinda 10-pallisüsteemis, kui olulised on Sinu jaoks alljärgnevad tegevused vaba aja sisustamisel? Tõmba vastavale numbrile ring ümber (1 - ei ole üldse oluline; 10 - väga oluline)

1	Hobidega tegelemine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Internetis surfamine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Kaubanduskeskustes käimine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Kinos, teatris, kontserdil käimine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	Kodus filmide/seriaalide vaatamine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	Lemmiklooma eest hoolitsemine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7	Matkamine, reisimine, looduses viibimine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8	Muuseumis, näitusel käimine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9	Muusika kuulamine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	Mängin arvutimänge	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	Organisatsiooni üritusel osalemine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12	Perega koos ajaveetmine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
13	Raadio kuulamine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
14	Raamatu lugemine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
15	Sportimine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
16	Klubis, restoranis, kohvikus lõõgastumine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
17	Sõpradega kohtumine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
18	Televiisori vaatamine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
19	Vabatahtlikuna töötamine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
20	Muu tegevus (palun täpsusta) _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

4. Palun hinda 10-pallisüsteemis, kui võrd iseloomustavad alljärgnevad märksõnad Sinu lemmiktegevust vabal ajal? Tõmba vastavale numbrile ring ümber (1 - üldse mitte; 10 - väga palju)

1	Suhtlemine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Enese arendamine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Enese tundma õppimine, proovilepanek	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Füüsiline puhkus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	Loomingulisus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	Nauding	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7	Nostalgia	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8	Omaette olemine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

9	Riski võtmine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	Seiklus/põnevus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	Seltskond, sõbrad	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12	Perekond	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
13	Tervislik	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
14	Uued kogemused, ideed	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
15	Vabadus/sõltumatus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
16	Muu (palun täpsusta) _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

5. Kuivõrd oled viimase 12 kuu jooksul käinud muuseumis/näitusel?

6 korda või rohkem; 3-5 korda; 1-2 korda; Aasta jooksul ei ole käinud; Käisin mõni aasta tagasi

6. Kas oled käinud järgmistes muuseumides? Palun tee mäрге vastavasse lahtrisse.		Jah, mitmel korral	Jah, ühel korral	Ei ole kunagi käinud
1	Eesti Ajaloomuuseumi Maarjamäe loss			
2	Eesti Loodusmuuseum			
3	Eesti Rahva Muuseum			
4	Eesti Vabaõhumuuseum			
5	KUMU kunstimuuseum			
6	Lennusadam			
7	Eesti Tervishoiu Muuseum			
8	Kadrioru Kunstimuuseum			
9	Muu (palun täpsusta) _____			

7. Palun hinda 10-pallisüsteemis, kuivõrd mõjutavad alljärgnevad põhjused Sinu otsust muuseumisse mitte minna? Tõmba vastavale numbrile ring ümber (1 - üldse ei mõjuta; 10 - väga mõjutab)

1	Aega ei ole	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Huvi ei ole	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Keskkond ei meeldi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Liiga palju infot	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	Seal on tavaliselt palju rahvast	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

6	Muuseumis on igav ja vanamoodne	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7	Pilet on kallid	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8	Seal on väga vaikne	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9	Ei saa sõpradega vabalt suhelda	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	Sõbrad ei soovita	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	Üksinda ei taha minna	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12	Ei ole reklaamitud	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
13	Muu (palun täpsusta)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

8. Palun hinda 10-pallisüsteemis alljärgnevaid tegureid, mis Sind ajendavad muuseumit/näitust külastama? (1 - üldse mitte; 10 - väga palju)

1	Kellegi soovitus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Kutsuti kaasa	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Osalemine muuseumiüritusel	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Reklaam/ eripakkumine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	Soov avastada midagi uut	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	Soov veeta kultuuriselt aega	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7	Võimalus ennast arendada	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8	Võimalus lõõgastuda meeldivas keskkonnas	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9	Võimalus pere/ sõpradega koos aega veeta	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	Võimalus saada uusi kogemusi/ põnevaid elamusi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	Võimalus suhelda inimestega	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12	Muu (palun täpsusta)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

9. Milliseks muuseumi- või näitusekülastajaks sa ennast kõige rohkem pead? (1 - üldse mitte; 10 - väga palju)

1	Avastaja	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Kogemuste/elamuste otsija	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Spetsialist/ huviline	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Lõõgastuja	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	Eestvedaja/ vahendaja (nt viid sugulased muuseumi)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	Kaaslane (lähed kaasa, kui kutsutakse)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

10. Palun hinda 10-pallisüsteemis, millised tunded sind valdavad, mõeldes muuseumist kui vabaaja veetmise kohast. Palun pööra hindamisel tähelepanu allajoonitud sõnadele. (1 - pole kunagi tundnud; 10 - tunnen alati)

1	Muuseumis tunnen end <u>rõõmsana</u>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Muuseumis tunnen end <u>rahulolevana</u>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Muuseum on <u>usaldusväärne</u>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Muuseumis tunnen, et mind <u>väärtustatakse</u>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	Tunnen, et muuseumis <u>hoolitakse</u> minust	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	Muuseum <u>inspireerib</u> mind	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7	Muuseumis on <u>huvitav</u>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8	Muuseum tekitab minus <u>uudishimu</u>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9	Muuseum on tekitanud minus <u>pettumust</u>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	Muuseumis suhtutakse minusse <u>ükskõikselt</u>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

11. Kui tõenäoliselt Sa soovivad sõpradele muuseumit/näitust külastada? 1- ei soovita; 10 - kindlasti soovitan	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12. Kui tõenäoliselt Sa ise lähemal ajal mõnda muuseumit/näitust külastad? 1 - ei külasta; 10 - kindlasti külastan	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Lisa 5. Venekeelne ankeet

АНКЕТА

1. Вопросы о тебе (сделайте пометку в нужной ячейке):

- Пол: мужчина; женщина
- Возраст: 18-19; 20-22; 23-25; 26-29; 30 и старше
- Родной язык: эстонский; русский; другой
- Место жительства: Таллинн; Тарту; Пярну; другой город; поселок; деревня
- Образование: среднее; средне-специальное; профессиональное; прикладное высшее; высшее
- Месячный доход (нетто): 0 - 399 €; 400 – 599 €; 600 – 799 €; 800 – 999 €; 1000 € и более

2. Как часто ты посвящаешь свободное время приведенным ниже занятиям? Отметь соответствующую ячейку.

Действие		Каждый день	Часто	Иногда	Редко	Никогда	Действие		Каждый день	Часто	Иногда	Редко	Никогда
1	Занятие хобби						11	Участие в мероприятиях организации					
2	Просмотр сайтов в Интернете						12	Время с семьей					
3	Поход за покупками						13	Прослушивание радио					
4	Поход в кино, театр, на концерт						14	Чтение книг					
5	Просмотр фильмов/сериалов дома						15	Спорт					
6	Забота о домашнем животном						16	Расслабление в клубе, ресторане, кафе					
7	Путешествия, поездки на природу						17	Встречи с друзьями					
8	Посещение музея, выставки						18	Просмотр телевизора					
9	Прослушивание музыки						19	Работа добровольцем					
10	Компьютерные игры						20	Другое занятие (уточните) _____					

3. Пожалуйста оцени по 10-бальной шкале насколько <u>важны</u> для тебя приведенные ниже занятия в свободное время? Обведи соответствующую цифру (1 - не важно; 10 - очень важно)											
1	Занятие хобби	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Просмотр сайтов в Интернете	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Поход за покупками	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Поход в кино, театр, на концерт	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	Просмотр фильмов/сериалов дома	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	Забота о домашнем животном	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7	Путешествия, поездки на природу	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8	Посещение музея, выставки	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9	Прослушивание музыки	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	Компьютерные игры	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	Участие в мероприятиях организации	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12	Время с семьей	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
13	Прослушивание радио	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
14	Чтение книг	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
15	Спорт	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
16	Расслабление в клубе, ресторане, кафе	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
17	Встречи с друзьями	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
18	Просмотр телевизора	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
19	Работа добровольцем	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
20	Другое занятие (уточните) _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

4. Пожалуйста оцени по 10-бальной шкале насколько <u>характерны</u> для тебя приведенные ниже любимые занятия в свободное время? Обведи соответствующую цифру (1 - совсем не характерно, 10 - очень характерно)											
1	Общение	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Саморазвитие	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Проба собственных сил, самопознание	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Физический отдых	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	Творческое начало	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	Наслаждение	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

7	Ностальгия	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8	Быть наедине с собой	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9	Риск	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	Приключение/увлекательность	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	Общество, друзья	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12	Семья	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
13	Здоровье	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
14	Новый опыт, идеи	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
15	Свобода/независимость	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
16	Другое (уточни) _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

5. Сколько раз ты за последние 12 месяцев ходил/а в музей/на выставки?

6 раз или меньше; 3-5 раз; 1-2 раза; в течение этого года не ходил/а; ходил/а пару лет назад

6. Ты посещал/а следующие музеи? Отметь соответствующие ячейки.		Да, несколько раз	Да, один раз	Никогда не был/а
1	Замок Маарьямяги (Эстонский Исторический музей)			
2	Эстонский музей природы			
3	Эстонский национальный музей			
4	Эстонский музей под открытым небом			
5	Художественный музей Эстонии KUMU			
6	Летная гавань			
7	Эстонский музей здравоохранения			
8	Кадриоргский художественный музей			
9	Другой (уточни) _____			

7. Пожалуйста оцени по 10-бальной шкале насколько сильно влияют следующие причины на отказ от посещения музея? Обведи соответствующие цифры (1 - совсем не влияет, 10 - очень влияет)											
1	Нет времени	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Не интересно	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Не нравится окружение	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Слишком много информации	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	Обычно там много народа	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	В музее скучно и старомодно	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7	Дорогой билет	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8	Там очень тихо	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9	Нельзя свободно разговаривать с друзьями	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	Друзья не советуют	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	Не хочу идти один/одна	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12	Не рекламируется	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
13	Другое (уточни) _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

8. Пожалуйста оцени по 10-бальной шкале насколько следующие факторы мотивируют тебя пойти в музей/на выставку? (1 - совсем не мотивирует; 10 - очень мотивирует)											
1	Чья-либо рекомендация	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Позвали с собой	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Участие в музейных мероприятиях	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Реклама/специальное предложение	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	Желание узнать что-то новое	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	Желание культурно провести время	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7	Возможность развить себя	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8	Возможность расслабиться в приятном окружении	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9	Возможность провести время с семьей/друзьями	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	Возможность получить новые знания/интересные впечатления	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	Возможность пообщаться с людьми	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12	Другое (уточни) _____	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

9. Каким посетителем музея или выставки ты себя считаешь? (1 - нисколько; 10 - очень)											
1	Открыватель	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Искатель впечатлений/знаний	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Специалист/любитель	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	Отдыхающий	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	В роли экскурсовода (например, ведешь в музей родных)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	Сопровождающий (идешь туда, куда зовут)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

10. Пожалуйста оцени по 10-бальной шкале что ты чувствуешь при мысли о посещении музея в свободное время. Обрати внимание на подчеркнутые слова. (1 - никогда не чувствовал/а, 10 - всегда чувствую)

1	В музее чувствую <u>радость</u>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	В музее чувствую себя <u>удовлетворенно</u>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Музей вызывает <u>доверие</u>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	В музее чувствую, что меня <u>ценят</u>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	Чувствую, что в музее <u>заботятся</u> обо мне	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	Музей <u>вдохновляет</u> меня	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7	В музее <u>интересно</u>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8	В музее пробуждается <u>любопытность</u>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
9	Музей меня <u>разочаровал</u>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	В музее ко мне относятся <u>равнодушно</u>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

11. Насколько вероятно, что ты посоветуешь друзьям сходить в музей/на выставку? 1- не посоветую; 10 - обязательно посоветую	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
12. Насколько вероятно, что в скором времени ты сам/а пойдешь в музей/на выставку? 1 - не пойду; 10 - обязательно пойду	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Lisa 6. Intervjuukava

Intervjuu alguses tutvustan end lühidalt, räägime nt õpingutest, saabuvast suvest jne. Sissejuhatuses räägin uuringu eesmärgist ning mainin, et vestlus salvestatakse. Küsin intervjuueeritava nõusolekut salvestamiseks. Kinnitan, et anonüümsus on garanteeritud ning tulemused esitlen kodeeritud kujul ning intervjuueeritaval on igal hetkel õigus intervjuust keelduda.

Mida väärtustatakse kõige enam hästi veedetud vaba aja juures?

1. Palun kirjelda alustuseks oma tavalist vaba päeva.
2. Nimeta palun kolm vaba aja tegevust, mis teeksid su päeva tõeliselt heaks.
3. Nimeta palun kolm tegevust, mida teeksid tõeliselt igaval päeval.

Millised on noorte täiskasvanute hoiakud muuseumi suhtes ja missugune on nende ettekujutus muuseumist?

4. Räägi sellest, millal sa viimati Eestis või välismaal muuseumis või mõnel näitusel käisid? [Mida külastasid?].
5. Mida üldse tähendab sinu jaoks muuseum?
6. Mis sulle kõigepealt meenub seoses muuseumiga ja miks?
7. Palun kirjelda, kes on sinu arvates tüüpilised muuseumikülastajad?
8. Millal oli sinu esimene kontakt muuseumiga? [lapseeas, koolieas, täiskasvanuna]
9. Kooliajal käiakse tavaliselt klassiga muuseumides. Millised kogemused on sul meeles kooliaegsest muuseumikülastusest?
10. Palun meenuta oma kõige viimast muuseumikülastust. Milliseid emotsioone see tekitas?
11. Missugust rolli üldse kultuur [nt kino, teater, kontserdid, kirjandus] sinu elus mängib? [Kui oluliseks sa enda jaoks kultuuritarbimist pead?]
12. Millist muuseumi sa külastada sooviksid ja miks?

Millised on noorte ootused muuseumile vaba aja veetmise kohana?

13. Kui populaarne on sinu arvates muuseum noorte seas vaba aja veetmise kohana ja miks?
14. Millised on sinu ootused muuseumile kui vaba aja veetmise kohale?
15. Millistest vaba aja üritustest muuseumis oleksid huvitatud?
16. Millised teemad, kursused, koolitused või hoopis esemed meelitaksid sind vabal ajal muuseumisse minema?

17. Kuidas su pere ja sõbrad suhtuvad muuseumisse minekusse?
18. Kas oled kunagi soovitanud sõpradel muuseumisse minna või kutsunud neid kaasa?
19. Mis on sinu arvates peamine põhjus, miks noored vabal ajal muuseumis ei käi?

Olemegi jõudnud küsimustega lõpuni, kas soovid oma poolt veel midagi selle teema kohta lisada?

Lõpetuseks esitan mõned küsimused sinu kohta.

Nimi:

Vanus:

Elukoht:

Õpid/töötad:

Lisa 7. Intervjuude transkriptsioonid

Intervjuu 1: Naine 27 a, emakeel eesti keel

Palun kirjelda alustuseks oma tavalist vaba päeva.

Vaba päeva?

Jah, tavalist vaba päeva, kus sul ei ole kohustusi.

Ütlen ausalt, et ega sellist aega juba mõnda aega väga ei olegi olnud. Kui tuleb selline vabade päevade võimalus, siis esimese päeva ma lihtsalt puhkaks, puhkaks ennast välja, ei läheks mitte kuskile. Ma olen alati olnud selline raamatute lugeja, et ma ei ole väga väljas käija. Siit juba tuleb välja minu iseloomuomadus, et pigem laeks ennast ja pigem oleks see selline sisemine tegevus. Et ma saan olla üksinda, lugeda, võib-olla mingit head filmi vaadata. Ja siis, kui juba tahta mingit väljaspool kodu tegevust, siis läheks kuskile jalutama või sõidaks kuskile mõisaparki või kuskile huvitavaid kohti vaatama. Viimase variandina tuleksid minu puhul näiteks kino, kui kõik eelnevalt mainitud on tehtud.

Minu järgmine küsimus olekski see, et nimeta palun kolm vaba aja tegevust, mis muudaksid su päeva tõeliselt heaks?

Kui ma nüüd väga ausalt vastan, siis ma olengi selline sissepoole elav inimene, et nr 1 olekski väga hea raamat ja teetass, nr 2 oleks üks hea metsatuur, jalutuskäik metsas kas sõprade või vanematega ja nr 3 ma arvan, et oleks teatrisse minna mõnda head etendust vaatama.

Aga nimeta nüüd palun 3 tegevust, mida sa teeksid tõeliselt igaval päeval.

Ma ei oskagi öelda. Minusugusel inimesel, kes ma elan sissepoole, ma ütleks, et mul on väga hea kujutlusvõime ja selline sisemine pool, et ma suudan endal igal ajal olemise lõbusaks teha. See ilmselt peab olema midagi sellist, et ma tunnen, et mu aega on raisatud, et tõesti see võib olla mingi saade või ma olen olnud kinos, et see tõesti ei ole mulle pakkunud midagi. Vahest tekib selline tunne, et ma andsin oma aja sinna, aga ma tagasi ei saanud midagi. Mul ei tule praegu paremat mõtet. Ühesõnaga tegevused, mis ei paku mulle sisemist rahuldust ja ma olen raisanud oma aega ja võib-olla ka raha, et sel ajal oleks saanud midagi paremat ja kasulikku teha.

Hästi! Küsin, millal sa viimati Eestis või välismaal muuseumis või mõnel näitusel käisid?

Mul on üsna pikk vahe vist olnud küll. Viimati vist saigi käidud siis, kui oli see Titanicu näitus Lennusadamas ja eelmisel suvel käisin ka seal Lennusadama ümbruses laevu vaatamas, see kord siis muuseumisse sisse ei läinud. See oli vist Merepäevade raames.

Kuidas sa sinna sattusid? Kas keegi kutsus või huvitas sind konkreetselt miski?

Titanicu näitust läksingi vaatama, kuna seda nii palju reklaamiti ja kiideti, siis tekkis nagu huvi ja filmi on mitu korda vaadatud sellest. Koos perega käisime. Ma üldiselt olen selline väga põhjalik, et kui ma lähen, siis ma vaatan kõik need laevakesed ka üle. Ma ei ole selline muuseumist läbi jooksja. Iseenesest mulle pakub ajalugu väga huvi ja kui ma juba lähen, siis ma tahan oma raha eest saada maksimaalselt ja ma käin kõik läbi, mitte ainult seda ühte näitust. Ja Merepäevi ka reklaamiti palju ja siis otsustasime perega koos minna.

Mida üldse tähendab sinu jaoks muuseum?

Minu jaoks tähendabki muuseum huvi ajaloo vastu, pigem. Jah, et meil küll on igasuguseid... Mis meil on? Tervishoiumuuseum, AHAA on nüüd üldse uus asi ja muidugi loodusmuuseum, aga need on minu jaoks sellised teisejärgulised. See vist on sellest, et mind ajalugu väga huvitab, et siis minu jaoks muuseum tähendab ajaluga.

Mis sulle kohe esimesena meenub seoses muuseumiga?

Esimesena tuleb meelde, küll juba aastaid tagasi, aga vahakujud, mida kunagi lapsepõlves sai nähtud, Peeter I oli vist ja see jättis mulle sügava mulje. Aga üldiselt on muuseumiga seotud see, et sa saad midagi uut teada.

Palun kirjelda tüüpilist muuseumikülastajat?

Seda on kohati raske öelda, sest minu arvates sellistes paljureklaamitud näitustel nagu Titanic, käib väga erinevat rahvast. Need on seda tüüpi inimesed, kes lihtsalt peavad seda nägema, võib-olla ainus võimalus elus seda näha. Aga minusugused sissepoole vaatavad inimesed lähevad mõnda kohalikku muuseumisse Eestis, et ajalooga tutvuda. Minu jaoks tüüpilist ei olegi enam. Kõik need tehnoloogiaavidinad ja ekraanid meelitavad vist väga erinevat rahvast kohale.

Mäletad sa, millal oli sinu esimene kontakt muuseumiga?

Kindlasti lapsepõlves, suvel vanematega ringi reisis, mingi väikse koha koduloomuuseum. Kohta küll ei mäleta.

Millised kogemused sul sellest meeles on?

Ei mäleta ausalt öeldes, lapsena võib-olla jooksin niisama ringi seal.

Kooliajal käiakse ka tavaliselt klassiga muuseumis. Millised kogemused sul kooliaegsest muuseumikülastusest on?

Ma arvan, et seesama vahakuju, mida ma enne mainisin. Kõik see elusuuruses kuju, uhkelt riides, see ajalooline taust ja selle perioodiga seotu oli hästi huvitav.

Meenutades oma viimast muuseumikülastust ehk siis Titanicu näitust ja Lennusadamat, siis milliseid emotsioone need sinus tekitasid?

Huvitav oli ja põnev, et minu jaoks on huvitav ka see, et ma võin igale poole sisse ronida, näiteks laeva.

Kui suurt rolli kultuur sinu elus mängib?

Varem oli see roll suurem, nüüd selle koolipingega on jäänud see tagaplaanile. Praegu ei ole need asjad enam esmatähtsad, praegu on ülikool tähtsam. Aga ma usun, et teatris või kontserdil ja ka muuseumis käimine muutuvad mulle jälle oluliseks, kui kool läbi saab. Ja ma võin häbenemata öelda, et ma olen läinud ka hinnatundlikumaks. Kui ikka röögatut piletihinda küsitakse, siis ma valin, kuhu ma midagi vaatama lähen.

Kui oluliseks sa enda jaoks kultuuritarbimist pead?

No, ma arvan, et põhivajadused peavad olema minu jaoks enne rahuldatud, et ma tunnen, et mul on kodus kõik korras, tööl hästi ja siis alles vaba aeg. Ma ei tunne, et ma vajaks iga päev mingit annust kultuuri. Ma naudin seda, aga alles siis, kui kõik muu mu elus on korras. Samas aga midagi peab kindlasti olema. Päris ilma selleta ei kujutaks ka elu ette.

Millist muuseumi sa külastada tahaksid ja miks?

Kuhu ma minna tahaks? Ma arvan, et need on pigem seotud välismaaga, pigem mingisugused lossid või mõisad ja ilmselt ikka ajaloo huvist, et näha kuidas kusagil elati.

Mida sina arvad, kui populaarsed on muuseumid noorte seas vaba aja veetmise kohana?

Siin ma võin väga puusse panna ☺. Ma ei oska öelda, mul võib olla vale ettekujutus, aga ma pigem olen arvamusel, et muuseum vaba aja veetmise kohana nende esmane valik ei ole. Mingi asi peaks neid sinna tõmbama, et kas tõesti nii moodne väljapanek, et saaks kõike näppida (nagu Ahhaa-s, kus kogu aeg midagi toimub). Ma ei usu, et muuseum on noorte seas populaarne, aga ma võin eksida.

Aga millised on sinu enda ootused muuseumile kui vaba aja veetmise kohale?

Vaba aja veetmise kohana, et veeta seal näiteks terve päev, siis peab olema..., tegelikult väga lihtne, lisaks huvitavale ja põnevale väljapanekule peaks olema võimalus mõistliku hinnaga vahepeal süüa-juua, istuda ja niisama puhata ja juttu rääkida, loomulikult ka kõik muud

mugavused nagu tualeti kasutamine. Ma väga kapriisne pole, aga lihtsalt tahaks end mugavalt tunda ja et puhata ka saaks.

Millistest muuseumis korraldatavatest üritustest sa huvitatud oleksid?

Et kui muuseum korraldab üritusi? Üritustega minu jaoks muuseum ei seostugi väga. Minu jaoks seostub see ikka väljapanekutega ja teadmistega, mis ma sealt saan. Mul ei ole vaja seda ekstra tõmbeüritust, et ma sinna läheks. Kui see teema mind huvitab, ma lähen nagunii sinna.

Mis teemad või koolitused või hoopis mingid esemed meelitaksid sind muuseumi külastama?

No, midagi pole teha, mind see ajalugu tõmbab. Aga kursuste koha pealt näiteks käsitöö, kuidas, mida tol ajal tehti. Aga ma ei usu, et minusuguseid noori väga palju on ☺

Kuidas su pere ja sõbrad muuseumi minekusse suhtuvad?

Minu ümber olevad, jah perekond suhtub muuseumisse hästi aga sõprade hulgas on seda ja teist. On neid, kes on mulle sarnaste huvidega, kes tulevad minuga huvi pärast kaasa ja on neid, kes mulle tundub, et ega sa niisama neid sinna ei saa, et võib-olla nad lähevadki tõesti suure reklaami peale kohale.

Kas sa oled kunagi soovitanud sõpradel muuseumisse minna või kutsunud neid endaga kaasa?

Kutsunud olen, aga väga soovitanud ei ole, kuna ma viimasel ajal ka ise nii vähe olen käinud. Pigem teistpidi, et mulle on soovitatud.

Mis on sinu arvates peamine põhjus, miks noored vabal ajal muuseumis ei käi?

Mulle kuidagi tundub, et see on üldine või kuidagi põlvkondadega tulnud kaasa selline suhtumine, et ilmselt see ei haara neid enam, huvipuudus ma pakun. Juba minu kooliaegsest muuseumis käigust jäi mulje, et osadel oli huvitav, aga osad käisid läbi lihtsalt sellepärast, et pidi. Tänapäeval nutiseadmetega üles kasvanud põlvkonnale ei ole muuseum motiveeriv või kuidagi ei tõmba sellised kohad.

Sa mainisid alguses, et sa ise ka pole aasta jooksul muuseumis käinud, et mis see peamine põhjus on?

Peamiselt aeg ja raha, ausalt, ma ei hakka valetama ☺ Nagu ma ka ütlesin, et kõik muu oluline praegu nagu kool võtab praegu oma aja ja muud asjad nagu head filmid ja raamatud tulevad kergemini koju kätte. Üritustel käimine nõuab raha ja seal ma valin, kuhu minna ja mida selle raha eest saab.

Maikuus on ju tulemas Muuseumiöö üritus, kus paljud muuseumid on pikemalt lahti ja tasuta sissepääsuga. Oled sa mõelnud selle raames mõnda huvipakkuvat muuseumi külastada?

Ei ole veel jõudnud mõelda sellele. Ma üldiselt ei ole selline õhtuti väljas käija ja tasuta sissepääs ei ole see, mis mind sinna ajaks. Tavaliselt on sellistel üritustel palju rahvast ka ja rahulikult ei saaks süveneda, nii et pigem mitte.

Me olemegi küsimustega lõpuni jõudnud, kas sa soovid veel midagi omalt poolt seoses muuseumiteemaga lisada?

Ei, ma arvan, et ma olen kõik juba öelnud, mida oskasin.

Hästi! Ma väga tänan sind sinu mõtete ja aja eest ning soovin sulle edu koolitöödes.

Intervjuu 2: Naine 20 a, emakeel eesti keel

Palun kirjelda oma tavalist vaba päeva, kui sul ei ole mingeid kohustusi.

Tavaliselt ma ei teegi midagi 😊. No vahel vaatan telekat, siis lähen trenni. Ega ma midagi muud väga oluliselt ei teegi. Mõnikord küpsetan ka.

Nimeta siiski 3 vaba aja tegevust, mis teeksid su päeva tõeliselt heaks.

Näiteks käiksin jooksmas, küpsetaks midagi head ja läheks sõpradega kinno.

Mis oleks need 3 tegevust, mida teeksid tõeliselt igaval päeval?

Igaval? Noh siis loeks raamatut, ilmselt vaataks telekat ja võib-olla käiks kinos.

Millal sa viimati Eestis või välismaal muuseumis või mõnel näitusel käisid?

Ma käisin Lätis maa-aluses tuumasõja varjendis, kui see läheb muuseumi alla. Et kui tuumasõda tuleks, siis kuidas inimesed seal maa all elaksid. Mu peigmehe vanemad tahtsid minna Läti ja siis nad uurisid..., tal on väikevend ka ja siis nad uurisid, kuhu minna, et tal ka põnev oleks. Siis me läksimegi kõik koos sinna, eelmisel suvel.

Läheb ikka muuseumina arvesse. Mida üldse tähendab sinu jaoks muuseum?

Muuseum on koht, kus... no kui ma kujutan ette muuseumit, siis ongi seal mingid vanaaegsed pildid, vanad asjad ja näidatakse, kuidas elati vanal ajal ja mis on säilinud.

Mis sulle seoses muuseumiga kohe meenub?

Võib-olla et vaikus, muud midagi ei meenugi, aa... sosistamine, rääkida ei tohi valjusti, no ja vanad asjad.

Jaana: Palun kirjelda tüüpilist muuseumikülastajat.

Kultuurihuvilised, võib-olla vanemad inimesed, kooliõpilased kindlasti, need, kellel on huvi vanade asjade vastu ja kuidas vanasti elati. Võib-olla ka ajaloo huviline ja üldse, kes tahavad oma silmaringi laiendada. Kas see on õige? 😊

Jah, ega selles mõttes siin ei olegi õigeid või valesid vastuseid. Ma ei kontrolli teadmisi. Täpselt nii nagu sa ise tunned ja arvad, nii ongi ja sa ei pea üldse muretsema selle pärast 😊. Räägi, millal oli sinu esimene kontakt muuseumiga?

Ma arvan, et koolis äkki, kuskil algklassides viidi meid igale poole.

No tavaliselt jah käiaksegi klassiga muuseumis. Millised muljed on sulle sellest meelde jäänud?

Hmm, no et see aeg oli pikk ja igav 😊. Jah, tol hetkel ma ei olnud üldse vaimustunud sellest.

Mäletad sa, mida te vaatamas käisite?

Vist oli meie kohalik muuseum Abja-Paluoja, seal oli see mulgivärk ja üks ajaloolane oli teinud seal muuseumi ja sellele vanamehele meeldis rääkida ja pikalt... jube igav hakkas ja ma ei saanud aru ka siis, millest ta rääkis. 😊

Palun meenuta nüüd oma viimast muuseumikülastust. Milliseid emotsioone see sinus tekitas?

Seda Läti muuseumi siis. Esiteks see oli venekeelne, ma midagi aru ei saanud, kõik mis oli, oli ainult nägemise järgi. Noh, vahepeal meile tõlgiti küll, aga muidu oli see päris huvitav, et pole elu sees sellises kohas käinudki, et nägidki, milline see elu oleks, kui oleks tuumakatastroof. Kõik magamistoad, nõupidamisruum, seal oli isegi Lenini peakuju, kui ma ei eksi. Siis olid ruum sidevahenditega, mingid suured aparaadid ja siis me saime mingit tüüpilist nõukaaegset toitu – pelmeene. Et tore oli 😊

Väga hea! Missugust rolli kultuur sinu elus üldse mängib?

Teatris mulle meeldiks rohkem käia kui ma praegu käin, aga mul pole praegu kellegagi käia. Muusikale käin alati vaatamas. Muusika meeldib, ma olen 7 aastat käinud muusikakoolis. Võin vabalt käia ka klassikalist muusikat kuulamas. Ballett ja ooper meeldib ka. Kahjuks ei ole jah hetkel huvilisi tuttavaid, kes minuga käiks sellistes kohtades.

Kui oluliseks sa enda jaoks üldse kultuuritarbimist pead?

Ma arvan, et see on ikka väga oluline oma silmaringi laiendada. Mitte ainult nutitelefonis olla, vaid ikka olla normaalne inimene.

Alguses sa mainisid, et kui on igav päev, siis sa loed raamatut.

Jah, ma vahel tõesti loen. Mulle meeldib fantastika ja ulme, romansse ei loe.

Mis sa arvad, kui populaarne on muuseum noorte seas just vaba aja veetmise kohana? Miks?

Oi, ma arvan, et eriti ei ole, sest noored peavad seda igavaks ja noh, pigem läheks välja, peole, hängiks niisama kuskil 😊

Millised ootused on sinul muuseumile kui vaba aja veetmise kohale?

Võib-olla midagi huvitavamaks teha, et ei oleks nii, et keegi räägib ja sina kuulad. Tahaks katsuda neid asju, proovida neid käes (kui on kindel, et keegi midagi ära ei lõhu), siis veel võiks olla huvitavaid atraktsioone, näiteks näitlejad mängivad seda ajastut seal

Millistest muuseumis korraldatavatest üritustest oleksid sina huvitatud?

Et mis seal muuseumis toimuda võiks?

Just täpselt.

Näiteks lauljad, muusikaüritused, või näitlejad, kes loeks kellegi vanu kirju. Selline äge asi, mis tekitaks sellise õhkkonna, et tunneks ennast ka justkui selles ajas.

Millised koolitused või kursused või hoopis mingid esemed meelitaksid sind muuseumi külastama?

Ma ei teagi, kas need mind kuidagi rohkem meelitaks. Pigem on see isiklik huvi kõige tähtsam.

Kuidas su pere ja sõbrad muuseumis käimisse suhtuvad?

Mu vanemad suhtuvad sellesse hästi, vahel käivad, aga mu 13-aastane õde tavaliselt nii sillas ei ole, aga tuleb ikka, kui kõik lähevad.

Oled sa kunagi ise sõpradele soovitanud muuseumisse minna või neid kaasa kutsunud?

Ei ole. Ma pole ka ise kunagi algatanud või ideed välja käinud.

Mis on sinu arvates peamine põhjus, miks noored vabal ajal muuseumis ei käi?

Nad ei viitsi. Facebookis olemist peetakse ilmselt tähtsamaks, et neid see kultuur niimoodi ei huvita, nad arvavad, et neil on paremat teha.

Intervjuu 3: Mees 20 a, emakeel vene keel

Palun kirjelda alustuseks oma tavalist tööpäeva.

Vaba päeva? No vabal päeval ma teen oma lemmikasju. Ärkan üles, üritan tõusta varem, kui on võimalik. Siis ma tegelen oma asjadega, mis mulle meeldib, nagu äriaga, s.o minu hobi. Tegelen oma websaidiga, pärast mängin mõnda arvutimängu, võib-olla lähen linna, käin söömas. Mulle meeldib käia restoranides söömas koos sõpradega.

Nimeta palun 3 vaba aja tegevust, mis teeksid su päeva tõeliselt heaks.

Hea päev minu arust on produktiivne päev, kui ma tegelen oma tööga, mis on ka minu hobi, siis see on esimene asi. Siis peab natuke relaxima, võib-olla lähen parki jalutama või jalgpalli mängima ja kolmandaks on hea uni.

Aga nimeta kolm tegevust, mis teeksid igaval päeval?

Siis ma lähen mere äärde ja panen kõrvaklapid pähe, kuulan muusikat. Võib-olla saan kokku inimestega, keda pole ammu näinud. Või kui on ikka väga igav, siis istun arvuti taga, mängin midagi või filmi vaatan.

Ütle palun, millal sa viimati muuseumis käisid, kas Eestis või välismaal?

Eestis oli viimane kord vist 2 aastat tagasi, see oli veel keskkoolis, kui ajalooõpetaja käskis minna, et ma oma ajaloohinnet parandada saaks. Siis ma käisin seal Vabaduse väljaku juures, Okupatsioonide muuseumis. Aa, ei eelmisel suvel ma olin Aserbaidžaanis ja siis ma käisin ka muuseumis, see oli grupiga, kõik läksid ja mina läksin siis ka koos teistega.

mida sinu jaoks muuseum üldse tähendab?

Minu jaoks on muuseum koht, kus on huvitav ja seal on võimalik midagi teada saada uusi asju. Kui on progress, siis on minu jaoks huvitav. Näiteks minu jaoks on huvitav üks muuseum Saksamaal, BMW muuseum. Kõik autodega seotud on mulle huvitav, uued ja vanad autod. Ma pole seal veel käinud, aga ma kindlasti kunagi tahan minna, üks sõber soovitas.

Mis sulle seoses muuseumiga kõige esimese asjana meenub?

No see, et mul ei ole huvitav, selline tunne, et igav on. Võib-olla sellepärast, et ma pole veel sattunud sellisesse muuseumisse, kus mul on huvitav, vähemalt ma ei tea, et Eestis oleks selline huvitav muuseum, kuhu ma minna tahaks. ma ei tea, keegi pole öelnud ka, ma ei tea.

Palun kirjelda neid inimesi, kes tavaliselt muuseumis käivad. Kes nad sinu arvates on?

Minu arvates käivad muuseumis põhiliselt turistid, et õppida selle maa kohta midagi, kultuuri ja ajalugu, mis hea oli, mis paha oli.

Aga kes kohalikest inimestest tavaliselt muuseumi külastavad?

Ma arvan, et need on need, kellele väga meeldib ajalugu. Muuseumid on ju kõigepealt seotud vanade asjadega ja see on juba ajalugu.

Millal oli sinu täiesti esimene kontakt muuseumiga?

Oi, seda ma just ei mäleta, et millal. Ma arvan, et see oli kooli ajal.

Millised kogemused sul sellest kooliaegsest muuseumikülastusest meelde on jäänud?

No viimane kogemus ongi sellest okupatsioonide muuseumist, mida mäletan, seal on palju ajalugu, sõjaga seotud asjad.

Milliseks sa seda kogemust hindad, kas meeldis või ei meeldinud? Läheksid sa sinna tagasi?

Ma ütleks, et see oli neutraalne, oli ja ei olnud ka. Kõige tähtsam, et ma lõpuks parandasin oma ajaloohinnet.

Missugust rolli kultuur sinu elus üldse mängib?

Kultuur on väga tähtis asi, tänapäeval inimesed juba unustavad oma kultuuri. Näiteks mina ole aserbaidžaan ja ma pean teadma selle maa kultuuri ja ma pean teadma ka selle maa kultuuri, kus ma elan, sest mulle meeldib siin elada. Ma pean teadma selle maa ajalugu, pühasid ja traditsioone. Kultuur on väga tähtis, ilma selleta ei saa inimene ennast identifitseerida.

Sa pead kultuuri väga oluliseks aga kui palju sa ise kultuuri tarbid? Käid sa teatris, kontsertidel või loed raamatuid?

Pigem loen. Teatrites ma tahaks käia. Palju aastaid tagasi käisin, aga siis mul polnud huvitav. Ma tahaks veel üks kord proovida, äkki siis meeldib. Aeg on edasi läinud ja minu arvamus teatri osas on võibolla muutunud. Lugemine on kõige lihtsam asi, mida saab teha kasvõi iga päev ja ettevalmistus selleks ei nõua palju aega. Lihtsalt võta raamat ja loe, selleks ei pea kusagile minema.

Kui sa loed, siis mida sa eelistad lugeda?

No ma eelistan lugeda seda, mis on seotud inimeste eesmärkidega, äriiga seotud raamatuid, kuidas ennast arendada tööalaselt jne. klassikat ma ei armasta, näiteks Tšehhovit või Puškinit ma ei loe. Peaks proovima veelkord, sest neid pidi koolis lugema, aga ei meeldinud. Võib-olla hiljem, kui vanemaks saan. Inimene peab lugema seda, mis on talle arenguks vaja.

Kas on mõni muuseum, mida sa külastada sooviksid?

Üks on kindlasti Münchenis see BMW muuseum, mida ma pean enda jaoks oluliseks, sest see on number üks autodega seotud muuseum. Midagi kaasaegse tehnoloogiaga seotud ka.

Mis sa arvad, kui populaarne on muuseum vaba aja veetmise kohana noorte seas?

Ma arvan, et see ei ole väga popp koht aja veetmiseks. Noored otsivad teisi tegevusi, nad joovad ja raiskavad niisama aega. Nad ei mõtle enda arendamisele, vaid seisavad paigal, teevad regressi.

Miks see nii on?

Ma arvan, et kui noored õpivad ja käivad tööl, siis nad tahavad relaxida pärast ja teevad seda, mis meeldib, midagi lihtsat, kus ei pea peaga mõtlema. Mina küll ei joo, kuid paljud minu tuttavad armastavad pidutseda tihti.

Millised on sinu ootused muuseumile kui vaba aja veetmise kohale?

Ma tahan, et muuseum oleks ilus ja tänapäevane, et oleks mida vaadata ja oleks avar ja valge. Eelkõige oleks mulle huvitav.

Kas sulle meeldiks muuseumis ise asjade kohta lugeda ja avastada või meeldiks, et giid räägib või hoopis ise midagi teha?

Mulle meeldiks võib-olla ise enne selle asja kohta midagi teada nagu eelteadmised võiksid olla. Mulle ei meeldi, kui mulle giid räägib, sest mõned ei oska rääkida huvitavalt.

Muuseumid teevad aeg-ajalt üritusi, millised üritused või tegevused oleksid sinu jaoks huvitavad?

Võib-olla ülikooliga midagi seotud, siis võiks olla huvitav. Ma arvan, et kuulata kedagi, kes ei tööta iga päev muuseumis, võiks olla huvitav, ta räägiks oma kogemusest ja tavaliselt räägivad nad huvitavalt. Ma ei ütle, et muuseumitöötajad räägivad kõik igavalt, aga mõne muu alaga seotud proffi oleks huvitavam.

Kuidas su pere ja sõbrad muuseumis käimisse suhtuvad?

Ema käib küll vahel oma sõbrannadega muuseumis. Isa ei käi, ta töötab palju ja teda huvitavad teised asjad. Ma arvan, et naised käivad rohkem sellistes kohtades, minu arvates naistel on rohkem aega või vajavad sellist tegevust rohkem, et relaxida.

Kuidas su sõbrad sellesse suhtuvad?

No ei ole nii, et täna on reede ja lähme muuseumisse ☺, sellist asja ei ole. Ei tule sellist mõtet lihtsalt. Võib-olla isegi suhtuvad positiivselt, aga ei tea, me pole sellest rääkinud.

Oled sa ise soovitanud kellelegi mõnda muuseumi või näitusele minna või endaga kaasa kutsunud?

Mulle soovitati, ja ükskord ma soovitasin sõbral minna Gruusias ühte 300 aastat vana kindlust vaatama. Ma ise pole seal käinud, aga sõber rääkis, et seal on selline huvitav koht, kus saab selga proovida selle ajastu riideid ja endast foto teha ning näha, kuidas valitsejad elasid sel ajal.

Väga hea, aga nimeta nüüd palun sinu arvates peamine põhjus, mis noored vabal ajal muuseumis ei käi?

Ühesõnaga võin öelda, et neil ei ole huvitav, neid ei huvita. Paljud noormehed isegi ei loe, nad ei mõtle enesearendamise peale. Paljudel ei ole ka võimalusi, nad peavad mõtlema sellele, kuidas raha teenida.

Me olemegi jõudnud küsimustega lõpuni, soovid sa veel enda poolt lisada midagi seoses muuseumikülastamisega?

Võiks veel öelda, et riik ise peaks ka sellega tegelema, et noored saaks targemaks, andma võimaluse. Näiteks, et peaks vähem töötama nagu Skandinaavia maades, seal inimesed tegelevad oma arendamisega vabatahtlikult, neil on rohkem aega selleks ja sissetulekud on suuremad ja inimesed ei pea kogu aeg mõtlema, kuidas rohkem teenida, ei pea lisatööd tegema. Aga nagu meil, kus inimene mõtleb ainult sellele, kuidas elada veel üks päev ja kuidas teenida raha juurde, siis kultuur ei ole esmatähtis.

Intervjuu 4: Naine 20 a, emakeel eesti keel

Palun kirjelda veidi oma tavalist vaba päeva, kui sul pole mingeid kohustusi, ei pea õppima, ega kodutöid tegema või töötama.

Trenni teen palju, igal vabal hetkel, kui saan. Olen Saaremaalt pärit ja nädalavahetuseks sõidan koju. Siis emaga koos läheme ka jooksmas näiteks või käime koos šoppamas või üleüldse midagi sellist. Enamasti olen kodus või siis sõpradega väljas.

Siit tulebki minu järgmine küsimus. Palun nimeta 3 tegevust, mis teeksid su päeva tõeliselt heaks?

Me püüame perega võimalikult palju midagi koos teha, näiteks sõita kuskile, mõnes heas kohas söömas käia, no ja siis sõpradega lihtsalt muljetada ja trenni teha.

Mis oleksid need 3 tegevust, mis teeksid su päeva igavaks?

Ohh, raamatu lugemine, sarjade vaatamine, joonistamine või maalimine.

Kas neid tegevusi sulle meeldib teha või need on sinu jaoks pigem igavad?

Ei, need on ikka meeldivad tegevused.

Aga kui õhtul mõtled päevale tagasi ja tunned, et oli üks igav päev, siis millega tegelesid?

Aa, siis ei tee mitte midagi, magan põhiliselt välja ennast uueks koolinädalaks või teen kooliasju ja kellegagi ei kohtu, selline uimane päev, ei viitsigi midagi teha tavaliselt siis. Aga mul tavaliselt on vaba aeg ikka sisustatud, kuna lähen Saaremaale, siis sellist igavat aega pole väga.

Millal sa viimati Eestis või välismaal muuseumis käisid või mõnel näitusel?

Ma päris täpselt ei mäletagi. Kindlasti rohkem kui aasta tagasi käisin KUMUs. Saaremaal muuseumis käimist ma ei loeks muuseumikülastuseks. Ma olen seal nii palju käinud, sest mu vanaema töötab seal muuseumis ehk siis sinna ma satun tihti kui vanaema töö on ja ma tema juurest läbi käin.

Kuidas sa KUMU-sse sattusid?

See oli kunstikooliga seoses.

Väga huvitav, kas sa tegutsed kunsti vallas ka?

Jah, ma ikka üritan maalida või joonistada vahel.

Mida sinu jaoks muuseum üldse tähendab?

Midagi põnevat, uusi ideid, eelkõige kunsti, maale, kunstnikke.

Mis sul seoses muuseumiga esimese asjana seostub?

Pildid, muuseumi keeruline ehitus, võib ära eksida seal saalide vahel. Mõned asjad võivad üldse nägemata jääda, kuna ei saa enam aru, kus sa oled, näiteks Kumu.

Kirjelda palun, kes on sinu arvates tüüpilised muuseumikülastajad.

Ma ei tea, äkki tunnevadki huvi mingi kindla asja vastu, nagu kunstihuvilised käivad näitustel ja kunstimuuseumides, autohuvilised lähevad automuuseumisse, lapsed võib-olla mänguasjade muuseumisse. Mind näiteks ei tõmbaks mingi valemiga automuuseumisse.

Millal oli sinu täiesti esimene kontakt muuseumiga?

Ma arvan, et siis, kui ma ennast mäletan, kuna vanaemaga olin sageli tal tööl kaasas.

Mis kogemus sul sellest meeles on?

Hea ikka ☺ vanaema näitas igasuguseid asju. Seal olid vahakujud ja loomade topised, üldse igasugu vanu asju, mida kodus ei olnud ☺ ja tihti mangusin ennast talle töö juurde kaasa.

Milliseid emotsioone su viimane muuseumikülastus tekitas?

Kumus siis, põnev oli, kuidas ma ütlen, meeliülendav. Kui mõelda sellele, kui hästi kunstnikud on maalinud, siis tahaks ise ka osata niimoodi maalida.

Missugust rolli kultuur üldse sinu elus mängib? Ja kui oluliseks sa kultuuritarbimist pead?

Viimasel ajal aina vähem, kahjuks. Väga ei jõua, aega ei jätku selleks. Kool ja töö võtab suure osa ajast. Kedagi ei ole kaasa ka võtta ja üksi ei kipu minema kuskile, isegi kui oleks aega ja viitsimist. Aga oluline ta muidugi on ja peaks rohkem käima, aga jah, praegu ei õnnestu.

Millist muuseumi sa külastada tahaksid?

Kas vahakujude muuseumi või mõnda kunstimuuseumi, muu nagu ei huvita.

Miks just need?

Võib-olla see, et kuidas ikka on võimalik inimest nii täpselt järele teha. Kunstihuvilisena on põnev.

Kui populaarne on sinu arvates muuseum noorte seas vaba aja veetmise kohana?

Üldse mitte, sest noori huvitavad muud asjad. Ma arvan, et rõhku pannakse tööle ja trennile ja peol käimine, üldse suhtlemine, uued tutvused - see on vist peamine.

Millised on sinu ootused muuseumile kui vaba aja veetmise kohale?

See näitus peaks olema ikka piisavalt sisukas, et ta võtaks mu ajast ära ikka mõned tunnid. Siis saaks rääkida vaba aja sisustamisest. Poole tunniga muuseum läbi käia, see ei anna nagu mingit tunnet. Selle raha eest tahaks saada maksimaalselt.

Milliseid vaba aja üritusi võiksid muuseumid korraldada, mis sulle huvi pakuks?

Tuur giidiga näiteks, ma arvan, et see oleks põnev. Ma tean, et loomaaias (see pole küll muuseum, aga ikkagi, noh loomade näitus ju) see Turovski (on vist?) teeb vahel gruppidele hästi põnevaid ekskursioone mööda loomaaeda, räägib hästi huvitavalt. Muuseumides võiks ka oma ala asjatundja nii teha.

Aga mis teemad sind huvitaksid või kursused või hoopis esemed?

Ei esemed küll mitte, aga kui keegi õpetaks mind vahakujusid tegema, siis küll läheks 😊 ma ikka oma vahakujudega 😊

Kuidas su pere ja sõbrad muuseumi minekusse suhtuvad?

Perekond väga ei sattu sinna, kuna mandril nad ei käi ja Saaremaal pole midagi väga enam vaadata, kõik on ikka see sama Saaremaa ajalugu ja kõik mis on, on juba käidud. Sõpradest on osad ka kunstihuvilised, siis nendega ma olen käinud. Üks sõbranna on äärmiselt kultuurihuviline, temaga põhiliselt oleme käinud, aga üldiselt sõbrad väga ei huvitu kultuurist kui sellisest.

Oled sa ise ka sõpradel soovitanud muuseumisse minna või ise kedagi kaasa kutsunud?

Mulle on soovitatud küll, aga ma isegi ei mäleta enam mida. Ise pole küll kedagi kutsunud. Ikka niipidi, et mind on kaasa võetud.

Mis on sinu arvates siis peamine põhjus, miks noored vabal ajal muuseumis ei käi?

See ei ole piisavalt ligitõmbav, nad lihtsalt ei viitsi minna sinna. See on nagu raha väljakäimine millegi eest, mis ei paku huvi, selles suhtes ma arvan, et raha ka ei ole piisavalt.

Paljud muuseumid on ka tasuta sissepääsuga, siis ei tohiks raha taha asi jääda...

Ma arvan, et isegi siis ei huvita. Ma lihtsalt arvan, et muud tegevused on põnevamad, oleneb muidugi muuseumist.

Olemegi jõudnud küsimustega lõpuni, kas sa soovid veel midagi enda poolt lisada teema lõpetuseks?

Ei, ma arvan, et ma ei oska rohkemat midagi lisada.

Intervjuu 5: Naine 20 a, emakeel eesti keel

Ole palun hea ja kirjelda alustuseks oma tavalist, kohustustest vaba päeva.

Internetis veedan põhiliselt aega, kas suhtlen inimestega fesaris või vaatan filme ja seriaale.

Mis oleksid need 3 tegevust, mis teeksid su vaba päeva tõeliselt heaks?

Kindlasti hästi pikalt magamine, siis oma lemmiksarjade või filmide vaatamine ja siis sport kuulub ka hea päeva sisse, lähen jooksma näiteks

Aga mis oleksid need tegevused, millega tegeleksid igaval päeval?

Ma ei teagi, otsiks jooksvalt mingeid tegevusi, ei oska öelda praegu

No mõtle korraks, näiteks õhtul tunned, et täna oli selline mõttetu ja igav päev, mis tegevused sinna siis mahtusid?

Lihtsalt olemine siis, inimestega rääkimine, sõpradega lobisemine, ei midagi asjalikku. Eks see sarjade vaatamine kuulub ka tegelikult igavuse peletamise alla.

Millal sa muidu viimati muuseumis või näitusel käisid, kas siis Eestis või välismaal?

Eelmine suvi Lennusadamas, see oli ühe ürituse raames nagu firmakülastus või midagi sellist, terve seltskonnaga.

Mida sinu jaoks üldse muuseum tähendab?

See on näitused, ajaloolised asjad, kuidas vanasti elati ja oldi.

Mis sulle kõige esimesena seoses muuseumiga meenub?

Eksponaadid ja see interaktiivne osa ka, et midagi läbi katsetada

Kes on sinu arvates tüüpilised muuseumikülastajad.

Pigem sellised vanemad inimesed, nt neljakümnesed ja üle. Lapsed ka, kes kooliga muuseumis käivad.

Kuidas sa neid iseloomustaksid, mis neid sinna tõmbab?

No eks lapsed lähevad kohustuslikus korras ja õppimise eesmärgil, aga vanemad inimesed ilmselt lähevad oma aega sisustama või huvist mingite asjade vastu.

Millal oli sinu täiesti esimene kontakt muuseumiga?

Kindlasti koolis, äkki viiendas klassis või isegi varem, kolmandas, ei mäleta täpselt.

Millised kogemused on sul sellest korrast meeles?

Ma mäletan, et õpetaja tegi meile sellised ülesanded, mida me muuseumis lahendada pidime, midagi üles otsima, ära arvama mida mingi esemega kunagi tehti, leidma muuseumist küsimustele vastused ja midagi sellist, võistkonnad moodustati jne. see oli põnev, sest see oli midagi teistsugust kui tavaline klassis õppimine.

Meenuta oma kõige viimast muuseumikülastust. Milliseid emotsioone see sinus tekitas?

Positiivseid, pärast seda ma mõtlesin, et miks ma rohkem muuseumides ei käi. Mulle meeldis see interaktiivne osa, kus sai teha igast asju.

Missugust rolli kultuur sinu elus üldse mängib?

Kõige rohkem ma käin kinos aga teiste sündmuste jaoks mul ei ole praegu aega ja tudengina ausalt öeldes ei ole raha ka piisavalt. Aga huvi on kindlalt olemas, kui tööl käima hakkab, siis pole enam nii kriitiline, praegu üürikas võtab jube suure osa vanemate rahakotist.

Kirjandus on enamasti kõigile kättesaadav, kuidas sa lugemisse suhtud?

No jah, seda küll. Ma tahaksin küll raamatuid lugeda, aga see on see kättevõtmise asi ja aega ka napib, kooliga seotud raamatuid ja artikleid tuleb praegu lugeda. Ja siis ma pigem vabal ajal tahan lõõgastuda.

Kui sul oleks selline mõnus hetk ja tahad lugeda, mis raamatuid sa loeks?

Ma arvan, et turunduse teemadel, midagi erialast ja enesearendusega seotut.

Kui oluline on kultuuritarbimine sinu jaoks?

Pigem oluline, kui mõelda, siis ma võiks rohkem kultuursete asjadega tegeleda ja leida selle jaoks rohkem aega.

Mis muuseumit sa külastada sooviksid?

Kumusse tahaks minna, ma pole kunagi seal käinud ja siis Lennusadamat veel uuesti

Kui populaarne on sinu arvates muuseum noorte seas vaba aja veetmise kohana?

Mitte üldse, ei.

Oskad sa öelda, miks?

Sest tänapäeval on nii palju teisi variante, kuidas oma vaba aega sisustada. Noored lihtsalt ei mõtlegi selle peale, et minna muuseumisse, see ei tule pähegi vabal ajal.

Mida sina muuseumilt kui vaba aja veetmise kohalt ootaksid?

Saada uusi teadmisi, huvitavaid fakte, mida enne ei teadnud ja et põnev oleks meelt lahutada.

Milliseid üritusi võiks sinu arvates muuseumid korraldada, mis noori huvitaks?

Tegelikult on need näitused ju kõik huvitavad ja õpetlikud, aga paraku ei tea ja ei ole nagu informatsiooni piisavalt, et kus midagi toimub. Ei jää silma, vähemalt mina pole näinud, võib olla mingile väga väikesele sihtrühmale tehakse reklaami, aga noored ei saa ligi ja ise nad ei hakka otsima midagi sellist. See võiks olla kuidagi rohkem nähtav, tudengiteni toodud, ülikoolideski reklaami teha.

Et sa tunned siis infopuudust?

Just

Aga millised kursused, koolitused või hoopis esemed meelitaksid sind muuseumisse minema?

Pigem see oleneb ikka näitusest, mitte sellest, mis koolitused seal oleks. Giidiga tuurid oleksid kindlasti huvitavad, sest tavaliselt räägivad nad huvitavaid asju, nalja võiksid ka teha.

Kuidas su pere ja sõbrad muuseumisse mineku kohta suhtuvad?

Mu tutvusringkond ja pere ei käi üldse muuseumides, sellepärast ma ise ka ilmselt vabatahtlikult ei käi.

Oskad sa öelda, miks?

Ega ei tea jah, ma arvan, et aja nappusest ja kogu aeg on midagi põnevamat teha.

Oled sa ise kunagi sõpradel muuseumisse soovitanud minna või neid kaasa kutsunud?

Heh, ei ole 😊.

Jaana: mis see peamine põhjus siis sinu arvates on, miks noored muuseumis ei käi vabal ajal?

Kindlasti see, et vaba aja veetmiseks ja meelelahutuseks on nii palju muid lihtsamaid võimalusi, sest kui sa lähed muuseumi, siis leia see transport jne. Kergem on kodus olla ja teha midagi muud selles mõttes.

Minu poolt ongi kõik, kas sa soovid ise midagi veel seoses muuseumikülastusega lisada?

Ei, ei oska küll enam midagi lisada.

Intervjuu 6: Naine 21 a, emakeel eesti keel

Palun kirjelda alustuseks oma tavalist vaba päeva, kui sul ei ole mingeid kohustusi.

Magaks kaua esiteks ja siis oleks õhtuni pidžaamas ☺ ja ilusa ilma puhul läheks kindlasti jalutama. Kui on kole ilm, siis istuks arvatavasti teleka ees ja sööks midagi, mida ma sööma ei peaks ☺.

Nimeta palun need 3 tegevust, mida sa teeksid tõeliselt heal päeval.

Liigutaks ennast, teeks sporti või läheks kõndima, siis loeks raamatut, selle jaoks mul tavaliselt väga aega ei ole. Ja võib-olla lihtsalt käiks poodides.

Milliseid raamatuid sa loeksid?

Midagi ulmelist.

Nimeta nüüd 3 tegevust, mida sa teeksid igaval päeval?

Igavusest surfaksin kindlasti internetis, sama moodi teleka vaatamine ja midagi, mis mingit tulemust ei anna.

Millal sa viimati Eestis või välismaal mõnes muuseumis või näitusel käisid.

Novembris, ma käisin Eestist väljas, see oli Kenti linnamuuseumis, mis rääkis linna arhitektuurist.

Põnev, kuidas sa sinna sattusid?

See oli selline õppesõit. Arvatavasti ise ei oleks läinud. Pigem oleks linna peal ise ringi vaadanud, aga muuseumisse mitte.

Mida tähendab sinu jaoks muuseum?

Eksponaadid, mida vaadata. Tegelikult mul tuleb praegu meelde, et ma olen käinud ka Euroopa parlamentariumis, mis oli väga äge nii audio kui visuaalne pool, see on ka nagu muuseum. Võib öelda, et seal on praegusel ajal kõikidele meeltele midagi, isegi maitsemismeeltele, et asi oleks põnevam.

Aga ikkagi, mida muuseum sinu jaoks tähendab?

Traditsiooniliselt palju informatsioonipõhist teksti, liiga palju teksti.

Mis sulle seoses muuseumiga esimese asjana meenub?

Mmm, vaikus, nagu raamatukogus, kõik vaikselt omaette uurivad midagi ja süvenedes teksti, siis tekib selline vaikus ja muidugi austad ka teisi inimesi enda ümber. Üle saali kõva häälega rääkides segab keskendumist.

Kirjelda palun tüüpilist muuseumikülastajat.

Kindlasti õpilased, pigem keskkooliõpilased, lapsed ka kindlasti ja rohkem väga ei tootski välja. Täiskasvanud kui lähedad, siis peavad kindlasti ise olema väga huvitatud sellest teemast või soovitakse uut informatsiooni, aga niisama ei minda vist sinna aega veetma.

Millal oli sinu esimene kontakt muuseumiga?

Issand, ma üldse ei mäletagi. Ma kujutan ette, et see võis isegi lasteaia olla, arvatavasti mingi loodusemuuseum, oli vist jah, tuleb meelde küll. Me saime seal ise midagi valmistada, see on meeles küll.

Millised kogemused sul sellest meenuvad?

Väga head, positiivne igatahes. Just see, et ise sai midagi teha, see tegi asja põnevaks. Lapsele ainult kuulamine oleks vist olnud piinarikas.

Aga meenuta nüüd oma viimast muuseumikülastust ja millised emotsioonid sa sealt kaasa said?

See oligi siis see Euroopa parlamentarium, see oli väga vinge. Ma ootasin sellist traditsioonilist muuseumi, aga olin väga üllatunud, et selline kaasaegne. Seal sai näha, kuulata, katsuda, maitsta, ise otsida, leida. Kõik oli selline hi-tech.

Missugust rolli kultuur sinu elus üldse mängib?

Täpselt nii nagu vaba aega on, aga seda nagu väga ei ole. Kõige suurem võimalus on raamat kätte võtta. Kontserdid ja kino, selleks kulub nii palju aega. Kodus on lihtsam raamat kätte võtta ja lugeda, kui et ennast kusagile sättida. Ma eelistan käia palju igasugustel kasulikel seminaridel.

Kui oluliseks sa kultuuritarbimist pead?

Ikka oluline, see lõõgastab, toob rutiinist ja pingetest välja.

Kui populaarne on muuseum sinu arvates noorte seas vaba aja veetmise kohana?

Ma arvan, et väga ei ole.

Miks nii?

Sellepärast, et noored tahavad väga sotsialiseeruda ja suhelda, aga muuseumis peab keskendumise ja vaikselt olema. Praegu on üldse keskendumisega probleeme seoses nende nutitelefonidega ja sellepärast ma arvan, et muuseumis ei saa vabalt suhelda.

Aga millised on sinu ootused muuseumile kui vaba aja veetmise kohale?

Et ma õpiks sellest midagi või kinnistaks oma teadmisi, et ma isiklikult saaks sellest midagi. Kui see teema mind väga ei huvita ja ma lähen kaaslaseks kellelegi, siis ma tunnen, et see on aja raiskamine. See peab mind ennast huvitama, siis oleks see ka lõõgastuseks. Ja muidugi vahepeal oleks hea minna kohvikusse muljetama, nagu välismaal raamatupoodides juba saab kohvi juua ja kõrvale raamatuid uurida, mõned päris kapsaks lehitsetud ☺.

Millistest vaba aja üritusest oleksid huvitatud muuseumis?

No ma isiklikult näiteks mingitest kohtumistest autorite või kunstnikega huvitatud poleks. Võib-olla kontserdid oleks huvitavad.

Aga mis teemad või kursused sind muuseumi meelitaks või hoopis mõned esemed?

No kindlasti majandusteemadel, see on minu jaoks hetkel aktuaalne, kuna ma õpin ärikorraldust. Ja religioon huvitaks mind ka, samas ajalugu on ka huvitav.

Kuidas sinu pere ja sõbrad muuseumisse minekusse suhtuvad?

Pere eelistaks mul pigem mitte minna muuseumisse vabal ajal, sest meil peres lapsi palju ja siis on väga palju kära ja sagimist, jube raske on avalikus kohas kõike kontrolli all hoida ☺. Tutvusringkond ja sõbrad, eks kindlasti leiduks keegi nende seas, kes tuleks minuga kaasa. Peab lihtsalt leidma inimese, kellel oleks samasugused huvid kui mul.

Oled ise kedagi kaasa kutsunud või soovitanud kellelgi muuseumi või näitust külastada?

Jah, Euroopa Parlamentaariumi olen küll palju soovitanud, kui võimalust on, sest sealt jäi mul endale väga hea mulje, et muuseum võib ka selline olla. Ise algatanud ei ole, tavaliselt on mind kaasa kutsutud, siis olen läinud.

Mis on siis peamine põhjus, miks noored vabal ajal muuseumis ei käi?

Ikka see vaikus, keskendumine on minu arvates probleemiks, see on noorte jaoks raske. Suhelda ei saa.

Minu poolt on küsimustega kõik, kas sa soovid veel midagi seoses muuseumidega lisada?

Ma arvan, et see olekski, et kui muuseumid rohkem kasutaksid tehnoloogiat ja pakuks huvitavaid interaktiivseid lahendusi, siis oleks see noortele põnevam kui niisama jalutada ja lugeda.

Intervjuu 7: Naine 25 a, emakeel vene keel

Minu esimene küsimus olekski, et palun kirjelda oma tavalist vaba päeva, kui sul ei ole mingeid kohustusi.

Tavaliselt saan sõpradega kokku, veedame aega kellegi pool või kohvikus, käime söömas restoranis, läheme kinno võib-olla teatrisse. Enam-vähem nii.

Palun nimeta 3 vaba aja tegevust, mis teeksid su päeva tõeliselt heaks.

Läheksin välja, kinno või kohvikusse, kohtuks sõbraga, veedaks niisama aega või sõidaks kuhugi, mingisse ebataavalisse kohta, kus pole varem käinud. Ühesõnaga kodust välja läheks.

Nimeta palun 3 vaba aja tegevust, mida teeksid igaval päeval.

Siis ma olen kodus, koristan või vaatan filme, ei kohtu ega räägi mitte kellegagi, vahel teen kooliasju, vot siis on igav.

Millal sa viimati muuseumis või näitusel käisid, kas Eestis või välismaal?

Paar nädalat tagasi käisin Sankt-Peterburis tööasjus ja siis terve nädala käisin mööda muuseume. Aga Eestis oli viimane kord vist eelmisel aastal Muuseumiööl.

Kuidas sa sinna sattusid?

Nägin Facebook'is, et toimub selline asi ja keegi sõpradest märkis, et ta osaleb seal koos minuga ☺ ja vot siis ma läksingi.

Mida muuseum sinu jaoks üldse tähendab?

See on koht, kus saab enda jaoks avastada midagi uut.

Mis sulle seoses muuseumiga esimese asjana meenub?

Pigem kunst, pildid, maalid.

Miks just see?

Sest peamiselt ma käin kunstimuuseumides, teistes väga mitte.

Palun kirjelda, kes on sinu arvates tüüpiline muuseumikülastaja.

See on kultuurne inimene, kes soovib areneda, oma silmaringi avardada ja midagi uut teada saada.

Millal oli sinu kõige esimene kontakt muuseumiga?

Vist lapsepõlves

Millised kogemused sul sellest meeles on?

Pigem meeldis, mingi uus kogemus

Oli see koos vanematega või kooliga?

Vanematega.

Milliseid emotsioone tekitas sulle viimane muuseumikülastus, sa mainisid, et käisid Sankt-Peterburis üsna hiljuti?

Jah, mulle väga meeldis.

Kas sa ise ka tegeled mõne kunstiharrastusega, maalid või joonistad?

Ei, ma ise ei tee midagi sellist.

Kas keegi soovitas või ise otsisid infot, kuhu minna?

Ise otsisin, sest tahtsin spetsiaalselt selle autori töid näha ja leidsin, et praegu ongi näitus avatud, vot.

Millist rolli kultuur sinu elus üldse mängib? Kui oluline see sinu jaoks on?

Kindlasti mingil määral mängib rolli, sest vaba aeg on kuidagi ka kultuuriga seotud.

Kui tähtis on sinu jaoks kultuuri tarbida?

Ikka tähtis, sest see loob uusi muljeid, võimaldab aega hästi sisustada, tõstab tuju.

Millist muuseumi sa külastada tahaksid?

Eestis tahaks veel kord käia Lennusadamas, sest siis käisin ainult Titanicu näitust vaatamas ja ei jõudnud muud midagi näha. Aga muidu mulle meeldis seal.

Mis sulle konkreetselt meeldis seal?

Et sai allveelaeva sisse minna, aga ma ei jõudnud siis, palju rahvast oli. Aga Titanicu juures meeldis see, et said nagu sellesse aega minna. Filmi on ju kõik näinud ja siis näha neid vee alt välja toodud asju ja detaile. Näha seda oma silmadega, mitte ekraani vahendusel. Ja fotosid sai endast teha laevaninas nagu filmis oli 😊.

Kui populaarne on muuseum noorte seas vaba aja veetmise kohana?

Ma arvan, et mitte väga.

Miks see nii on?

Mulle tundub, et paljud ei taha seal aega veeta, sest nii palju muud huvitavat on teha ja nad ei tea, et muuseum pakub head ajaviidet, neid ei huvita.

Aga mis siis noori rohkem huvitab?

Sisustada aega teisiti, rohkem aktiivselt või vastupidi passiivselt, kuidas keegi.

Millised ootused sul endal muuseumile on vaba veetmise seisukohast?

Et mulle meeldiks seal ja et oleks mida vaadata, mitte et poole tunniga saab muuseum läbi.

Millistest üritustest või tegevustest muuseumis oleksid huvitatud?

Ei, lihtsalt oleks põnev näitus või väljapanek. Üritus või tegevus pole vajalik. Mõnes muuseumis on püsiväljapanek ja seal ei muutu midagi, siis enam pole huvitav teist korda. Tahaks, et näitusi uuendataks mingi aja tagant.

Millised teemad sind muuseumisse meelitaksid?

Näiteks mood, selle ajalugu, arhitektuur, kunstiajalugu, midagi sellist.

Aga millistest kursustest oleksid huvitatud, kui muuseum korraldaks?

Kursused on tavaliselt mahukad ja nõuavad ajaplaneerimist. Ma arvan, et see ei meelitaks. Ja midagi kätega ise teha, see mind ei huvita.

Kuidas sinu pere ja sõbrad muuseumikülastamisse suhtuvad?

Pere suhtub positiivselt, välismaal käies me alati käime koos kusagil muuseumis. Ja sõpradega me ka aktiivselt veedame aega.

Kus?

Näiteks see aasta külastame ka sõpradega Muuseumiööl mitut muuseumi, valisime juba välja, kuhu minna tahame.

Väga tore, millistesse muuseumidesse siis plaan minna on?

Kindlasti meremuuseum, siis Kumu ja üks on veel küsimuse all, sõltub sellest, kuidas me jõuame.

Kas sa ise oled kedagi muuseumisse kutsunud või soovitanud kellelegi külastada muuseumi või näitust?

Jaa, olen kutsunud ja soovitanud ka.

Mis on sinu arvates peamine põhjus, miks noored vabal ajal muuseumis ei käi?

Mulle tundub, et neile ei meeldi, neil on arusaam, et muuseum on igav. Näiteks kooliajast on jäänud selline arvamus, et siis pidi käima kohustulikus korras koos klassiga ja see ei pruukinud alati meeldida ja sellest ajast on jäänud selline arusaam. Pärast seda ta ei pruugi enam vabast tahtest sinna aega veetma minna. Ehk siis kooliaegne külustus võib rikkuda muuseumi mainet.

Väga hea, minul rohkem küsimusi ei ole, kas sa soovid midagi veel lisada seoses muuseumi teemaga?

Ei soovi, aitäh ☺.

Intervjuu 8: Naine 24 a, emakeel eesti keel

Palun kirjelda alustuseks oma tavalist vaba päeva, kus sul ei ole kohustusi, ei pea õppima ega töötama.

Okei, magan kaua, kauem, siis vaatan järgi mõned saated, mis mulle meeldivad, aga pole jõudnud vaadata, siis õhtu veedan tõenäoliselt sõpradega ja vahel käin ka jõusaalis vms.

Nimeta 3 vaba aja tegevust, mida sa teeksid tõeliselt heal päeval?

Mul on hobi ja töö seotud, siis mul on raske vastata, aga hea päeva juurde käib tantsimine, sest mul on tantsutrenn, siis sõpradega niisama koosolemine ja koeraga jalutamine.

Nüüd nimeta palun 3 tegevust, mida teeksid tõeliselt igaval päeval.

Kino, kindlasti kino, siis läheks kas piljardit mängima või bowlingusse. Suvel ilusa ilmaga randa ja talvel näiteks kelgutama või midagi.

Räägi sellest, millal sa viimati Eestis või välismaal muuseumis või näitusel käisid?

Hmm, ma korra mõtlen. Viimati oli vist eelmisel suvel Tartus AHHA keskuses.

Aga kuidas sa sinna sattusid?

Ma läksin oma Tartu sõpradele külla ja nad kutsusid, siis ma mõtlesin, et okei lähme.

Mida sinu jaoks üldse muuseum tähendab?

Kui ma kuulen sõna „muuseum“, siis see seostub mulle kahjuks sõnaga igav, kahjuks. Aga samas, muuseume on väga erinevaid, näiteks vahakujude muuseum on väga põnev ja lahe. Ei tea, ma olen elus suhteliselt vähe muuseumides käinud, ma olen käinud mingis loodusmuuseumis ja see jäi ka pigem igavaks. Aga see AHHA keskus oli põnev, mis ei ole ju otseselt muuseum.

Mu järgmine küsimus olekski olnud, et mis sulle esimese asjana meenub seoses muuseumiga.

No vot – igav. Kunst on ka see, mis kohe meenub. Ma olen kunagi käinud New Yorgis Metropolitani kunstimuuseumis. Ega ma ilmselt võimaluse korral teist korda sinna ei läheks, ei fänna.

Kirjelda palun sinu arvates tüüpilist muuseumikülastajat.

Inimesed, kes on väga huvitatud mingist kindlast teemast, näiteks kui sa oled kunstihuviline, siis sa tõenäoliselt käid kunstimuuseumides. Kui on teadushuviline, siis otsidki ja käid tõenäoliselt teadusmuuseumides jne, jne. kuna muuseume on nii erinevaid, siis kõige rohkem iseloomustabki inimest tema huvi. Võib-olla iseloomustaks neid sõnaga „nutikad“.

Millal oli sinu täiesti esimene kontakt muuseumiga?

Täiesti esimene, hmm, algklassides, kui me käisime... ma tõesti ei mäleta enam täpselt, kus me käisime, aga meid viidi kuskile nõiamajja ja seal lähedal oli mingi muuseum ka. Ja kunagi algklassides käisime ka meremuuseumis. Enne seda ma ei olnud käinud muuseumides.

Millised kogemused sul sellest esimesest käigust meeles on?

Heh, kuna ma olin algklassis, siis põnevam oli kindlasti selle reisi teine pool, mitte see muuseumi osa. Me lihtsalt käisime selle muuseumi läbi, vaatasime asju, ei tehtud põnevaks ja ei jäänud midagi erilist meelde.

Kuidas sa siis seda kogemust hindaksid?

Ei midagi erilist, ma arvan, et see on jätnud mingi sellise jälje, et muuseumid on kaugeks jäänud. Eks on mingid eelarvamused tekkinud.

Meenuta nüüd oma viimast muuseumikülastust, milliseid emotsioone see tekitas?

Oh, see oli lahe, AHHAH keskus oli väga lahe, seal sai ise igasuguseid asju katsetada, iga aparaadi juures oli inimene, kes rääkis ja tutvustas, sai küsida ehk siis sa olid väga seotud sellega. Ei olnud nii, et lihtsalt vaatad ja siis kõnnid edasi. Et reaalselt saad kogemuste võrra rikkamaks ja uusi teadmisi.

Missugust rolli kultuur sinu elus mängib?

No kultuur on väga oluline.

Teater, kontserdid, kirjandus- kui palju sa seda ise tarbid?

Palju, muidu tarbin palju, aga muuseumi ei külasta 😊. Muusikalid, etendused, kontserdid, kõigist võtan osa. Olen ka ise lavastanud mõned tantsuetendused, kuna ma ise tantsuga palju tegelen.

Kui olulisel kohal kirjandus on? Kirjandus on kõige kättesaadavam.

Kirjandus pigem mitte, aga nüüd olen hakanud ka vaikselt lugema, varem seda harjumust üldse ei olnud. Lihtsalt olen ennast distsiplineerinud selles osas, et iga päev natuke lugeda ka.

Mis laadi kirjandust sa loed?

Pigem midagi erialast, veebilehtede disaini kohta.

Millist muuseumi sa külastada sooviksid?

Kui ma Londonisse varsti lähen, siis vahakujude muuseumisse tahaks minna. Ma käiks muuseumides küll, kui ma teaks kus on põnev. Isegi kunst võib ju põnev olla, kui keegi sulle natuke

rohkem räägiks, mitte niisama ei vaata maali ja siis edasi kõndida. Tahaks natuke rohkem teada, mis selle taga on.

Kui populaarne on sinu arvates muuseum noorte seas vaba aja veetmise kohana?

Ei ole üldse.

Miks?

Mina ei tea, võib-olla on neil ka varasemad kogemused mitte nii positiivsed, et kooliga on kohustuslik olnud ja nad ei tunne, et sellega võiks oma vaba aega sisustada. Eelarvamused on ja nad pole saanud ka uut kogemust või midagi sellist.

Aga millised on sinu ootused muuseumile kui vaba aja veetmise kohale?

Vaba aja veetmise kohana peaks muuseum olema siis natuke mitmekülgsem, et ei oleks ainult väljapanek mingist kindlast asjast, vaid mitmelt alalt. Ja et saaks aega mitut moodi sisustada, et saaks maha istuda, puhata, kohvi juua, süüa ja siis jälle edasi käia. Võiks olla mingi vaikne nurk, siis ma ei tea, mingi arvutite nurk, mängu nurk ja siis jälle näituse osa jne, et oleks vaheldust.

Milliseid vaba aja üritusi võiks muuseum korraldada?

Igasuguseid üritusi võib korraldada ja mida erinevam, seda parem. Näiteks AHHA keskus on ka tantsuüritust tehtud, niiet miks mitte. Kontserte võiks korraldada, tuntud inimese loeng vms.

Millised kursused, koolitused või mingid esemed hoopis meelitaksid sind muuseumi külastama?

Noh, põnevad inimesed kindlasti meelitavad, esemed mind isiklikult ei huvitaks, ma ei kujuta ette. Ma arvan, et kõigepealt selle ürituse sisu, sellest sõltub. Aga põnevad inimesed küll, oleks huvitav kuulata ja kohtuda, esitada küsimusi jne. Noortele peaks olema iidol vms.

Kuidas su pere ja sõbrad muuseumisse suhtuvad?

Ma arvan, et samamoodi nagu mina, et kui otsest vajadust või põhjust pole, siis niisama aega veetma sinna ei lähe. Pere ka on pigem muuseumikaugem.

Oled sa ise kedagi muuseumisse endaga kaasa kutsunud või soovitanud midagi külastada?

Kunagi ma jah kutsusin sõpru Kumusse vaatama moega seotud näitust.

Kas tuldi ka?

Üks tuli, mitte kõik.

Mis on siis sinu arvates see peamine põhjus, miks noored vabal ajal muuseumisse ei lähe?

See on lihtsalt nende jaoks igav, muud ei olegi.

Kas sa soovid veel midagi enda poolt muuseumidega seoses lisada?

Võib-olla see ongi, et muuseumid võiksid end rohkem nähtavaks teha, mitmekülgsemaks, laiendada oma sihtgruppi, uurima, mis erinevatele sihtgruppidele meeldib, kindlasti muutuda interaktiivsemaks, et oleks põnev. Muuseum võiks tulla välja oma kestast, kus sa lihtsalt käid, jalutad ja lähed ära ja ei ole karvavõrdki tore. Selle peale võiksid muuseumid mõelda.

Intervjuu 9: Naine 19 a, emakeel vene keel

Palun kirjelda alustuseks oma vaba päeva, kui sul ei ole mingeid kohustusi.

No, magan kaua, siis söön, vedelen vannis, siis käin väljas jooksmas. Ma elan Nõmmel ja seal on ilus mets, ilusad majad, siis on hea jalutada. Kui sõbrad on vabad, siis saame linnas kokku ja mõtleme, mida edasi teha.

Mis oleksid need 3 vaba aja tegevust, mis teeksid su päeva tõeliselt heaks?

Siis käin kinos sõpradega, mulle meeldib pargis jalutada ja väljas süüa midagi head.

Nimeta 3 tegevust, mida teeksid igaval päeval.

Siis ma istun kodus, magan palju, olen üksinda ja ei tee midagi. Siis on tõeliselt igav. Mulle meeldib midagi teha väljas koos sõpradega ja üldse olla aktiivne.

Millal sa viimati Eestis või välismaal muuseumis või näitusel käisid?

Eelmisel aastal Stockholmis, oli nagu raekoda, vot selline muuseum kesklinnas ja siis Riias ka eelmisel aastal.

Kuidas sa neisse sattusid, kas keegi kutsus sind muuseumi?

Ei, no ma alati käin muuseumis välismaal või kui ma lähen Eestis linna, kus ma varem käinud pole. Ma olen Eestis ainult Tallinnas, Tartus ja Narvas käinud. Siis ma ikka tutvun linnaga, tahan näha selle väärtusi ja huvitavaid kohti. Et mida see linn või maa endast kujutab.

Mida muuseum sinu jaoks üldse tähendab?

Huvitavad asjad. Ma saan teada midagi uut selle maa või linna kohta.

Mis sulle muuseumiga seoses esimese asjana meenub?

Kunst, mulle üldse meeldib käia kunstimuuseumis rohkem. Seal näeb kuulsate ja suurte kunstnike töid ja mõelda, et nad on selle oma käega maalinud.

Kes on sinu arvates tüüpilised muuseumikülastajad?

Turistid kindlasti, inimesed, kes otsivad uusi ideid ja siis õpilased koos õpetajaga.

Millal oli sinul esimene kontakt muuseumiga?

Klassiga käisime, klassijuhataja viis meid Kohtla-Nõmmele kaevandusmuuseumi vaatama. Gümnaasiumi ajal me käisime seal mingi 2-3 korda.

Selles samas muuseumis käisite 2-3 korda?

Jah, just samas ☺

Millised kogemused sul sellest korrast siis meelde on jäänud?

Giid rääkis palju. Ütleme, et esimene kogemus oli väga igav. Ma mõtlesin ainult sellele, et ma tahan koju. Pärast pidime sellest essee kirjutama.

Meenuta oma viimast muuseumikülastust, millised emotsioonid sul seal tekkisid?

Seal oli midagi sõjaga seotud ja mulle meeldis see, et me saime õega juttu ajada, rääkida, ei pidanud vaikselt kuulama. Me saime kohe muljeid jagada omavahel ja arutada asjade üle. Tekkis tunne, et sa mitte niisama ei istunud kodus arvuti taga, vaid said midagi uut teada, veetsid hästi aega ja said neid emotsioone kohe jagada. Tundsini ennast väärilikalt kohe, eneseväärikus nagu tõusis. Olin enda üle uhke, et ma ei läinud poodidesse ☺, vaid arendasin ennast.

Mis rolli kultuur sinu elus mängib?

Kultuur, väga suurt, sest igal maal ja rahval on oma kultuur – erinevad toidud, tantsud, suhtlemisviis jne. Kultuur on kujunenud ajaga ja seda on vaja austada. Kõik, kes siia meilegi tulevad, peavad austama meie kultuuri ja vastupidi, meie peame austama teiste rahvaste kultuuri. Minnes teise riiki, tuleb kindlasti külastada muuseumi, proovida nende rahvustoitu, tutvuda traditsioonidega, pühade kommetega, vot siis sa alles tunnetad seda rahvast. Nii laieneb ka silmaring. Nii et kultuur on väga tähtis.

Aga kui oluline on sinu jaoks kultuuritarbimine, näiteks käia teatris, lugeda, käia kontserdil?

Oi, mulle väga meeldib teatris käia, kirjandus ka. Mulle meeldib rohkem lugeda välismaa kirjandust, kuna see on rohkem kaasaegselt elust, aga vene kirjandus on ajalooline. No Shakespeare on ka ajalooline, aga ikkagi meeldib rohkem kui vene kirjandus. Teatris vaatasin viimati etendust „Mets“, mulle väga meeldis. Balletti käin vaatamas, üldse sellised tantsuetendused ka meeldivad, käisin Türgis tantsuetendust vaatamas, neil on see oma stiil.

Ma saan aru, et kultuur on sinu elus ikka väga olulisel kohal.

No jaa, teisiti ei saakski, sest mu ema on venelane, isa on tatarlane, vanaema oli valgevenelane ja mina olen sündinud ja kasvanud Eestis ja mulle on lähedane selle maa kultuur. Selline kultuuride mix on meil kodus.

Väga multikultuurne ☺

Ja väga ☺

Millist muuseumi sa külastada sooviksid?

Tallinnas seda Lennusadamat. Kunagi kooliga käidi, aga mina siis ei saanud kaasa minna. Vot tahan sinna minna ja veel ajaloomuuseumi tahan ka minna.

Aga miks just neid?

Lennusadamat on sõbrad soovitanud, seal pidi olema laev õhus vist. Aga ajaloomuuseumit sellepärast, et mu sõber tuleb suvel Venemaalt külla ja ma tahan temaga minna. Ma soovin, et ta näeb meie kultuuri ja ajalugu.

Kui populaarne on sinu arvates muuseum noorte seas vaba aja veetmise kohana?

Ma arvan, et noored ei viitsi ennast arendada või uut teada saada. Paljud tahavad istuda kodus või siis väljas pidutseda ja alkoholi tarbida. Internetis mängida ja suhelda teistega. Aga muuseum on selline asi, mis nõuab palju aega ja tähelepanu.

Millised on sinu ootused muuseumile vaba aja veetmise kohana?

Tahaks näha midagi ebatavalist, mida mujal ei näe või teistes muuseumides ei ole. See peaks tekitama minus huvi, näiteks kui ma lähen meremuuseumisse, siis seal peaks tekkima huvi lugeda midagi juurde, no midagi sellist, et uudishimu tekitaks.

Milliseid üritusi võiksid muuseumid korraldada?

Keegi võiks tulla rääkima muuseumisse, näiteks maalidest või kunstnike elulugudest, kunstnikud ise võiks rääkida oma maalidest, miks ta just seda joonistab. Mingid huvitavad loengud.

Mis teemad sind muuseumisse meelitaksid?

Oh, ma ei teagi praegu. Aga no mulle meeldib nii, et muuseumis saaks tegutseda, et kui on laev, siis peaks sinna saama sisse ka minna või ma käisin kunagi ka leivanäitusel, kus sai kõiki leibasid maitsta ja teada, millest need tehtud on.

Kas oleksid huvitatud ka ise midagi valmistama, meisterdama?

Jah, näiteks riided, õppida, kuidas rahvariideid tehakse või sokki kuduma, ☺ mulle meeldiks ka niisama rahvariideid selga proovida ja fotot teha, näha milline ma neis välja näeks.

Kuidas sinu pere ja sõbrad muuseumis käimisse suhtuvad?

Vanavanemad on juba nii vanad, et nemad ei käi enam, tervis on ka vilets. Emale väga meeldib käia ja vaadata ja jalutada igal pool. Sõprade seltskond on selline, et kui ühel tuleb mingi idee, siis teised üldiselt toetavad. Siis koos minnakse, üksi ei lähe keegi. Aga kellelgi ei ole tulnud ideed, et muuseumi minna. ☺ Me tavaliselt käime veekogu ääres grillimas. Aga üldiselt on meil raske

kõiki kokku saada, sest kõik sõbrad käivad tööl graafikuga ja seda sobitada on raske, et kõik ühel ajal oleks vabad.

Oled sa ise ka kedagi muuseumisse kutsunud või soovitanud kellelgi muuseumi või näitust külastada?

Mulle on soovitatud Lennusadamat, ise ei ole kutsunud. Vot nüüd oma Venemaa sõbra viin suvel muuseumi.

Mis on siis peamine põhjus, et noored vabal ajal muuseumisse ei lähe?

Ma mõtlen, et vaba aega ei ole, sõbrad ei toeta seda mõtet ja üksi ka ei lähe. Sõpradel ei ole huvi.

Minul rohkem küsimusi ei ole, kas sa soovid sel teemal ise veel midagi lisada?

Võib-olla seda, et hea, et tehakse lahtiste uste päevi nagu Muuseumiööl, kõik on tasuta 😊.

Intervjuu 10: Naine 19 a, emakeel vene keel

Palun kirjelda alustuseks oma vaba päeva, kui sul ei ole mingeid kohustusi.

Ärkan, siis söön, käin poes, vaatan filme, teen kodus midagi, koristan või pesen, kohtun kusagil sõpradega, õhtul vaatan mingit filmi ja siis magama, kõik.

Nimeta 3 vaba aja tegevust, mis teeksid su päeva tõeliselt heaks.

Sõpradega olemine, mingi üritus, filmi vaatamine.

Mis on need 3 tegevust, mida teeksid igaval päeval?

Magan, söön, olen arvutis.

Millal sa viimati Eestis või välismaal muuseumis käisid? Või näitusel?

Ma käisin umbes 2 kuud tagasi Lätis, Valkas.

Oo ja kuidas sa sinna sattusid?

Ma olen Valgast pärit ja Valka on sealsamas. Sõber kutsus.

Mida sinu jaoks muuseum üldse tähendab?

Kus on ajalugu.

Mis sulle seoses muuseumiga esimesena meenub?

Maalid, kunst.

Kirjelda palun, kes on sinu arvates tüüpilised muuseumikülastajad?

Need, kes tunnevad huvi ajaloo vastu, vanemad inimesed.

Mis neid motiveerib muuseumi minema?

Neil on palju vaba aega.

Millal oli sinu täiesti esimene kontakt muuseumiga?

Koolis, umbes 5-6 klass.

Mis kogemused sul sellest ajast meeles on?

Mäletan, et seal olid vanad nukud, see oli tore ja põnev.

Aga meenuta oma hiljutist muuseumikülastust, millised emotsioonid sul seal tekkisid?

Mingeid tundeid ei tekkinud, igav oli, kõndisin ja vaatasin niisama asju. Ei olnud üldse põnev. See oli Valkas ajalooga seotud, kõik oli läti keeles, midagi aru ei saanud.

Missugust rolli kultuur sinu elus üldse mängib? Teater, kontsert, kirjandus?

Keskmiselt oluliseks, ma ei tunne väga huvi selle vastu.

Aga kirjandust loed?

Ei loe üldse, ainult nii palju kui ülikoolis vaja.

Millist muuseumi sa külastada soovid?

Peterburgi muuseumidesse tahaks minna. Minu õde õpib seal ja ta rääkis, et seal on väga uhke, Ermitaaž ja veel palju.

Kui populaarne on muuseum noorte seas vaba aja veetmise kohana?

Ei ole populaarne koht.

Miks?

Noored tahavad seal olla, kus on lõbus ja lärmakas. Muuseumis peab vaikne olema ja ei saa üksteisega kõvasti rääkida või naljatada.

Millised ootused sul endal on muuseumile kui vaba aja veetmise kohale?

Ma ei tea, ma ei oska midagi oodata.

Aga kas mingitest üritustest oleksid huvitatud, et muuseumi minna?

Ei, vist mitte.

Kuidas sinu pere ja sõbrad muuseumi külastamisse suhtuvad?

Vend mõnikord käib oma sõpradega, teda huvitavad relvad. Vanemad üldse ei käi. Üks sõber, kes mind Valka muuseumi kutsus, vot tema käib, muidu teised ei huvitu.

Oled sa ise kedagi muuseumi kaasa kutsunud või soovitanud kellelgi minna?

Ei ole soovitanud, aga kooli ajal kunagi kutsusin klassiõde.

Mis on siis peamine põhjus, et noored vabal ajal muuseumis ei käi?

See pole huvitav ja igav on.

Kas sa soovid veel midagi enda poolt lisada seoses muuseumidega?

No näiteks Valgas giidid ei saa aru vene keelest ja kui miski huvitav tundub, küsid, siis nad ei vasta üldse. Keeleprobleem on. Sellepärast ka ei taha minna.

Intervjuu 11: Naine 20 a, emakeel vene keel

Palun kirjelda oma tavalist vaba päeva, kus teil ei ole mingeid kohustusi, ei pea õppima ega töötama.

Mul on harjumus tõusta vara, süüa ja lähen trenni. Võib-olla käin jalutamas, sõpradega kinos. Kodus koristan või teen koolitöid.

Nimeta palun 3 vaba aja tegevust, mis teeksid su päeva tõeliselt heaks.

Trenn, lähedaste sõpradega kokkusaamine, saan koolitöödega ennetähtaegselt valmis.

Mis oleksid need 3 tegevust, mis teeksid su päeva igavaks?

Peab mõtlema... laisklen niisama diivanil, ei teegi midagi, vaatan filme, surfan arvutis.

Räägi palun, millal sa viimati Eestis või välismaal muuseumis või näitusel käisid?

Umbes pool aastat tagasi meremuuseumis, koos sõpradega mõtlesime, et ilus ilm, kinod olid nähtud, söömas käidud, aga niisama koju ei tahtnud ka veel minna ja siis otsustasimegi päeva kultuuriselt veeta ☺ läksime meremuuseumisse.

Mida sinu jaoks muuseum üldse tähendab?

Avastada enda jaoks midagi uut, ajalugu teada saada, kuidas vanasti elati.

Mis sulle esimese asjana seoses muuseumiga meenub?

Eksponaadid, maalid.

Kirjelda palun, kes on sinu arvates tüüpiline muuseumikülastaja?

Kunstiga seotud või kunstist huvitatud inimesed, kes kirjutavad midagi ja inspiratsiooni on vaja.

Millal oli sinu täiesti esimene kokkupuude muuseumiga?

Täpselt ei mäleta, aga kindlasti lasteaias. Ma olen pärit Sillamäelt ja seal oli linnamuuseum, kus olidki vanad asjad, näidati, kuidas inimesed elasid. Mäletan, et mulle väga meeldis seal, aga kahjuks pole rohkem sinna sattunud.

Millised kogemused sul kooliaegsest muuseumikülastusest meeles on?

Kooliajast pigem ma mäletan, et enam-vähem okei.

Meenuta palun oma viimast muuseumikülastust, mis emotsioonid sul seal tekkisid?

Meremuuseumis olin viimati, no mina olin üllatunud, sest sai käia laevades sees. See oli väga huvitav, kuna ma pole kunagi laevaga sõitnud ja laevas enne olnud. Minu jaoks oli see uus ja huvitav kogemus.

Millist rolli kultuur sinu elus mängib? Teatrid, kontserdid, kirjandus või muu?

Ma pole kordagi teatris käinud, aga väga tahaks minna. Kooliajal ma ei tahtnud, aga nüüd olen juba vanem ja targem. Ma arvan, et kultuur on oluline osa elust.

Mis sa arvad, kui populaarne on muuseum noorte seas vaba aja veetmise kohana?

See sõltub inimesest ja mulle tundub, et palju ka kasvatuses, mida lapsevanemad väärtustavad. Praegu noored istuvad ainult oma nutitelefonides, ei loe raamatuid. Mina arvan, et oluline on maast-madalast kujundada harjumusi lugeda või käia muuseumis, noh üldse olla kultuurne.

Millised ootused on sinul muuseumile kui vaba aja veetmise kohale?

Põnevust ja tegevust võiks olla, et saaks ise ronida ja avastada, mõni viktoriin, et teadmisi testida, no lühidalt - ennast proovile panna. Ja tunda ennast selles teemas või ajastus sees. Seda emotsiooni peaks saama teistega kohe jagada.

Milliseid üritusi muuseumid võiksid korraldada, et noori rohkem muuseumi meelitada?

Ei oska öelda, pole aimugi, võib-olla reklaami rohkem, koolides ja ülikoolides reklaamida.

Aga millised teemad sind huvitaksid, mis teema sind muuseumi külastama meelitaks?

Keskaeg, vanad haruldased asjad, antikvaarsed esemed, väljasurnud loomad-linnud... jah.

Kuidas sinu pere ja sõbrad muuseumi minekusse suhtuvad?

Vanemad mitte, nad elavad väikeses linnas ja seal pole võimalust käia ja teise linna nad ei hakka sõitma selle pärast. Sõbrad suhtuvad normaalselt.

Kas sa ise oled kunagi soovitanud sõpradel muuseumi minna või kedagi ise kaasa kutsunud?

Mina olen paar korda soovitanud ja kutsunud sõpru, aga alati on kas muuseum kinni olnud või pole inimestel sobiv moment olnud.

Mis on sinu arvates peamine põhjus, miks noored vabal ajal muuseumis ei käi?

Ma kaldun arvama, et nutitelefonid ja arvutid tõrjuvad muu normaalse elu välja. Isegi suhtlus käib nutitelefoni kaudu.

Väga hea, minul rohkem küsimusi pole, kas sa soovid äkki ise midagi sel teemal lisada või soovitada?

Ei, ei oska küll midagi lisada 😊.

Intervjuu 12: Naine 20 a, emakeel vene keel

Palun kirjelda oma tavalist vaba päeva, kus teil ei ole mingeid kohustusi, ei pea õppima ega töötama.

Mul ei olegi sellist täiesti kohustustevaba päeva, kahjuks. Aga no ilmselt siis koristan ja lähen sõpradega välja jalutama.

Nimeta 3 vaba aja tegevust, mis teeksid su päeva tõeliselt heaks.

Siis ma loen palju, suhtlen lähedastega ja võtan värsket õhku

Mis oleksid need 3 tegevust, mis teeksid su päeva igavaks?

Oi, raske öelda. Igav on siis, kui kellegagi ei räägi ega suhtle, koleda ilmaga ei saa jalutama minna, peab kodus olema, ühesõnaga midagi sellist teed, mis ei anna mingit resultaati.

Räägi palun, millal sa viimati Eestis või välismaal muuseumis või näitusel käisid?

Vist 2 aastat tagasi Ungaris turismireisil.

Mida sinu jaoks muuseum üldse tähendab?

Koht, kus ennast arendada, silmaringi laiendada, miks mitte isegi lõõgastuda.

Mis sulle esimese asjana seoses muuseumiga meenub?

Kunst vist esimesena tuleb pähe.

Kirjelda palun, kes on sinu arvates tüüpiline muuseumikülastaja?

Ajaloost huvitatud isikud.

Millal oli sinu täiesti esimene kokkupuude muuseumiga?

Kooliga, käisime päris tihti linnamuuseumis, umbes kord kuus. Meeldis see, et koolitund oli muuseumis, see oli vaheldus ja sai asju näha ja katsuda. Koolis ei olnud selliseid asju.

Millised kogemused sul kooliaegsest muuseumikülastusest meeles on?

Ikka head, mulle meeldis käia võib-olla just, et tunnid olid muuseumis, mitte niisama ei käinud läbi.

Meenuta oma viimast muuseumikülastust, mis emotsioonid sul seal tekkisid?

Väga huvitav oli, Ungaris oli muusikariistade saal ja seal sai ise kõiki instrumente proovida ja mängida. Tavaliselt on asjad klaasi all kaitstud, aga seal sai pille mängida.

Millist rolli kultuur sinu elus mängib? Teatrid, kontserdid, kirjandus või muu?

Päris suurt rolli, aga teatris käin rohkem kui muuseumis.

Mis sa arvad, kui populaarne on muuseum noorte seas vaba aja veetmise kohana?

Laiemale seltskonnale kindlasti mittepopulaarne koht, et vabatahtlikult muuseumi minna. Kõik sõltub ka sellest, kuidas õpetajad viitsivad oma tunde läbi viia. Minu õpetaja viitsis meiega muuseumis tegeleda ja viis meid sinna tihti, sai koolist välja. Aga kui lapsena ei käi muuseumis või seal on igav, siis ei lähe hiljem ka. See on muidugi minu isiklik arvamus.

Millised ootused on sinul muuseumile kui vaba aja veetmise kohale?

Et saaks uusi teadmisi, avastada enda jaoks midagi, uusi põnevaid kogemusi. Mulle näiteks ei meeldi giidiga muuseumis jalutada ja grupist sõltuda. Mulle meeldiks kasutada pulti või kõrvklappe nagu välismaa muuseumides on, et saad valida, mis keeles räägitakse ja siis ma oma tempos jalutan või istun ja kuulan. Või isegi muuseumi äpp võiks olemas olla, kust saaks infot.

Milliseid üritusi muuseumid võiksid korraldada, et noori rohkem muuseumi meelitada?

See Muuseumiöö on minu meelest väga hea, aga tavaliselt on siis palju rahvast ja mõne muuseumi ukse taga isegi järjekord. Aga idee on väga hea, see tekitab huvi minna ka teistesse muuseumidesse. No näitused võiksid vahetuda ja rohkem välismaised näitusi tuua. Ja mulle tundub, et muuseumidest üldse vähe räägitakse ja reklaamitakse. Need, kes sageli käivad, need ilmselt teavad rohkem või jälgivad ise reklaami mingitest kanalitest. Ma ei tea, minuni ei jõua see info.

Aga millised teemad sind huvitaksid, mis teema sind muuseumi külastama meelitaks?

Võib-olla kuulsad skulptuurid, haruldased loomad. Ei tule rohkem meelde.

Kuidas sinu pere ja sõbrad muuseumi minekusse suhtuvad?

Minu sõbrad suhtuvad okeilt. Vanemad siis, kui välismaal käivad. Eesti muuseumis ei ole nad vist käinud.

Kas sa ise oled kunagi soovitanud sõpradel muuseumi minna või kedagi ise kaasa kutsunud?

Oo jaa, ma olen küll Kumusse kutsunud sõbrannat, aga siiani pole sinna jõudnud.

Mis on sinu arvates peamine põhjus, miks noored vabal ajal muuseumis ei käi?

Noored ei pea vajalikuks ennast edasi arendada, midagi uut juurde õppida. Elatakse mingites raamides, ei taheta näha reaalsel elu, ainult arvutis ja telefonis on reaalne elu.

Paljud muuseumid tänapäeval kasutavad juba ka tehnoloogiat, et külastajatele atraktiivsem olla.

No ma ei tea, mulle näiteks Tallinna Teletornis ei meeldinud. Kui nad avasid uuesti seda, siis räägiti, et kõik on interaktiivne ja palju igasugust tehnikat, aga midagi erilist ei olnud, ei liikunud seal midagi. Mingit muljet ei jätnud mulle, ainult ilus vaade oli, muud midagi.

Väga hea, minul rohkem küsimusi pole, kas sa soovid äkki ise midagi sel teemal lisada või soovitada?

Minu meelest on infot huvitavate muuseumide kohta vähe, kui ise spetsiaalselt ei otsi, ega siis väga minuni ei jõua.

Intervjuu 13: Naine 20 a, emakeel vene keel

Palun kirjelda oma tavalist vaba päeva, kui sul ei ole kohustusi ehk ei pea tööd tegema ega õppima.

Magan end välja, teen mingeid majapidamistöid, mida nädala sees ei jõua teha, siis kooliasju vaatan, veedan aega sõpradega väljas kusagil, kodus vaatan televiisorit, suhtlen arvutis inimestega, no vot see olekski kõik.

Nimeta 3 tegevust, mis teeksid su vaba päeva tõeliselt heaks.

Hea söök, sõpradega suhtlemine, üldse puhkamine.

Aga nimeta palun 3 tegevust, mis teevad su päeva igavaks.

See, kui minul on vaba aeg, aga sõpradel ei ole, siis ma ei saa suhelda. See ka, kui ma olen vanematega riius. Kolmandaks kooliasjadega tegelemine, kui on tekkinud võlgnevused ja ma pean õppima.

Millal sa viimati Eestis või välismaal muuseumis või näitusel käisid?

Vist 2 aastat tagasi klassiga.

Mis sinu jaoks muuseum üldse tähendab?

Koht, kus on väärisesemed, vanaaegsed asjad, mis on seotud meie ajalooga.

Mis sulle esimese asjana muuseumiga seostub?

Vana ja huvitav, vaikne, midagi ei tohi puutuda.

Kirjelda palun, kes on sinu arvates tüüpiline muuseumikülastaja?

Kõige rohkem käivad muuseumis ilmselt õpilased, kuna neid viiakse sinna. Turistid ka. Jah, põhiliselt õpilased ja turistid. Kohalikud ma arvan muuseumis palju ei käi, nad on enamasti hõivatud igapäevaste asjadega.

Aga kui kohalik inimene siiski käib muuseumis, miks ta sinna läheb?

Siis nad võib-olla on seotud kunstiga või neil on piisavalt palju vaba aega ja üldse on huvitavad inimesed, haritud.

Millal oli sinu kõige esimene kokkupuude muuseumiga?

Kusagil algklassides.

Millised kogemused sul sellest korrast meelde on jäänud?

Ma mäletan, et esimene kord oli huvitav ja ebatavaline, ikkagi uus koht, kus varem pole käinud. Aga see on hästi meeles, et midagi ei lubatud katsuda ja ei tohtinud rääkida. Ma ei saanud sellest aru, miks neid asju ei tohi katsuda, ei räägitud ka, et need on väärtuslikud. Ja siis me saime palju riielda õpetaja ja valvuri käest.

Meenuta oma viimast muuseumikülastust, millised emotsioonid sul seal tekkisid?

Viimati käisin Tallinnas okupatsioonide muuseumis. See oli huvitav, aga ka küllaltki igav, sest midagi erilist seal ei olnud, tavalised asjad, näiteks inimeste kohvrid. Ma muidugi saan aru, see iseloomustab ühte ajaloo etappi, aga mulle see ei olnud huvipakkuv.

Kas keegi rääkis või tutvustas teile väljapanekut?

Ei, õpetajaga käisime ringi ja tema ei rääkinud midagi taustaks.

Mis rolli üldse kultuur sinu elus mängib?

Mitte eriti kahjuks, kuna teatris ja muuseumides ma väga ei käi. Kirjandust veel kuidagi, ütleme, et natuke meeldib lugeda. Kinos käin rohkem. No aga oma kultuuri peab rohkem tundma, samuti teiste maade kultuuri.

Sa ütlesid, et sa natuke loed, milliseid raamatuid sulle lugeda meeldib?

Fantastikat, nagu täiskasvanute muinasjutud, midagi sellelaadset nagu „A Game of Thrones“.

Millist muuseumi sa külastada tahaksid?

Ei oska ühtegi konkreetset välja tuua.

Kui populaarne on sinu arvates muuseum noorte seas vaba aja veetmise kohana?

Ma arvan, et ei ole üldse populaarne ajaveetmiseks, sest noorte jaoks ei ole see huvitav, muuseume on palju, aga noorte jaoks huvitavaid muuseume ei ole või siis ei teata selliseid kohti. Ja nad lähevad sinna ainult, kui peab minema, õpetajaga. Minu arvamus on, et juba lapsepõlves peab andma lapsele sellist põnevat kogemust ja arendavat meelelahutust, mitte ainult arvutimängud. No ja, kui on igav, saab riielda või ei räägita midagi, siis jääb meelde selline halb kogemus eluks ajaks.

Millised ootused sul endal muuseumile on kui vaba aja veetmise kohale?

Põnevad asjad, et saaks katsuda neid asju, proovida, giidiga oleks parem, aga siis ta peaks huvitavalt rääkima. Mingi ajastu riideid võiks selga proovida, üldse minna ajas tagasi.

Millistest üritustest sa huvitatud oleksid, et muuseumi külastada?

Lahtiste uste päevad ja mingid erilised näitused, mis ei ole püsivad.

Millised teemad sind huvitaksid?

Täitsa põnev oleks vaadata kuninglike perekondade ajalugu, kuidas nad elasid siis ja kuidas nüüd kaasajal ☺, vana-aeg, maagia, midagi nõidadega seotud.

Aga kas mingid kursused või koolitused meelitaksid sind muuseumi?

Kui, siis nendel samadel teemadel, müstika ja kõik selline.

Kuidas sinu pere ja sõbrad muuseumi minekusse suhtuvad?

Perega käime muuseumis siis, kui me kusagile sõidame puhkama näiteks. Aga niisama küll ei käi, lihtsalt aega ei jätku. Sõpradele see ei tundu olevat huvitav.

Kas sa oled ise sõpru muuseumisse kutsunud või soovitanud kellelegi minna muuseumi?

Jah, ma olen kutsunud küll, aga enamasti nad keelduvad, sest nad peavad seda igavaks. Giidiga oleks huvitavam, aga selliseid eksursioone tehakse väga harva. Reklaami ei tehta ja siis ei teagi võib-olla huvitavaid kohti, kuhu minna võiks.

Jutu käigus oled juba maininud ka neid põhjusi, aga mis oleks siis see peamine põhjus, mis noored vabal ajal muuseumis ei käi?

Igavaks peetakse, arvatakse, et mis neist vanadest asjadest ikka vaadata.

Minul rohkem küsimusi ei ole, kas sa soovid ise veel midagi muuseumidega seoses lisada?

Ei ole vist lisada.

Siis ma tänan sind osalemise eest ja soovin sulle edu õpingutes.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Jaana Vatsar

(sünnikuupäev: 08.01.1968)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose
„Noorte täiskasvanute suhtumine muuseumisse ja nende külustusmotivatsiooni mõjutavad faktorid“,

mille juhendaja on Agnes Aljas,

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. Olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 24. mai 2016